

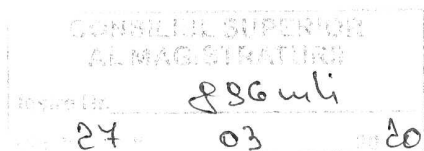
**CONSILIUL SUPERIOR
AL MAGISTRATURII**

2009, mun. Chișinău, str. M. Eminescu, 5
www.csm.md; email: aparatul@csm.md
tel.: 022-990-990, fax: 022-22-73-20

**ВЫСШИЙ СОВЕТ
МАГИСТРАТУРЫ**

2009, г. Кишинэу, ул. М. Еминеску, 5
www.csm.md; email: aparatul@csm.md
тел.: 022-990-990, факс: 022-22-73-20

Parlamentul Republicii Moldova

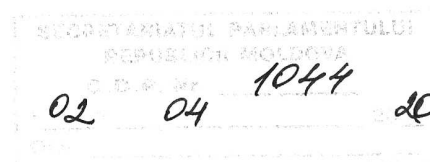
În conformitate cu prevederile art. 4 din Legea nr. 947-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, se remite pentru informare **Raportul cu privire la activitatea Consiliului Superior al Magistraturii și a instanțelor judecătorești în anul 2019.**

Anexă: *Raportul privind activitatea Consiliului Superior al Magistraturii și a instanțelor judecătorești în anul 2019.*

Cu respect,

Natalia CIOARĂ,

șef-adjunct al Secretariatului
Consiliului Superior al Magistraturii

**RAPORT CU PRIVIRE LA
ACTIVITATEA CONSILIULUI
SUPERIOR AL MAGISTRATURII ȘI A
INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI ÎN
ANUL 2019**

Chișinău, 2020

CUPRINS

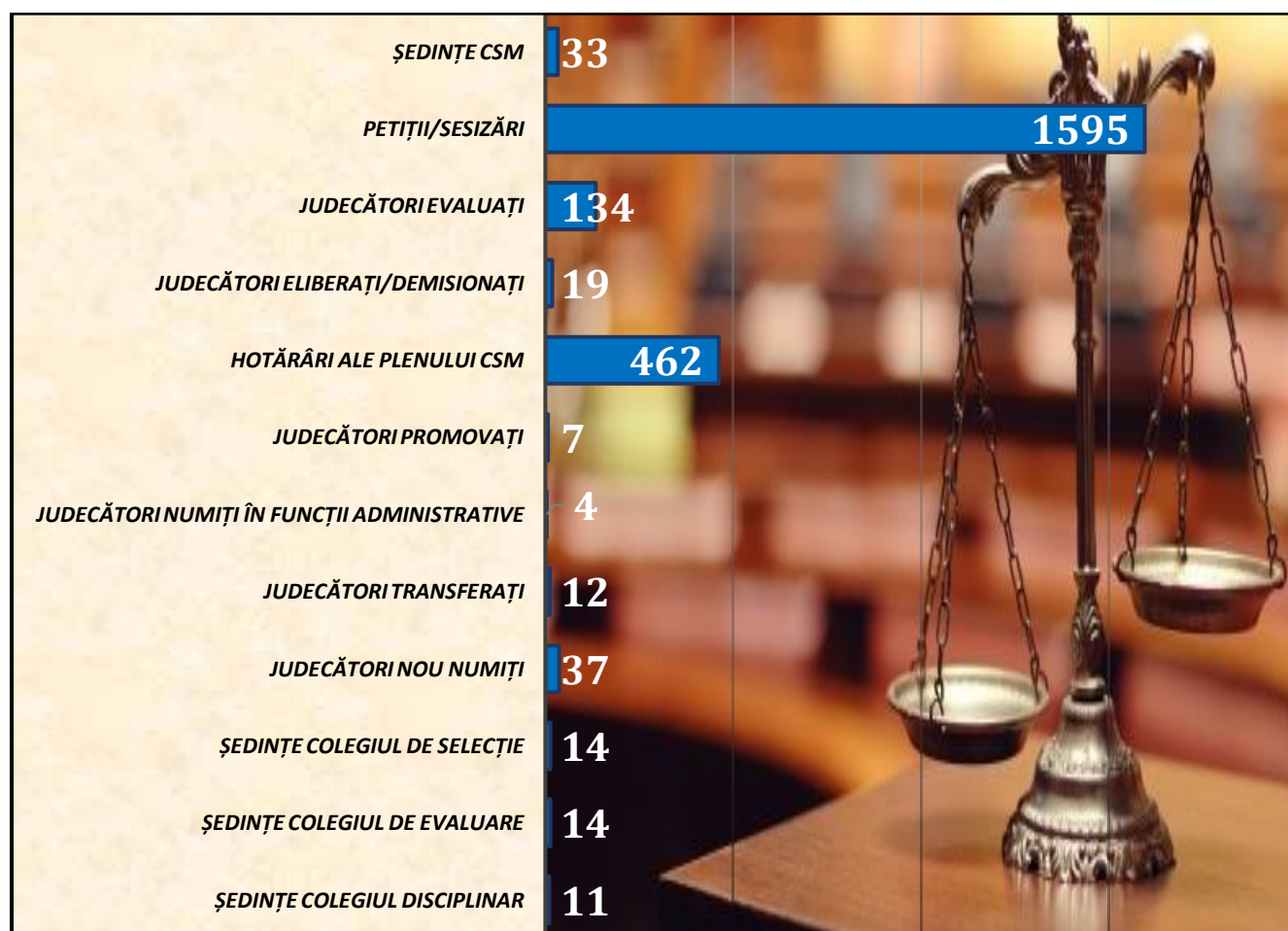
<i>Lista abrevierilor</i>	3
Rezumatul principalelor domenii de activitate a CSM în anul 2019	4
Introducere	5
Capitolul I.	8-39
ACTIVITATEA CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII LA ÎNDEPLINIREA ROLULUI CONSTITUȚIONAL DE GARANT AL INDEPENDENȚEI JUSTIȚIEI	
• Mecanisme de îndeplinire a atribuțiilor Consiliului Superior al Magistraturii	8
• Gestionarea carierei profesionale a judecătorilor	10
• Activități derulate în vederea realizării procesului de reformă a sistemului judecătoresc	24
• Activitatea de contencios	37
Capitolul II .	39-65
ACTIVITATEA ORGANELOR SPECIALIZATE ALE CSM	
• Evaluarea activității profesionale a judecătorilor-modalitate de sporire a profesionalismului magistraților	39
• Selectarea candidaților la funcțiile de judecător și funcții administrative în cadrul instanțelor judecătorești	48
• Activitatea pe segmentul răspunderii disciplinare și a Codului de Etică a judecătorilor	54
• Activitatea Inspecției judiciare	60
Capitolul III.	65-73
MANAGEMENTUL INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI	
• Structura bugetului instanțelor judecătorești pentru anul 2019	65
• Dinamica bugetului instanțelor judecătorești în anii 2015 – 2019	69
• Managementul resurselor umane în instanțele judecătorești	70
Capitolul IV.	72-99
EVIDENȚA STATISTICII JUDICIARE	
• Analiza activității instanțelor judecătorești	72
• Calitatea actului judecătoresc	82
• Volum per judecător	98
Capitolul V.	99-106
ACTIVITATEA DE INFORMARE ȘI COMUNICARE A CSM	

• Consolidarea activității de cooperare a CSM cu organizațiile internaționale	99
• Comunicarea, sensibilizarea și interacțiunea cu societatea civilă și mass media	104
CONCLUZII ȘI PRIORITĂȚI PENTRU ANUL 2020	107-109

Lista abrevierilor

1. CSM – Consiliul Superior al Magistraturii
2. CSJ – Curtea Supremă de Justiție
3. MJ – Ministerul Justiției
4. MF – Ministerul Finanțelor
5. MAEIE – Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
6. AGJ – Adunarea Generală a Judecătorilor
7. AJM – Asociația Judecătorilor din Republica Moldova
8. CA – Curtea de Apel
9. AAP – Agenția achiziții publice
10. AAIJ – Agenția de administrare a instanțelor judecătorești
11. INJ – Institutul Național al Justiției
12. ATRECO – Proiectul UE „Sporirea Eficienței, Responsabilității și Transparenței Instanțelor Judecătorești din Moldova”
13. PNADO – Planul Național de Acțiuni în Domeniul Drepturilor Omului
14. SRSJ – Strategia de Reformare a Sectorului Justiției pentru anii 2011-2016
15. SNIA – Strategia Națională de Integritate și Anticorupție pentru anii 2017-2020
16. UE – Uniunea Europeană
17. TFU – Traficul de ființe umane
18. GRECO – Grupul de State împotriva Corupției
19. SIS – Serviciul de Informații și Securitate
20. PG – Procuratura Generală
21. CtEDO – Curtea Europeană privind Drepturile Omului
22. PIGD – Programul Integrat de Gestionare a Dosarelor
23. CAPC – Centrul de Analiză și Prevenire a Corupției
24. CEPEJ – Comisia Europeană pentru Eficiența Justiției
25. CCJE- Avizul Consiliului consultativ al judecătorilor europeni
26. USAID ROLISP – Programul de Consolidare a Instituțiilor Statului de Drept al Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională
27. CoE – Consiliul Europei

Rezumat grafic al principalelor domenii de activitate ale CSM în anul 2019

Introducere

Acest Raport oferă o imagine completă a activității Consiliului Superior al Magistraturii și instanțelor judecătorești în cursul anului 2019. La fel ca în anii precedenți, o parte semnificativă este consacrată unor prezentări succinte, dar exhaustive ale principalelor domenii de activitate, realizarea cărora au avut drept scop implementarea obiectivelor asumate de entitate.

În acest sens, pe parcursul anului Consiliul Superior al Magistraturii și-a orientat activitatea spre realizarea acțiunilor necesare pentru îmbunătățirea mecanismelor și instrumentelor de administrare a sistemului și anume:

➤ *consolidarea capacităților sistemului judecătoresc, prin asigurarea unei independențe viabile a magistraților, astfel încât produsul activităților acestora să fie calitativ.*

➤ *revizuirea cadrului legislativ aferent sistemului judiciar, cu respectarea principiilor stabilității și predictibilității normelor în vederea aducerii în concordanța cu ultimile modificări la legislație*

➤ *consolidarea relațiilor de colaborare ale CSM cu organizațiile internaționale*

➤ *promovarea principiilor și standardelor integrității, în vederea creșterii încrederii cetățeanului în justiție.*

➤ *promovarea și implementarea principiului toleranță zero față de corupție în cadrul sistemului judecătoresc*

➤ *îmbunătățirea calității îndeplinirii actului justiției, inclusiv prin extinderea specializării judecătorilor;*

➤ *consolidarea mecanismelor instituționale privind respectarea normelor de etică profesională în sectorul justiției;*

➤ *realizarea reformelor judiciare prin implementarea documentelor de politici aferente sectorului;*

➤ *protejarea independenței și a bunei reputații profesionale a magistraților;*

Pentru sporirea eficienței sistemului judiciar au fost avute în vedere: asigurarea resurselor necesare îndeplinirii actului de justiție; sprijinirea realizării unui sistem legislativ coerent și stabil, în limitele atribuțiilor legale ale Consiliului; încurajarea metodelor alternative de soluționare a diferendelor.

Consiliul a urmărit scopul sporirii transparenței sistemului judiciar prin: păstrarea unui dialog permanent cu reprezentanții mass-media, ai organizațiilor non-guvernamentale și ai altor autorități publice, la toate nivelurile, modernizarea mijloacelor de informare publică, încurajarea educației juridice a cetățenilor.

În acest sens, e imperios a remarca întrevăderea membrilor CSM cu Președintele Comisiei de la Veneția Gianni Buquicchio, Secretarul adjunct al Comisiei de la Veneția Simona Granata-Menghini și Șeful Oficiului Consiliului European la Chișinău William Massolin, prezența oficialilor la Consiliul Superior al Magistraturii a fost calificată drept suport substanțial pentru justiția din țară iar legitimitatea componenței actualului CSM a fost reiterată atât în cadrul întrevăderii vizate cât și în comunicatul oficial publicat de Președintele Comisiei de la Veneția Gianni Buquicchio.

La acest capitol, pot fi menționate și întrevăderile membrilor CSM cu ambasadorii SUA, UE în Republica Moldova precum și reprezentanții misiunilor diplomatice la Chișinău în cadrul cărora au fost abordate subiecte privind schimbările ce au avut loc în sistemul judecătoresc, blocajul activității Consiliului Superior al Magistraturii și soluțiile posibile cu privire la asigurarea continuității reformelor în sectorul justiției.

La fel, anul 2019 s-a evidențiat și prin interacțiunea dintre autoritățile de stat ce contribuie sau/și înfăptuiește justiția în acest sens menționăm prezența Prim-ministrului Maia Sandu din propria inițiativă la începutul ședinței Plenului CSM, precum și întrevăderea deschisă cu Președintelui Republicii Moldova, Igor Dodon în cadrul discuțiilor a fost accentuată importanța înfăptuirii unei justiții independente, fără imixțiuni din partea Legislativului și Executivului.

Totodată, potrivit competențelor atribuite de legislația în vigoare, Consiliul Superior al Magistraturii a ținut în vizorul său rezolvarea sarcinilor privind cariera magistraților.

Potrivit art. 8¹ al Legii cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, activitatea CSM este transparentă și se realizează prin asigurarea accesului societății și al mass-mediei la informațiile privind activitatea Consiliului. În scopul realizării acestui obiectiv, pe parcursul anului a fost asigurat mecanismul transmisiunii live a ședințelor CSM, în vederea asigurării desfășurării unor ședințe publice și transparente. Or, transparența prin definiție presupune informarea în mod deschis și explicit, de către autoritățile publice care cad sub incidența legii privind transparența în procesul decizional a tuturor informațiilor privind activitatea lor.

Pe parcursul anului membrii CSM au întreprins măsuri consecvente pentru implementarea tuturor actelor normative adoptate în vederea consolidării sistemului judiciar, care nu este doar un deziderat național, ci și unul din obiectivele primordiale ale CSM-ului.

Generalizând cele expuse supra, se reliefează faptul că pe parcursul anului 2019 Consiliul Superior al Magistraturii, prin activitățile desfășurate a contribuit la consolidarea capacităților sistemului judecătoresc, prin asigurarea unei independențe viabile a magistraților, astfel încât produsul activităților acestora să fie calitativ.

În concluzie, Consiliul a avut întotdeauna în vedere atingerea unor obiective clare, într-un orizont de timp rezonabil atât din punct de vedere al cerințelor legislației în vigoare cât și al ritmului propriu de reformă a sistemului judiciar. Resursele umane și financiare uneori insuficiente, lipsa de coordonare între diverse instituții responsabile, cadrul normativ de multe ori deficitar, precum și mentalitatea de prezervare uneori a vechilor reguli au condus la întârzierea realizării unor obiective.

Cu toate acestea, astfel cum se va arăta în cuprinsul raportului, obiectivele principale au fost realizate, iar în situațiile de întârziere, acestea au rămas pe agenda Consiliului ca priorități pentru anul viitor și au fost abordate cu flexibilitate, însă nu abandonate.

Capitolul I.

ASPECTE PRIVIND ACTIVITATEA CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII CA GARANT AL INDEPENDENȚEI JUSTIȚIEI

Mecanisme de îndeplinire a atribuțiilor Consiliului Superior al Magistraturii

Consiliul Superior al Magistraturii este un organ independent, format în vederea organizării și funcționării sistemului judecătoresc, fiind garantul independenței autorității judecătorești, care exercită autoadministrarea judecătorească.

În vederea realizării funcțiilor sale, Consiliul Superior al Magistraturii a fost învestit cu competențe referitoare la cariera, disciplina și etica judecătorilor, instruirea inițială și continuă a magistraților și a personalului secretariatelor instanțelor judecătorești, administrarea instanțelor judecătorești, aprobarea actelor normative în vederea executării prevederilor legislației din domeniul organizării și funcționării sistemului judecătoresc și alte competențe în condițiile legii.

Potrivit art. 15 și 16 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul, în calitatea sa de organ colegial, își exercită atribuțiile în plen. Ședințele Consiliului Superior al Magistraturii sunt deliberative dacă la acestea participă cel puțin două treimi din membrii CSM. Transparența ședințelor CSM este asigurată în condițiile Legii cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii.

Astfel, ședințele Consiliului Superior al Magistraturii sunt publice, cu excepția cazurilor în care este necesară protejarea informației ce constituie secret de stat sau a cazului în care, datorită unor împrejurări speciale, caracterul public poate prejudicia interesele justiției sau poate aduce atingere vieții private a persoanelor.

Totodată, ședințele CSM sunt transmise online pe pagina web a CSM, reprezentanții mass-media și societatea civilă avînd posibilitatea să le urmărească.

Ședințele Consiliului Superior al Magistraturii se înregistrează prin utilizarea mijloacelor audio și se consemnează în procese-verbale, care se publică pe pagina web a Consiliului.

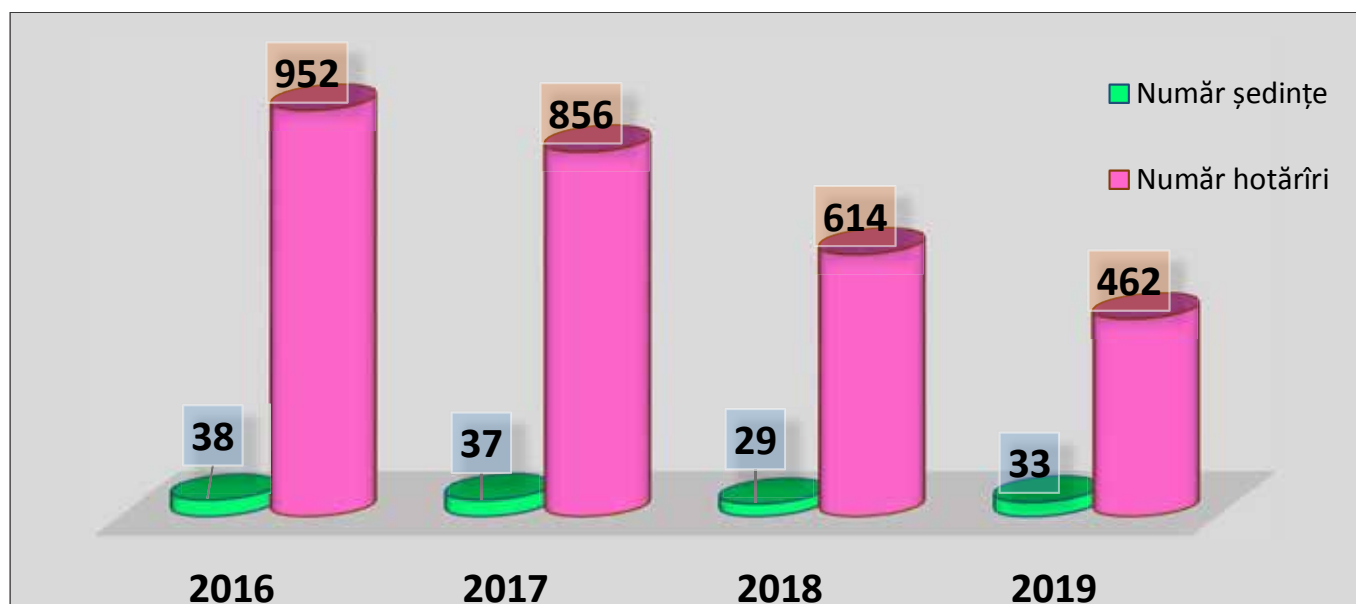
În anul 2019 Plenul Consiliului Superior al Magistraturii s-a convocat în **33 de ședințe** ordinare/extraordinare, dintre care au fost contramandate 8 ședințe din lipsă de cvorum. În cadrul ședințelor au fost examinate **509** de chestiuni referitoare la cariera judecătorilor și administrarea instanțelor judecătorești, precum și avizarea actelor normative fiind adoptate **462 hotărîri**.

Hotărârile adoptate de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii au fost expediate, pentru executare sau informare, persoanelor și autorităților publice vizate, toate fiind publicate pe pagina web a Consiliului, cu excepția a 3 hotărâri adoptate care au avut ca obiect eliberarea acordului Consiliului Superior al Magistraturii pentru pornirea urmăririi penale și efectuarea unor acțiuni penale sau suspendare din funcție împotriva a 2 judecători.

În perioada 2016-2019 numărul de ședințe convocate și de hotărâri adoptate de Plenul CSM a variat, fiind în descreștere: 2016 - 38 ședințe și 952 hotărâri, 2017 - 37 ședințe și 856 hotărâri, 2018 - 29 ședințe și 614 hotărâri, 2019 – 33 ședințe și 462 hotărâri.

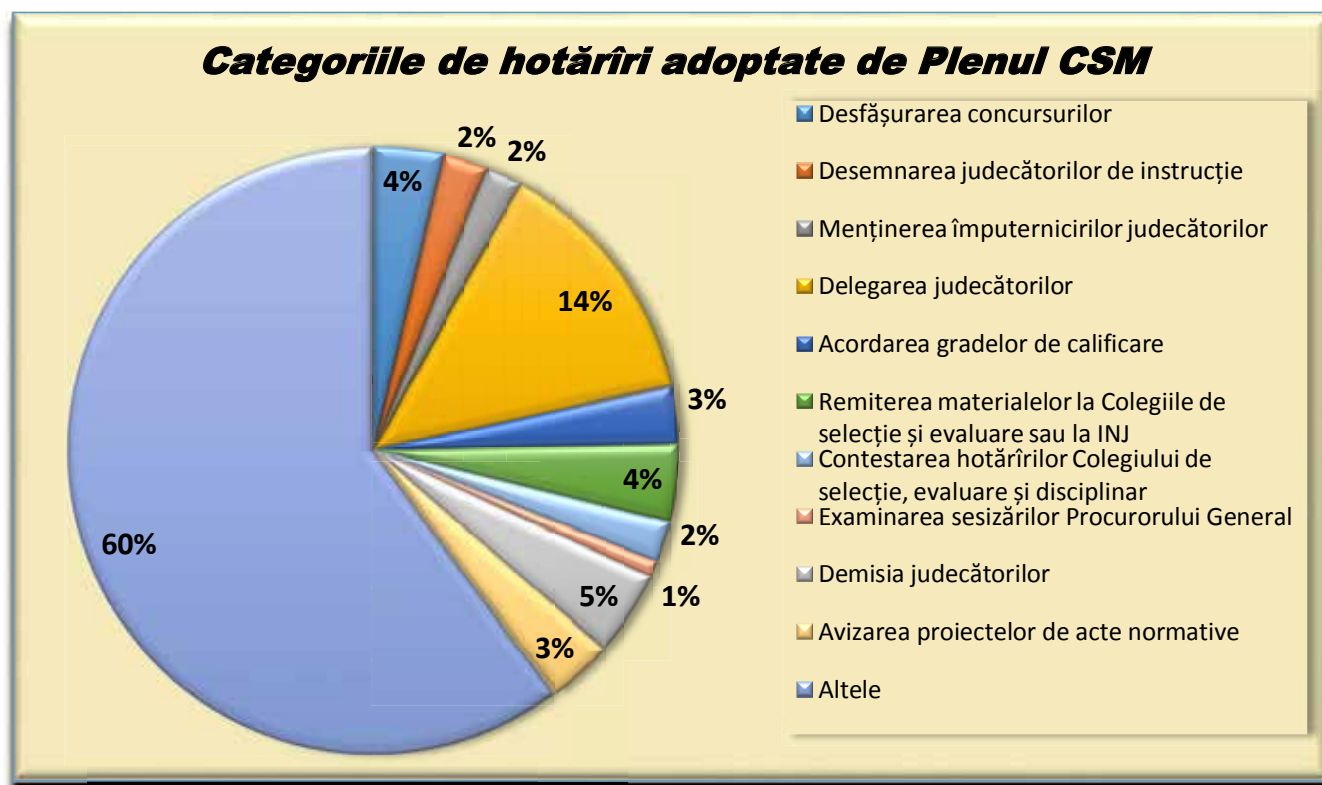
În anul 2019 au fost convocate cu 5 ședințe, respectiv 4 ședințe, mai puțin decât în anii 2016 și 2017 și cu 4 ședințe mai mult decât în anul 2018, fiind adoptate cu 490 hotărâri mai puțin decât în anul 2016, cu 394 hotărâri mai puțin decât în anul 2017 și 152 hotărâri mai puțin decât în anul 2018.

Micșorarea numărului hotărârilor adoptate de Plenul CSM în perioada indicată este condiționată de reorganizarea instanțelor judecătorești, urmare a implementării Legii nr. 76 din 21 aprilie 2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești, fiind examinate cereri și demersuri de la 20 instanțe judecătorești, spre deosebire de anii precedenți, în care CSM examina cererile și demersurile înaintate de 52 instanțe judecătorești.

De asemenea, micșorarea numărului hotărârilor adoptate de Plenul CSM în anul 2019 a fost determinată și de contramandarea a opt ședințe din lipsa caracterului deliberativ al acestora.

În perioada de raportare, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a adoptat în cadrul ședințelor hotărâri cu privire la numirea, promovarea, transferul, suspendarea/anularea suspendării și demisia judecătorilor din funcție, instruirea judecătorilor, desemnarea judecătorilor pentru exercitarea atribuțiilor judecătorești de instrucție, avizarea proiectelor de acte normative, aprobarea actelor normative ale CSM și a modificărilor la acestea, precum și privind alte chestiuni ce țin de asigurarea organizării și funcționării eficiente a sistemului judecătoresc.

În activitatea desfășurată, Consiliul Superior al Magistraturii și-a exercitat atribuțiile în strictă conformitate cu prevederile legislației în vigoare, în vederea administrării eficiente a instanțelor judecătorești, sporirii calității actului de justiție și consolidării unui corp de magistrați instruit, independent, imparțial și integru.

Gestionarea carierei profesionale a judecătorilor

Activitatea Consiliului Superior al Magistraturii, pe parcursul anului 2019, s-a axat pe gestionarea eficientă a carierei magistraților, astfel, încât actul judecătoresc să corespundă rigorilor naționale și internaționale în domeniu.

Judecători numiți în funcție în anul 2019

În conformitate cu prevederile Legii nr. 544 din 20 iulie 1995 și Legii nr. 947 din 19 iulie 1996, întru exercitarea funcțiilor sale, Consiliul Superior al Magistraturii, selectează

candidații prin concurs și propune Președintelui Republicii Moldova numirea acestora în funcția de judecător, pe un termen de 5 ani.

Potrivit Legii nr. 137 din 27 septembrie 2018, au fost operate modificări la art. 9 din Legea nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului și anume ce ține de desfășurarea concursului. Astfel, potrivit modificărilor operate, Consiliul Superior al Magistraturii organizează concursul pentru funcțiile vacante de judecător, președinte și vicepreședinte al instanței, de regulă, de două ori pe an, iar pînă la anunțarea concursului, publică pe pagina sa web oficială informația cu privire la toate funcțiile de judecător vacante sau care pot deveni vacante în următoarele 6 luni. Toate funcțiile de judecător anunțate vacante sau care pot deveni vacante se scot la următorul concurs.

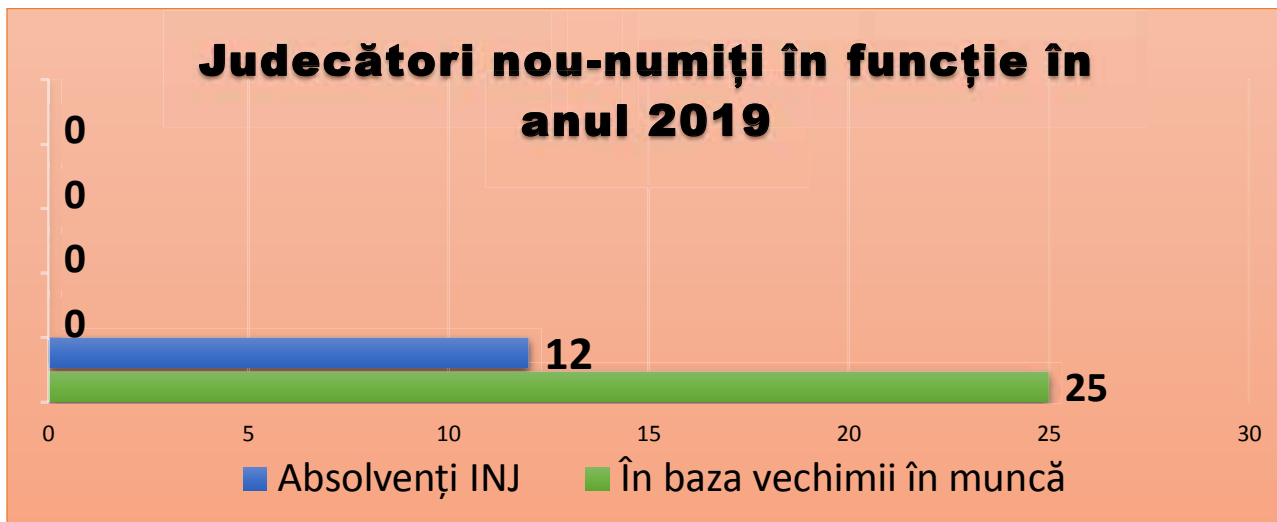
Astfel, Consiliul Superior al Magistraturii pe parcursul anului 2019 a anunțat patru concursuri pentru suplinirea funcției vacante de judecător, prin publicarea anunțurilor în Monitorul Oficial al RM.

După finalizarea procedurilor de rigoare, respectînd prevederile legislației în vigoare, în anul 2019 Plenul Consiliului a propus Președintelui Republicii Moldova numirea în funcția de judecător pe un termen de 5 ani, a 31 de candidați participanți la concursul pentru accesarea la funcția de judecător.

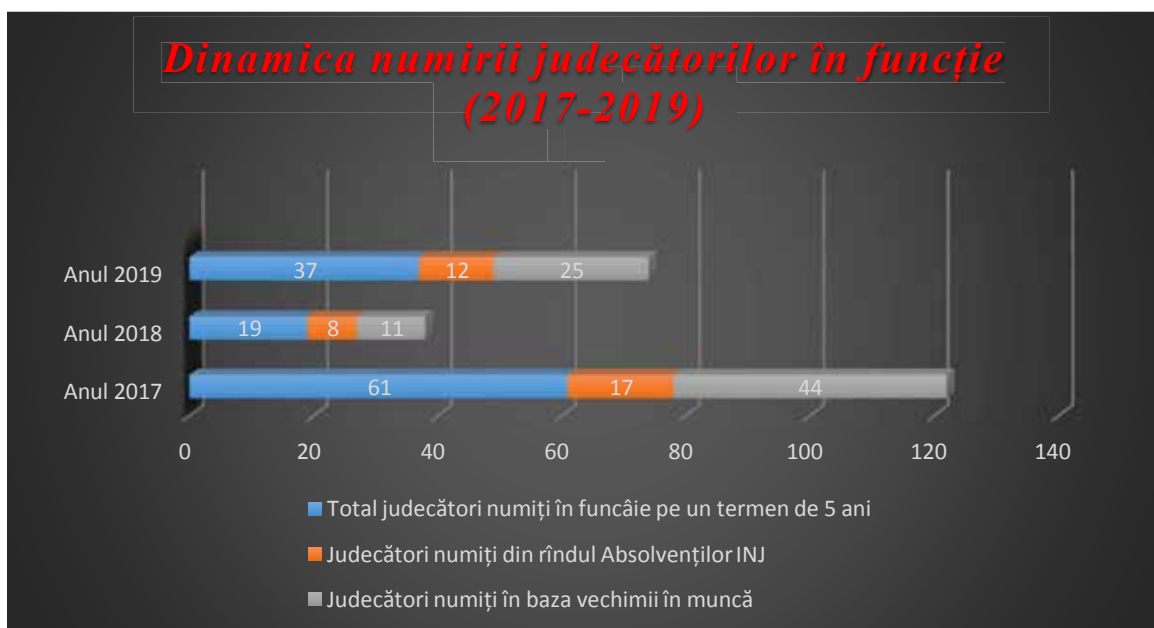
Respectiv, 31 de candidați propuși Președintelui Republicii Moldova pentru numirea în funcția de judecător au fost numiți în funcție la finele anului 2019 prin Decretele Președintelui Republicii Moldova, pe un termen de cinci ani.

Astfel, după emiterea decretelor Președintelui RM de numire în funcție, în anul 2019 –31 judecători au depus jurămîntul, potrivit art. 12 din Legea cu privire la statutul judecătorului, în fața CSM, asigurînd solemnitate și transparență prevederii enunțate supra.

În total, în anul 2019 au fost numiți 37 de judecători , din care 6 au fost propuși de Plenul CSM în anul 2018, iar 31 au fost propuși în anul 2019. Din numărul total de judecători numiți în funcția de judecător pe un termen de 5 ani în anul 2019, 12 -au fost din rîndul absolvenților Institutului Național al Justiției, iar -25, în baza vechimii în muncă.

Efectuând o analiză a dinamicii numirii judecătorilor în funcție, pentru perioada 2017-2019, menționăm că în anul 2017, pe un termen de 5 ani în diferite instanțe judecătorești, au fost numiți 61 candidați, dintre care 17 au fost selectați din rândurile absolvenților Institutului Național al Justiției, iar 44 din rândul candidaților participanți la concursul pentru accederea la funcția de judecător în baza vechimii în muncă.

Pe parcursul anului 2018, pe un termen de 5 ani în diferite instanțe judecătorești, au fost numiți 19 de candidați, dintre care 8 - au fost selectați din rândul absolvenților Institutului Național al Justiției, iar – 11 din rândul candidaților participanți la concursul pentru accederea la funcția de judecător în baza vechimii în muncă.

Prin urmare, în decursul anului 2019, pe un termen de 5 ani au fost numiți 37 de candidați, dintre care 12 - au fost din rîndul absolvenților Institutului Național al Justiției, iar -25 în baza vechimii în muncă.

Promovarea judecătorilor în anul 2019

În conformitate cu prevederile Legii nr. 544 din 20 iulie 1995 art. 20 alin. (1) cariera judecătorilor presupune promovarea în funcția de judecător la o instanță superioară, numirea în funcția de președinte sau de vicepreședinte de instanță și transferarea judecătorului la o instanță de același nivel sau la o instanță inferioară.

Totodată, potrivit art. 20 alin. (4) promovarea în funcția de judecător la o instanță superioară, numirea în funcția de președinte sau de vicepreședinte de instanță și transferarea judecătorului la o instanță de același nivel sau la o instanță inferioară se fac numai cu consimțămîntul lui, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, de către Președintele Republicii Moldova sau, după caz, de Parlament.

Conform art. 4 alin. (1) din Legea nr. 947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, în scopul exercitării funcțiilor sale, Consiliul Superior al Magistraturii înaintează propuneri Președintelui Republicii Moldova sau Parlamentului de numire, promovare la o instanță superioară, transferare la o instanță de același nivel sau la o instanță inferioară, de numire în funcția de președinte sau de vicepreședinte de instanță ori de eliberare din funcție a judecătorilor, președinților și vicepreședinților instanțelor judecătorești.

Iar potrivit prevederilor art. 19 al Legii cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, Plenul Consiliului înaintează propuneri Președintelui Republicii Moldova sau, după caz, Parlamentului, referitor la numirea în funcția de judecător, președinte sau vicepreședinte al instanței judecătorești.

Conform art. 9 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului, funcțiile de judecător, de vicepreședinte și de președinte al instanței judecătorești sînt ocupate în bază de concurs.

Astfel, promovarea judecătorilor se face numai prin concursul organizat de CSM, în limita posturilor vacante existente din instanțele judecătorești.

În baza celor expuse, pe parcursul anului 2019 la propunerea CSM, Președintele Republicii Moldova a numit în funcții de conducere 4 judecători, dintre care 1 judecător în funcția de președinte și 3 în funcția de vicepreședinte. Iar o candidatură propusă de Plenul CSM pentru numirea în funcție de conducere a fost respinsă de Președintele RM.

Lista judecătorilor numiți în funcții de conducere în anul 2019

<i>Nr</i>	<i>Numele, prenumele judecătorului</i>	<i>Instanța în care a fost numit în funcție</i>	<i>Funcția</i>	<i>Decretul / Hot. Parlamentului</i>
1.	Mocanu Andrei	Judecătoria Anenii Noi	vicepreședinte	1068-VIII din 04.01.2019

2.	Belous Vadim	Judecătoria Soroca	președinte	1365-VIII din 11.12.2019
3.	Motricală Alexandru	Judecătoria Criuleni	vicepreședinte	1366-VIII din 11.12.2019
4.	Aramă Sofia	Judecătoria Cimișlia	vicepreședinte	1367-VIII din 11.12.2019

Pe parcursul anului 2019 urmare a desfășurării concursurilor anunțate, la propunerea Consiliul Superior al Magistraturii, au fost promovați în funcția de judecător la o instanță ierarhic superioară 7 judecători, fiind numiți prin prin decretele Președintelui Republicii Moldova. Iar o candidatură propusă de Plenul CSM pentru promovare în funcția de judecător la o instanță ierarhic superioară a fost respinsă de Președintele RM.

Din totalul de 7 judecători promovați în anul 2019, 4 judecători au fost promovați la Curtea de Apel Chișinău, 2 judecători la Curtea de Apel Bălți și 1 judecător la Curtea de Apel Comrat.

Lista judecătorilor promovați în funcție la o instanță ierarhic superioară în 2019

Nr.	Numele, Prenumele judecătorului	Instanța în care a activat	Instanța în care a fost promovat	Decretul/Hot. Parlamentului RM
1.	Braga Angela	Judecătoria Chișinău	Curtea de Apel Chișinău	1370-VIII din 11.12.2019
2.	Cojocari Elena	Judecătoria Chișinău	Curtea de Apel Chișinău	1370-VIII din 11.12.2019
3.	Dutca Ina	Judecătoria Chișinău	Curtea de Apel Chișinău	1370-VIII din 11.12.2019
4.	Juganari Marcel	Judecătoria Hîncești	Curtea de Apel Chișinău	1370-VIII din 11.12.2019
5.	Mironov Oxana	Judecătoria Bălți	Curtea de Apel Bălți	1369-VIII din 11.12.2019
6.	Pușcaș Viorel	Judecătoria Bălți	Curtea de Apel Bălți	1369-VIII din 11.12.2019
7.	Mironov Andrei	Judecătoria Cahul	Curtea de Aple Comrat	1368-VIII din 11.12.2019

Conform art. 20 al Legii 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, judecătorii pot solicita transferarea la o instanță de același nivel doar după expirarea a 5 ani de la numirea în funcție, iar judecătorii care dețin funcția de președinte sau de vicepreședinte al instanței judecătorești pot solicita transferarea la o instanță de același nivel sau la o instanță inferioară doar după expirarea mandatelor respective sau revocarea din funcție.

Astfel, ținând cont de prevederile menționate supra de către Consiliul Superior al Magistraturii au fost transferați la o instanță de același nivel 7 judecători. Iar candidatura unui judecător propusă de Plenul CSM pentru promovare în funcția de judecător la o instanță de același nivel a fost respinsă de Președintele RM.

Listă judecătorilor promovați în funcție la o instanță de același nivel în 2019

<i>Nr.</i>	<i>Numele, Prenumele judecătorului</i>	<i>Instanța în care a activat</i>	<i>Instanța în care a fost promovat</i>	<i>Decretul/Hot. Parlamentului RM</i>
1	Cazacliu Aurelia	Judecătoria Criuleni	Judecătoria Chișinău	1069-VIII din 04.01.2019
2	Corcea Nicolae	Judecătoria Bălți	Judecătoria Chișinău	1069-VIII din 04.01.2019
3	Cucerescu Ana	Judecătoria Bălți	Judecătoria Chișinău	1069-VIII din 04.01.2019
4	Popescu-Balta Renata	Judecătoria Anenii Noi	Judecătoria Chișinău	1069-VIII din 04.01.2019
5	Mazureț Roman	Judecătoria Edineț	Judecătoria Chișinău	1163-VIII din 22.05.2019
6	Sandu Alexandru	Judecătoria Hîncești	Judecătoria Chișinău	1163-VIII din 22.05.2019
7	Ghizdari Ion	Judecătoria Bălți	Judecătoria Ungheni	1363-VIII din 11.12.2019

Judecători eliberați din funcție în anul 2019

Procedura de eliberare din funcție a judecătorului este reglementată de Legea cu privire la statutul judecătorului.

Astfel, potrivit art. 25 alin. (2) din Legea cu privire la statutul judecătorului, propunerea privind eliberarea judecătorului din funcție este înaintată de Consiliul Superior al Magistraturii Președintelui Republicii Moldova sau, după caz, Parlamentului.

Iar potrivit alin. (1) art. 25 al Legii cu privire la statutul judecătorului nr. 544 din 20 iulie 1995, judecătorul este eliberat din funcție de organul care l-a numit în cazul:

- a) depunerii cererii de demisie;
- b) stabilirii necorespunderii evidente funcției deținute, ca rezultat al evaluării performanțelor;
- c) transferului într-o altă funcție în condițiile legii;
- d) comiterii unei abateri disciplinare specificate în Legea nr.178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor;
- e) pronunțării hotărârii definitive de condamnare;
- f) pierderii cetățeniei Republicii Moldova;
- g) nerespectării prevederilor art. 8 (restricțiile de serviciu ale judecătorului);
- g¹) stabilirii, prin actul de constatare rămas definitiv, a încheierii directe sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, luării sau participării la luarea unei decizii fără soluționarea conflictului de interese real în conformitate cu prevederile legislației privind reglementarea conflictului de interese;
- g²) nedeplinirii declarației de avere și interese personale sau refuzului de a o depune, în condițiile art.27 alin.(8) din Legea nr.132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate;
- g³) dispunerii de către instanța de judecată, prin hotărâre irevocabilă, a confiscării averii nejustificate;
- g⁴) stabilirii, prin actul de constatare rămas definitiv, a situației de nesoluționare în termen a incompatibilităților prevăzute la art.8 alin.(1) din prezenta lege;
- g⁵) rezultatului negativ al testului de integritate profesională în temeiul hotărârii colegiului disciplina;
- h) constatării incapacității de muncă, dovedite prin certificat medical;
- i) expirării împluternicirilor în legătură cu nenumirea judecătorului până la atingerea plafonului de vârstă, precum și în legătură cu atingerea de către acesta a plafonului de vârstă;
- j) constatării, prin hotărâre judecătorească definitivă, a capacității de exercițiu restrânse sau a incapacității de exercițiu.

În decursul anului 2019 au fost eliberați **19 judecători**.

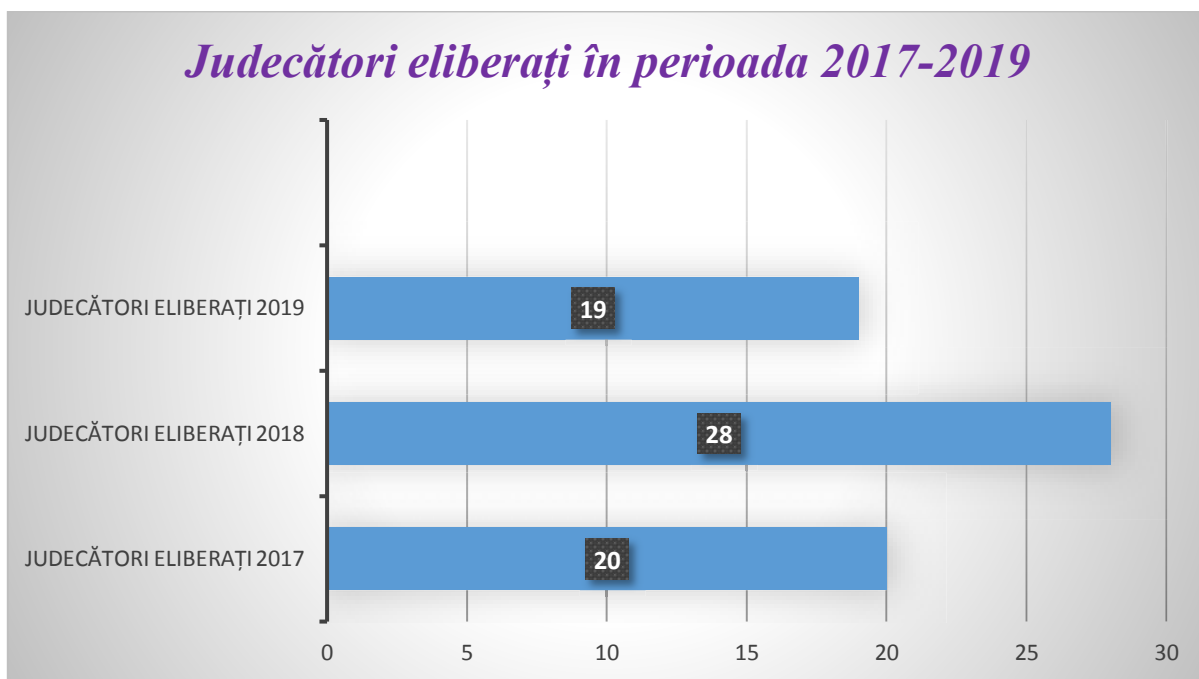
Listă judecătorilor eliberați pe parcursul anului 2019

<i>Nr.</i>	<i>Numele, Prenumele judecătorului</i>	<i>Instanța</i>	<i>Actul de eliberare</i>	<i>Temeiul eliberării conform Legii nr. 544- XIII din 20 iulie 1995</i>
1.	Gheorghe Balan	Judecătoria Chișinău	DP nr. 1065-VIII	art. 25 alin. (1) lit. f)

din 03.01.2019

2.	Maria Malanciuc	Judecătoria Ungheni	DP nr. 1091-VIII din 06.02.2019	art. 25 alin. (1) lit. k) și art. 26
3.	Grigore Șișcanu	Judecătoria Ungheni	DP nr. 1146-VIII din 28.03.2019	art. 25 alin. (1) lit. k) și art. 26
4.	Svetlana Balmuș	Curtea de Apel Chișinău	DP nr. 1150-VIII din 23.04.2019	art. 25 alin. (1) lit. a) și art. 26
5.	Alexandru Parfeni	Judecătoria Ungheni	DP nr. 1156-VIII din 07.05.2019	art. 25 alin. (1) lit. a) și art. 26
6.	Iulia Cimpoi	Curtea de Apel Chișinău	DP nr. 1200-VIII din 08.07.2019	art. 25 alin. (1) lit. k) și art. 26
7.	Gheorghe Iovu	Curtea de Apel Chișinău	DP nr. 1201-VIII din 08.07.2019	art. 25 alin. (1) lit. k) și art. 26
8.	Valeriu Doagă	Curtea Supremă de Justiție	HP nr. 67 din 05.07.2019	art. 25 alin. (1) lit. k) și art. 26
9.	Cornelia Vîrlan	Judecătoria Chișinău	DP nr. 1207-VIII din 10.07.2019	art. 25 alin. (1) lit. a) și art. 26
10.	Veronica Nichitenco	Judecătoria Căușeni	DP nr. 1235-VIII din 12.08.2019	art. 25 alin. (1) lit. a) și art. 26
11.	Mihail Țurcan	Judecătoria Căușeni	DP nr. 1286-VIII din 30.09.2019	art. 25 alin. (1) lit. a) și art. 26
12.	Elena Tverdohleb	Judecătoria Edineț	DP nr. 1292-VIII din 07.10.2019	art. 25 alin. (1) lit. a) și art. 26
13.	Ludmila Ursu	Curtea de Apel Chișinău	DP nr. 1293-VIII din 07.10.2019	art. 25 alin. (1) lit. a) și art. 26
14.	Alexandra Peni	Judecătoria Comrat	DP nr. 1294-VIII din 07.10.2019	art. 25 alin. (1) lit. a) și art. 26

15.	Natalia Simciuc	Curtea de Apel Chișinău	DP nr. 1295-VIII din 07.10.2019	art. 25 alin. (1) lit. a) și art. 26
16.	Tatiana Vieru	Curtea Supremă de Justiție	HP nr. 165 din 06.12.2019	art. 25 alin. (1) lit. k) și art. 26
17.	Ion Druță	Curtea Supremă de Justiție	HP nr. 183, 184 din 19.12.2019	art. 25 alin. (1) lit. a) și art. 26
18.	Oleg Sternioală	Curtea Supremă de Justiție	HP nr. 185 din 19.12.2019	art. 25 alin. (1) lit. a) și art. 26
19.	Xenofon Ulianoschi	Curtea de Apel Chișinău	DP nr. 1422-VIII din 27.12.2019	art. 25 alin. (1) lit. a) și art. 26

Analizând comparativ numărul judecătorilor eliberați din funcție în perioada anilor 2017-2019, observăm că cele mai multe demisii din sistem se atestă în anul 2018 fiind înregistrate 28 demisii. Pe când, în anii 2017 și 2019 numărul este aproape similar de 20 și respectiv 19 judecători care au plecat din funcții.

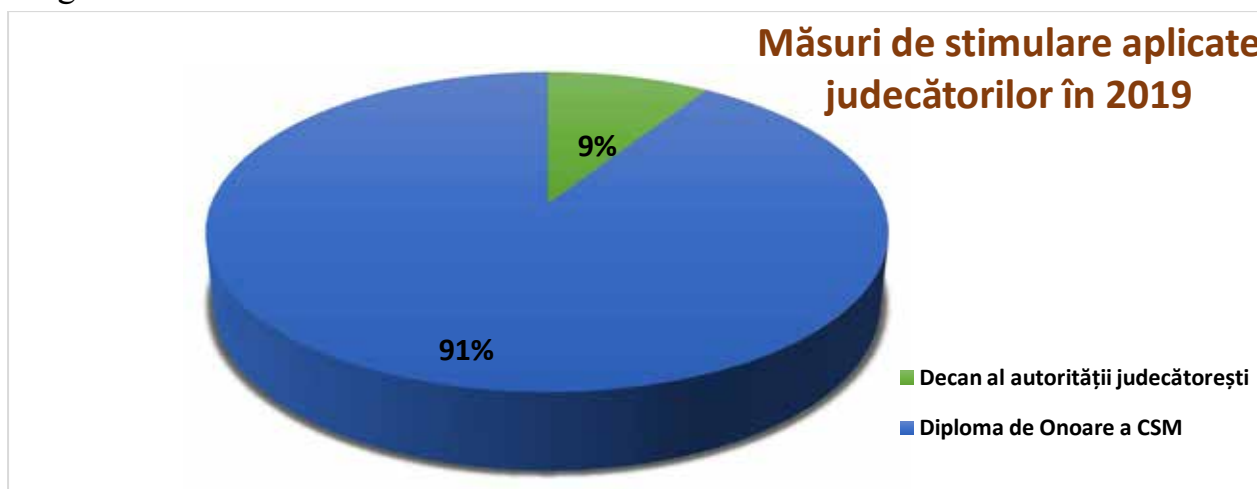
Instrumente de motivare aferente activității magistraților

Calificarea profesională a magistraților se atestă prin grade și titluri conferite în semn de stimulare morală a muncii judecătorului. Potrivit art. 4 alin. (1), lit. f) al Legii nr. 947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, Consiliul Superior al Magistraturii este în drept să aplice măsuri de încurajare judecătorilor.

În acest sens, pe parcursul anului 2019 în privința mai multor judecători de la instanțele judecătorești de toate nivelurile au fost înaintate propuneri pentru conferirea titlurilor onorifice „Decan al autorității judecătorești” și a „Diplomei de onoare a Consiliului Superior al Magistraturii”.

În rezultatul acestor propuneri, Consiliul Superior al Magistraturii a conferit titluri onorifice pentru 22 de judecători, care pe parcursul activității la îndeplinirea actului de justiție au manifestat o înaltă calificare, cunoștințe profunde în domeniul de specialitate, verticalitate, imparțialitate, obiectivitate și exigență în muncă.

Din numărul total de 22 de magistrați cărora le-au fost conferite titluri onorifice, pentru 2 judecători le-au fost conferite titluri onorifice „Decan al autorității judecătorești”, iar 20 magistrați au fost menționați cu „Diploma de Onoare a Consiliului Superior al Magistraturii”.

Este de menționat că, prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1122-VIII din 07 martie 2019, judecătorului Tamara Chișcă-Doneva de la Curtea Supremă de Justiție i-a fost conferită distincția de stat Ordinul „Gloria Muncii”, iar ex-judecătorului Iulia Sîrcu distincția de stat „Ordinul de Onoare”.

Concomitent, prin Decretul Președintelui Republicii Moldova nr. 1315-VIII din 05 noiembrie 2019, ex-judecătorului Tatiana Vieru de la Curtea Supremă de Justiție i-a fost conferit Ordinul „Gloria Muncii”.

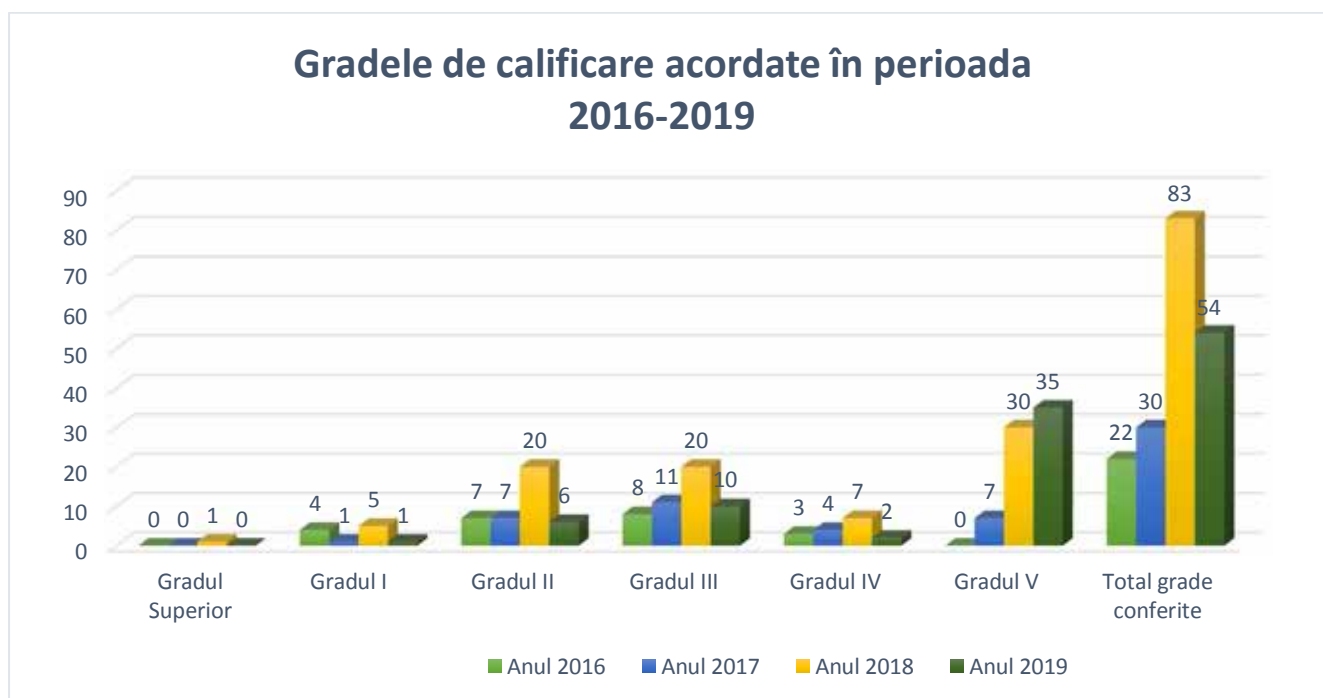
Totodată, Consiliul Superior al Magistraturii prin Hotărârile nr. 85/5 din 12 martie 2019 și nr. 107/6 din 26 martie 2019, a propus Președintelui Republicii Moldova conferirea

distincției de stat „Gloria muncii” judecătorilor Grigore Șișcanu de la Judecătoria Ungheni, Gheorghe Iovu și Iulia Cimpoi de la Curtea de Apel Chișinău, urmând ca Președintele să se expună asupra propunerii înaintate.

Potrivit art. 13¹ Legea nr.544/20.07.1995 cu privire la statutul judecătorului și pct. 3 și 4 din Regulamentul cu privire la conferirea gradelor de calificare judecătorilor, Consiliul Superior al Magistraturii conferă judecătorilor grade de calificare, ce au un caracter onorific și reflectă aprecierea rezultatelor activității, a calității actelor de justiție adoptate, a nivelului de profesionalism și de comportament ale judecătorului.

Astfel, pe parcursul anului 2019 au fost emise 14 hotărâri prin care au fost conferite grade de calificare pentru 54 de judecători, și anume:

- **Gradul I (întâi)** de calificare a fost conferit pentru un magistrat de la Curtea de Apel Chișinău;
- **Gradul II (doi)** de calificare pentru 4 magistrați de la Curtea de Apel Chișinău, 6 de la Curtea de Apel Bălți și unul de la Judecătoria Edineț;
- **Gradul III (trei)** de calificare a fost conferit pentru 1 judecător de la Curtea de Apel Bălți, unul de la Judecătoria Chișinău, 2 de la Judecătoria Bălți, 4 de la Judecătoria Căușeni, unul de la Judecătoria Strășeni și unul de la Judecătoria Hîncești;
- **Gradul IV (patru)** de calificare a fost conferit pentru 2 judecători de la Judecătoria Chișinău;
- **Gradul V (cinci)** de calificare a fost conferit pentru 14 magistrați de la Judecătoria Chișinău, 6 de la Judecătoria Bălți, 4 de la Judecătoria Hîncești, 4 de la Judecătoria Strășeni, 4 de la Judecătoria Edineț, unul de la Judecătoria Cimișlia, unul de la Judecătoria Orhei și unul de la Judecătoria Drochia.

Pregătirea și perfecționarea profesională a judecătorilor

Independența justiției se află în legătură directă cu gradul de profesionalism al judecătorilor antrenați în actul de justiție, indice de calitate esențial al funcționării acestuia, fapt ce presupune dezvoltarea permanentă a magistraților din instanțele judecătorești în programul de formare profesională, inițială și continuă.

Unul dintre obiectivele prioritare ale Consiliului Superior al Magistraturii este formarea profesională continuă a judecătorilor.

În conformitate cu art. 14 al Legii nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, *dreptul la instruirea judecătorilor le este asigurat tuturor magistraților în mod gratuit și în condițiile legii.*

Potrivit prevederilor art. 4 alin. (2) lit. c²) din Legea nr. 947-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la CSM, *Consiliul Superior al Magistraturii delegă judecătorii pentru participare la seminare, conferințe, cursuri de instruire și deplasări în interes de serviciu.*

Potrivit Legii nr. 152-XVI din 08 iunie 2006, privind Institutul Național al Justiției, ***formarea profesională continuă a judecătorilor*** în Republica Moldova se efectuează de Institutul Național al Justiției, care a fost instituit în scopul asigurării formării profesionale inițiale a viitorilor judecători și formării profesionale continue a acestora.

Formarea profesională continuă a judecătorilor se realizează ținându-se cont de necesitatea specializării lor, fiind pus accentul pe dezvoltarea competențelor profesionale aplicate prin abordarea multidisciplinară, bazate pe o înaltă etică în procesul exercitării funcției, pe dobândirea unor tehnici și abilități non-juridice, pe unificarea practicii judiciare naționale și internaționale, pe formarea abilităților de utilizare a tehnologiilor informaționale în domeniul profesional.

În conformitate cu art. 4 al Legii nr. 947-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, *formarea profesională continuă a judecătorilor se realizează în conformitate cu planurile de formare elaborate în conformitate cu Metodologia de determinare a necesităților de formare continuă a judecătorilor și se consultă obligatoriu cu CSM.*

Cursurile de formare profesională continuă se desfășoară, de regulă, sub formă de seminare, ateliere de lucru, cursuri multidisciplinare și cursuri tematice, mese rotunde, conferințe naționale și internaționale, vizite și stagii de studiu sau alte forme de realizare a formării profesionale continue, având în vedere obiectivul cursului.

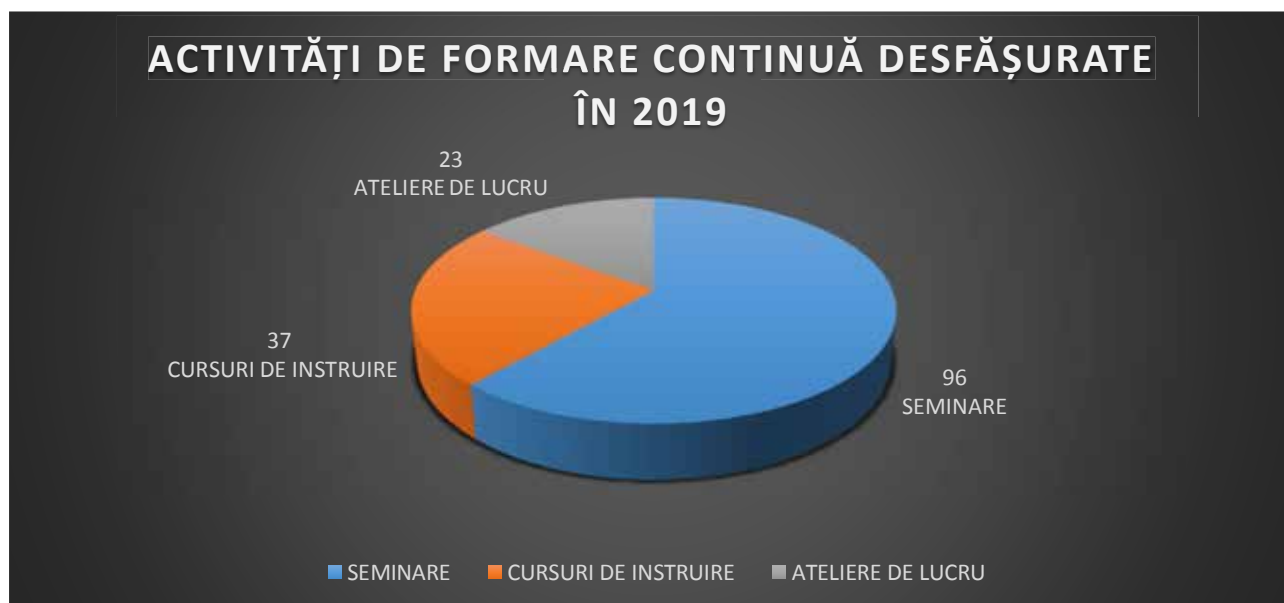
Potrivit art. 19 alin. (1) din Legea privind Institutul Național al Justiției, *judecătorii au dreptul la formare continuă, prin selectarea temelor din Planul calendaristic, și necesită să acumuleze un număr de cel puțin 40 de ore anual.*

Planul de formare profesională a judecătorilor pentru semestrele I și II ale anului 2019, a fost aprobat prin Hotărârile Plenului Consiliului

Superior al Magistraturii nr. 7/1 din 15 ianuarie 2019 și nr. 326/19 din 06 august 2019.

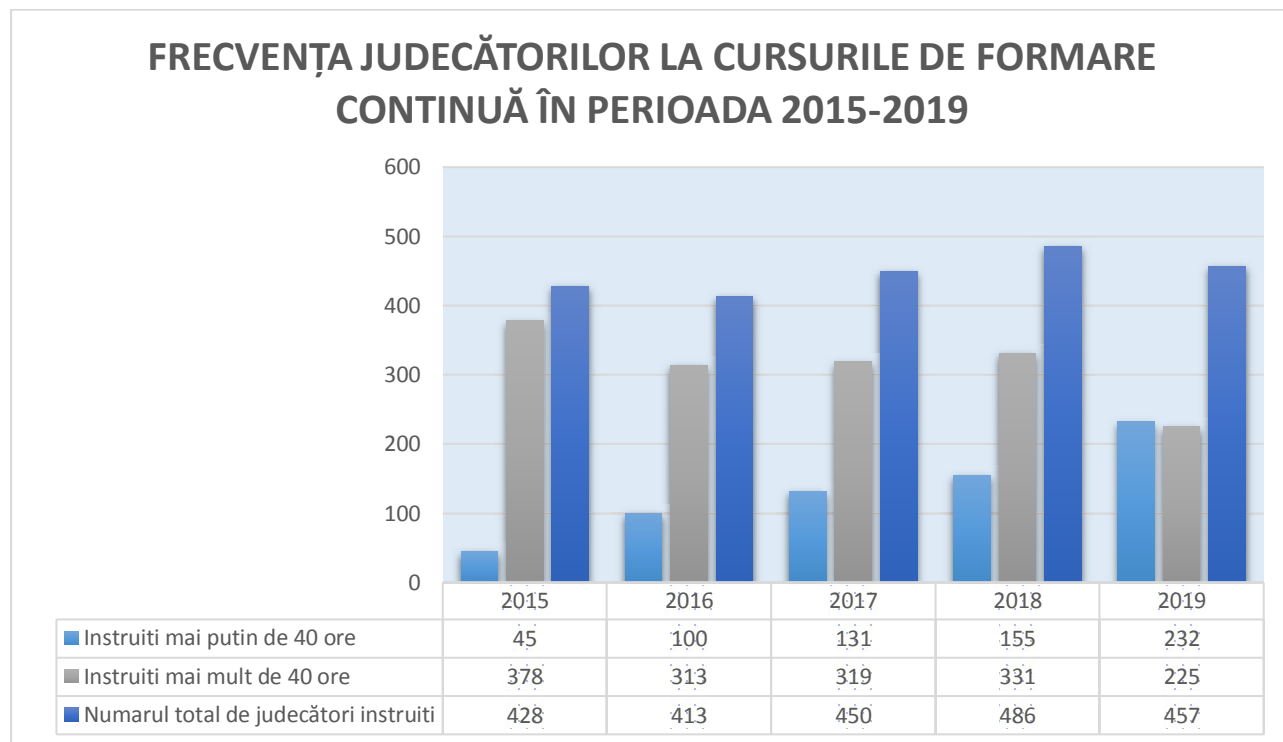
Conform Planurilor de formare profesională continuă, în semestrele I și II ale anului 2019 judecătorii au fost antrenați în **96** de seminare, **37** de cursuri de instruire, **23** de ateliere de lucru. Tematicile abordate în cadrul activităților vizate s-au axat pe dezvoltarea profesională a judecătorilor în domeniile ce se referă la aplicarea jurisprudenței și standardele CtEDO, traficul de ființe umane, respectarea drepturilor și libertăților cetățenilor, combaterea corupției, accesul femeilor la justiție, nediscriminare, justiția pentru copii.

Potrivit art. 19 alin. (1) din Legea nr. 152-XVI din 08 iunie 2006 privind Institutul Național al Justiției, judecătorii au dreptul la formare continuă prin selectarea temelor din Planul calendaristic și necesită să acumuleze un număr de cel puțin 40 de ore anual.

Astfel, din numărul total de judecători instruiți în anul 2019, **232** de judecători au acumulat un număr de pînă la 40 de ore, iar **225** de judecători au acumulat un număr mai mare de 40 de ore la seminarele organizate conform Planului calendaristic modular de formare continuă pentru semestrele I și II.

Informația privind numărul de ore acumulate de către judecători în perioada 2015-2019 se prezintă în diagrama de mai jos.

***Sesizările Procurorului General
privind eliberarea acordului la urmărirea penală în privința judecătorilor***

Potrivit pct. 49 din Recomandarea Comitetului de Miniștri al Consiliului Europei, CM/Rec(2010)12, privind independența, eficiența și responsabilitățile judecătorilor, ”*Securitatea și inamovibilitatea sunt elemente-cheie ale independenței judecătorilor.*”

În conformitate cu art. 19 alin. (4) și (5) al Legii nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, urmărirea penală împotriva judecătorului poate fi pornită doar de către Procurorul General sau prim-adjunctul său, iar în lipsa acestuia de către un adjunct în temeiul ordinului emis de Procurorul General, cu acordul Consiliului Superior al Magistraturii, în condițiile Codului de procedură penală. În cazul săvârșirii de către judecător a infracțiunilor specificate la art. 243, 324, 326 și 330² ale Codului penal al

Republicii Moldova, precum și în cazul infracțiunilor flagrante, acordul Consiliului Superior al Magistraturii pentru pornirea urmăririi penale nu este necesar.

În vederea respectării prevederilor legale, în anul 2019 la Consiliul Superior al Magistraturii au fost înregistrate **3** sesizări ale Procurorului General al Republicii Moldova, care au avut ca obiect eliberarea acordului Consiliului Superior al Magistraturii pentru pornirea urmăririi penale și efectuarea unor acțiuni penale sau suspendare din funcție împotriva a **2** judecători. Totodată a fost înregistrată **1** sesizare prin care s-a solicitat suspendarea din funcție a **1** judecător.

Toate cele **4** sesizări ale Procurorului General înregistrate, au fost admise de Plenul Consiliului Superior al Magistraturii.

Astfel:

- prin Hotărârile CSM nr.365/21 din 24.09.2019, nr.391/27 din 04.11.2019 în privința a **2** sesizări s-a eliberat acordul pentru efectuarea unor acțiuni de urmărire penală împotriva a **2** judecători;

- prin Hotărârea CSM nr.375/25 din 24.10.2019 s-a eliberat acordul pentru pornirea urmăririi penale și efectuarea unor acțiuni de urmărire penală împotriva a **1** judecător ;

- prin Hotărârea CSM nr.210/11 din 28.05.2019 a fost admisă sesizare cu privire la suspendarea din funcție a **1** judecător .

Cazurile în care Procurorul General al Republicii Moldova a solicitat CSM-ului eliberarea acordului la pornirea urmăririi penale împotriva judecătorilor au fost:

- art. 326 alin.(3) lit. a) din Codul Penal - *traficul de influență*;
- art.330² alin.(2) din Codul Penal – *îmbogățirea ilicită*;
- art.42 și 303 alin.(3) din Codul Penal - *Amestecul în înfăptuirea justiției și în urmărirea penală*;
- art.243 alin.(3) lit. b) - *Spălarea banilor*

Buna reputație a judecătorului constituie o condiție a încrederii publice în justiție și eficiența acesteia, fără de care nu poate fi concepută calitatea justiției și deplina aplicare a dispozițiilor constituționale și legale care reglementează înfăptuirea sa. Corupția nu subminează doar încrederea în judecător, dar și în actul de justiție ca atare.

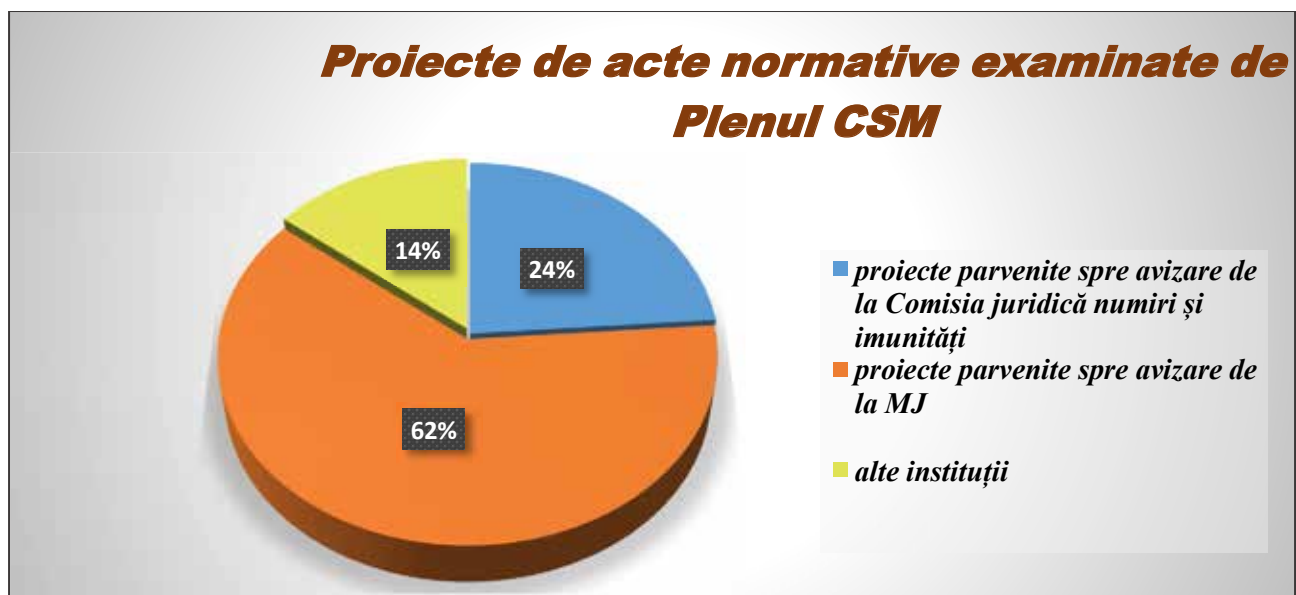
ACTIVITĂȚI DERULATE ÎN VEDEREA REALIZĂRII PROCESULUI DE REFORMĂ A SISTEMULUI JUDECĂTORESC

Considerații asupra actelor normative avizate de Consiliu și consecința lor asupra activității autorității judecătorești

Una dintre etapele esențiale ale procesului de elaborare și adoptare a actelor normative este avizarea acestora de către autoritățile și instituțiile publice implicate direct în soluționarea problemelor incluse în proiect. Astfel, potrivit competențelor legale una din atribuțiile Consiliului Superior al Magistraturii o constituie asigurarea adoptării hotărârilor prin care își expune opinia cu referire la proiectele remise acestuia spre avizare. Or, este inerentă și imperioasă implicarea Consiliului Superior al Magistraturii în procesul de elaborare a actelor normative ce vizează activitatea sistemului judecătoresc, în virtutea faptului că acesta este garantul independenței autorității judecătorești și este format în vederea organizării și funcționării sistemului judecătoresc.

Totodată, e imperios a menționa faptul că Consiliul Superior al Magistraturii, în procesul analizei și expunerii opiniei referitor la actele normative remise acestuia spre avizare contribuie la înlăturarea deficiențelor și lacunelor existente în sistemul legislației în vigoare, pe de o parte, dar și propune reglementarea unor relații sociale noi care apar drept urmare a dezvoltării sistemului judecătoresc, în conformitate cu cele mai bune practici europene și internaționale. Or, contribuția Consiliului la perfecționarea legislației în vigoare este un imperativ al asigurării dezvoltării și progresului sistemului judecătoresc din Republica Moldova.

Și în 2019, se atestă în tendința continuă de deschidere spre eficientizarea sistemului legislativ existent, precum și îmbunătățirea aplicabilității acestuia de către actorii vizați în sistemul judecătoresc, din partea Consiliului Superior al Magistraturii care în perioada de referință a analizat **20 de proiecte de acte legislative și acte normative** remise de autoritățile publice, expunându-și propunerile/obiecțiile la proiectele înaintate.

Din numărul total al proiectelor de legi primite spre examinare, 5 au fost remise de către Comisia juridică numiri și imunități a Parlamentului Republicii Moldova, 10 proiecte de la Ministerul Justiției, iar celelalte proiecte de la alte autorități publice.

În rezultatul examinării celor 20 de proiecte de acte legislative și acte normative prezentate, toate proiectele au fost avizate de către Plenul Consiliului Superior al Magistraturii cu propuneri esențiale de modificare a unor prevederi propuse în proiect și de îmbunătățire a acestora.

Din perspectiva aspectelor reglementate, dar și în contextul în care reforma justiției constituie un deziderat național, printre cele mai importante proiecte de acte normative avizate pozitiv, în unele cazuri, cu observații pot fi evidențiate:

- proiectul de lege cu privire la avizarea Legii cu privire la reformarea Curții Supreme de Justiție și organelor procuraturii.

Analizând proiectul vizat, prin Hotărârea nr. 371/21 din 24 septembrie 2019 Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a remarcat faptul că, se consideră necesară ajustarea Proiectului de lege la standardele internaționale care garantează independența judecătorilor în luarea deciziilor. Astfel, în calitatea sa de organ de autoadministrare judecătorească și garant al independenței autorității judecătorești, Consiliul Superior al Magistraturii a identificat un șir de curențe în textul proiectului, formulând unele propuneri, concretizări și modificări ale proiectului, care au constituit drept scop perfecționarea procesului legislativ.

Cu referire la Art. 1 (2), Capitolul I, Titlul I al proiectului, prin care s-a propus reorganizarea Curții Supreme de Justiție, și anume ca de la 1 ianuarie 2020 să se stabilească un număr de 17 posturi de judecător pentru Curtea Supremă de Justiție.

Având în vedere statutul Curții Supreme de Justiție, care este instanța supremă din țară, Consiliul Superior al Magistraturii a menționat că prin prisma competențelor atribuite prin Legea cu privire la organizarea judecătorească, 17 posturi de judecători nu vor fi în stare să facă față volumului mare de lucru, în condițiile în care la moment în țară activează 435 judecători, iar numărul de dosare examinate se află în creștere.

Plenul CSM s-a expus și asupra necesității menținerii specializării judecătorilor CSJ care constituie o necesitate pentru a asigura uniformizarea practicii judiciare și îmbunătățirea calității actului de justiție. Specializarea judecătorilor, care este în creștere în Europa, este necesară din cauza legislației tot mai complexe și a volumului mare de muncă a judecătorilor.

- Art. 3 (3), Capitolul II, Titlul I din proiect:

În opinia CSM, dispoziția acestui alineat necesită a fi modificată, și anume în ceea ce ține de componența Comisiei de evaluare, aceasta urmând a fi constituită prin prisma recomandărilor Comitetului Miniștrilor către statele membre cu privire la judecători: independența, eficiența și responsabilitățile; Cărții Europene privind Statutul Judecătorilor; jurisprudenței constante a CtEDO, cu referire la independența judecătorilor¹.

În susținerea acestei modificări, Plenul a menționat dispozițiile articolului 1.3 din Carta Europeană privind Statutul Judecătorilor, adoptată în 1998, care statuează că, ”Pentru orice decizie referitoare la selecția, la recrutarea, la desemnarea, la evaluarea carierei sau la încetarea funcțiilor unui judecător, statutul prevede intervenția unei instanțe independente față de puterea executivă și de cea legislativă, constituită cel puțin pe jumătate din judecători.”

La fel, urmează să se țină cont de Recomandarea nr. (94)2012 a Comitetului Miniștrilor către Statele membre privind independența, eficiența și rolul judecătorilor, care la pct. c) statuează - Toate deciziile privind cariera profesională a judecătorilor trebuie să aibă la bază criteriile obiective, iar selecția și cariera judecătorilor trebuie să se bazeze pe meritul profesional, luându-se în considerație calificarea, integritatea, competența și eficiența lor. Autoritatea competentă în privința selecției și carierei judecătorilor trebuie să fie independentă față de guvern și administrație. Pentru a garanta independența sa, trebuie prevăzute dispoziții potrivit cărora, de exemplu, membrii săi sunt desemnați de puterea judiciară și că însăși această autoritate să decidă în baza unor reguli proprii de procedură.

În acest sens CSM a evidențiat și constatările CtEDO în Cauza Denisov vs Ucraina și anume că, pentru orice decizie referitoare la selecția, la recrutarea, la desemnarea, la evaluarea carierei sau la încetarea funcțiilor unui judecător, statutul prevede intervenția unei instanțe independente de puterea executivă și puterea legislativă, care să cuprindă cel puțin o jumătate dintre judecătorii aleși de colegii lor, în concordanță cu modalități care să garanteze cea mai largă reprezentare a acestora. Prin urmare, la acest capitol Consiliul Superior al Magistraturii a propus revizuirea acestui alineat prin introducerea unor dispoziții care să corespundă tuturor recomandărilor evidențiate.

- Cu referire la Art. 6 (2), Capitolul III, Titlul I din proiect în ceea ce ține evaluarea judecătorilor CSJ, la capitolul activitate profesională și integritate:

În acest sens CSM a considerat că este necesar să se țină cont de principiile enunțate în Avizul Nr. 17(2014) privind evaluarea activității judecătorilor, adoptat de Consiliul Consultativ al Judecătorilor Europeni (CCJE) potrivit căruia, atunci când este corect pus în practică, un sistem de evaluare este un mijloc foarte eficient de a lua decizii de

¹ <https://www.csm.md/files/Hotaririle/2019/21/371-21.pdf>

promovare și avansare mai obiective și mai serioase, contribuind la transparența sistemului judiciar în întregul său.

CSM a remarcat că procesul prin care toți judecătorii sunt evaluați din punct de vedere al corupției, iar cei care nu trec evaluarea sunt eliberați din funcție și posibil trimiși în judecată, poate fi instrumentalizat și astfel utilizat în mod incorect pentru a elimina judecătorii "indezirabili" politic.

– Referitor la prevederile Art. 7 (4), Capitolul III, Titlul I din proiect, prin care s-a propus ca judecătorului care nu au promovat evaluarea, li se reduce salariul cu 50% până la transfer sau demisie, Consiliului Superior al Magistraturii a considerat că prin introducerea acestei dispoziții din aliniatul dat, se atentează la independența acestor judecători. Or, potrivit recomandărilor statuate în art. 8-1 – Carta Europeană privind Statutul Judecătorilor, judecătorul trebuie să primească o remunerație suficientă care să îi asigure o reală independență economică și, prin aceasta, să îi asigure demnitatea, imparțialitatea și independența sa.

Remunerația nu trebuie să depindă de rezultatele activității judecătorului sau de performanțele sale și nu poate fi redusă în timpul mandatului său. Regulile privind remunerarea trebuie să fie consfințite în texte de lege la cel mai înalt nivel posibil.

- Art. III, Capitolul I, Titlul III din proiect prin care se propun modificări la Legea nr. 947/1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.15-17 art.65 din 22 ianuarie 2013). Autorii proiectului au propus majorarea numărului membrilor CSM până la 15, prin completarea cu 3 reprezentanți ai societății civile, ca în componența CSM să fie 6 judecători și 6 reprezentanți ai societății civile.

Potrivit opiniei exprimate în CSM, se învederează că prin majorarea numărului membrilor Consiliului Superior al Magistraturii cu persoane care nu sunt judecători, se creează premisa ca chestiunile ce țin de autoadministrarea judecătorească să fie soluționate nu de judecători, dar de un grup de persoane care nu fac parte din sistemul judecătoresc, încălcându-se astfel principiul separării puterilor în stat, independenței și autoadministrării sistemului judecătoresc. De asemenea judecătorii în opinia sa au remarcat că majorarea numărului membrilor CSM de la 12 la 15 o consideră nejustificată și neintemeiată, iar în cazul unei argumentări plauzibile din partea autorității publice centrale a acestei modificări, insistă ca acest număr adăugător să fie suplinit cu judecători aleși la Adunarea Generală a Judecătorilor.

Deși nu este un proiect finalizat, în sensul că nu s-a materializat încă într-un act normativ, sunt importante de semnalat **propunerile de modificare a Constituției Republicii Moldova** transmise de Consiliului Superior al Magistraturii în anul 2019 Ministerului Justiției, precum și **avizul**, cu unele observații, **acordate de Plen în ședința**

din data de 24 octombrie în cadrul examinării proiectului Legii pentru modificarea și completarea Constituției Republicii Moldova.

Analizând proiectul propus spre avizare, CSM a reiterat propunerile evidențiate prin Hotărârea nr. 378/25 din 24 octombrie 2019 menționând următoarele:

Modificările propuse la **art. 116 alin. 2-5 din Constituție** corespund conceptului propus și promovat de către CSM în cadrul elaborării și implementării Strategiei de reformare a justiției. Potrivit acestor propuneri judecătorii instanțelor de toate nivelele vor fi numiți inițial în funcție de Președintele Țării. Cariera de mai departe a judecătorilor va ține de competența CSM, care prin hotărâre va decide numirea în funcții administrative, transferul la alte instanțe etc., circumstanțe ce va genera administrarea mai operative a sistemului.

Totodată, Plenul CSM a considerat necesar de completat alin. (5) cu dispoziția „...de către organul de autoadministrare judecătorească,,,

Astfel, dreptul de a stabili instanța de judecată în care va activa judecătorul și tot ce ține de cariera de mai departe a acestuia, urmează a fi atribuit, în exclusivitate, în competența CSM, ca organ de autoadministrare judecătorească.

Aceste modificări sânt necesare în spiritul promovării principiului independenței justiției.

- Cu referire la noua redacție a art. 122 din Constituție:

Plenul CSM rămâne pe poziția că Președintele Curții Supreme de Justiție trebuie să facă parte din componența Consiliului Superior al Magistraturii .

Potrivit art. 7 Legea nr.789/26.03.96 cu privire la Curtea Supremă de Justiție Președintele Curții Supreme de Justiție reprezintă Curtea Supremă de Justiție în relațiile cu alte autorități și instituții publice atât din țară, cât și de peste hotare; prezidează ședințele Plenului CSJ, deținând și alte atribuții stabilite prin lege.

În virtutea funcției deținute, Președintele CSM are obligația să cunoască problemele ce țin de justiție, să participe activ la dezbaterile privind politicele promovate de CSM în acest domeniu.

- Plenul CSM a propus completarea **art. 73 din Constituție** după sintagma „...Guvernul,, cu sintagma „*Consiliul Superior al Magistraturii*”, astfel **atribuind CSM statutul de subiect cu dreptul de inițiativă legislativă în domeniul justiției**. Propunerea respectivă se justifică prin faptul că, Consiliul este organul de autoadministrare judecătorească, iar potrivit prevederilor statuate în Constituția Republicii Moldova puterea legislativă, executivă și cea judecătorească sânt separate și colaborează în exercitarea prerogativelor ce le revin, potrivit prevederilor Constituției. Potrivit principiului separației puterilor, nici una dintre cele trei puteri nu prevalează asupra celeilalte. Celelalte puteri de stat sânt subiecți cu dreptul de inițiativă legislativă, urmând a fi delegat acest drept și puterii judecătorești.

În perioada de referință CSM a examinat și avizat *proiectul Strategiei de dezvoltare a sectorului justiției pentru anii 2019-2022*, care a fost elaborat în scopul asigurării unui sector al justiției accesibil, transparent, eficient și responsabil.

Astfel, prin Hotărârea nr. 215/13 din 25 iunie 2019, CSM a avizat pozitiv proiectului *Strategiei de dezvoltare a sectorului justiției pentru anii 2019-2022*, cu propuneri de îmbunătățire a proiectului. La acest capitol pot fi menționate:

- revizuirea Hărții judecătorești prin coordonare cu Harta Procuraturii, a Poliției și a administrației publice locale.

CSM a remarcat importanța asigurării accesului la justiție pentru toți justițiabilii, or, prin comasarea judecătorilor în varianta propusă, justițiabilii sunt dezavantajați din cauza lipsei unei infrastructuri adecvate. Prin urmare, se constată cheltuieli suplimentare suportate atât de de justițiabili, cât și de sistemul judecătoresc, precum și solicitări frecvente privind amânarea ședințelor de judecată, care în consecință duc la tergiversarea examinării dosarelor și plângeri din partea justițiabililor

instituirea instanțelor de contencios administrativ în sudul, centrul și nordul țării, în dependență de numărul de cauze existente. Această propunere rezidă din faptul că potrivit Codului administrativ, în vigoare din 01.04.2019, în fiecare instanță de judecată au fost instituiți judecători specializați pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ (art.192 CA), care nu au competența de a examina dosare civile. Potrivit datelor statistice în unele instanțe de judecată în perioada de 1 an se examinează 40-80 dosare în materie de contencios administrativ, iar sarcina de lucru a unui judecător este în mediu de 700 dosare pe an. Respectiv, judecătorul specializat în materie de contencios administrativ va examina de 10 ori mai puține dosare decât judecătorii specializați în dosare civile. Astfel, instituirea instanțelor de contencios administrativ în sudul, centrul și nordul țării va duce la egalarea sarcinii de lucru a tuturor judecătorilor.

Modificarea Constituției și a Legilor nr. 947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii și nr. 544 din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, în ceia ce ține de numirea în funcție și cariera judecătorului prin limitarea competențelor Președintelui și Parlamentului. RM Consiliul Superior al Magistraturii subliniază necesitatea de a atribui în competența Președintelui RM doar dreptul de a numi judecătorii în funcție, fără desemnarea instanței de judecată. Stabilirea instanței de judecată, în dependență de necesitățile instituționale, în care urmează să activeze judecătorul, cât și cariera de mai departe a judecătorului, urmează a fi efectuată doar în baza Hotărârilor Plenului CSM, care vor fi publicate în Monitorul Oficial, fără implicarea altor autorități și puteri de stat. Astfel, fiind limitată implicarea politicului în activitatea justiției cu respectarea principiului separării puterii de stat

Identificarea mecanismului privind introducerea judecătorilor de rezervă din rândul candidaților la funcția de judecător, care au susținut examenul de capacitate și care vor fi numiți în funcție, pentru perioada suspendării din funcție a judecătorilor, cu dreptul preferențial de a fi numit, pe viitor, în funcția de judecător, în aceeași sau altă instanță. Întru justificarea acestei propuneri, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii reține că încărcătura exagerat de mare a judecătorilor are impact negativ asupra calității actului de justiție. Volumul mare de cauze și materiale implică acordarea unui timp minim necesar pentru examinarea acestora de către judecător, deseori în detrimentul calității.

De asemenea în perioada de raportare Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, în calitate sa de organ de autoadministrare a puterii judecătorești din țară, în virtutea statutului de autoritate publică definit prin lege, fiind abilitat cu dreptul de a desemna 2 judecători în Curtea Constituțională, a considerat necesar de a lua act *de Avizul Comisiei de la Veneția din 21 iunie 2019*, adoptat la cererea Secretarului General al Consiliului Europei, Thorbjørn Jagland, după ce evoluția politică din Republica Moldova și deciziile Curții Constituționale au condus la dizolvarea Parlamentului Moldovei la 9 iunie.

Astfel, Comisia de la Veneția a constatat că în legătură cu deciziile în cauză ale Curții Constituționale drepturile procedurale ale președintelui și Parlamentului au fost grav afectate de numărul și termenele extrem de reduse în care Curtea a decis asupra unor cazuri foarte sensibile, cu repercusiuni semnificative asupra instituțiilor statului. Nici președintele, nici reprezentantul Parlamentului nu au fost reprezentați și nici nu au avut șansa de a-și prezenta argumentele în fața Curții.

Potrivit Comisiei, la adoptarea acestor decizii Curtea Constituțională a încălcat propriile proceduri de examinare a sesizărilor, fiind încălcat principiul egalității părților. La fel, Comisia de la Veneția a statuat că există motive serioase pentru a concluziona că deciziile Curții Constituționale de suspendare temporară a președintelui și numirea primului-ministru ca președinte interimar nu a fost bazată pe Constituția Republicii Moldova, subliniind cazul Republicii Moldova ca o situație excepțională fără precedent în practica Comisiei. Totodată, la 15 iunie 2019, după ce Guvernul condus de Prim-ministrul Pavel Filip și-a anunțat demisia, judecătorii Curții Constituționale au decis, din oficiu, să-și revizuiască actele pronunțate în perioada 7-9 iunie 2019.

Ca urmare a revizuirii, au fost anulate Decizia Curții Constituționale nr. 83 din 7 iunie 2019, Hotărârea Curții Constituționale nr. 13 din 8 iunie 2019, Hotărârea Curții Constituționale nr. 14 din 8 iunie 2019, Hotărârea Curții Constituționale nr. 15 din 8 iunie 2019, Avizul Curții Constituționale nr. 1 din 9 iunie 2019 și Avizul Curții Constituționale nr. 2 din 9 iunie 2019.

Urmare a impactului negativ de destabilizare a situației politice în țară, generat de deciziile adoptate de judecătorii Curții Constituționale în perioada 7-9 iunie 2019, cât și a constatărilor reținute în Avizul Comisiei de la Veneția din 21 iunie, în vederea respectării garanțiilor stabilite prin lege privind statutul judecătorului Curții Constituționale, precum și a garantării unui cadru adecvat de protecție a drepturilor omului prin combaterea unei instabilități politice de anvergură, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, a propus judecătorului Corneliu Gurin de la Curtea Constituțională, numit prin Hotărârea CSM nr. 581/27 din 11 decembrie 2018 pentru exercitarea unui mandat de 6 ani, să depună mandatul de judecător la Curtea Constituțională, prin depunerea cererii de demisie din funcție. Propunerea l-a vizat doar pe judecătorul Corneliu Gurin deoarece la 20 iunie 2019 judecătorul Curții Constituționale Mihai Poalelungi a depus cerere de demisie din funcția de judecător și președinte al Curții Constituționale, CSM luînd act de această cerere. Judecătorul Curții Constituționale Corneliu Gurin a demisionat din funcție la data de 26 iunie 2019.

Ulterior, prin Hotărârea Plenului CSM nr. 251/14 din 02 iulie 2019, a fost demarată procedura de desemnare a doi judecători la Curtea Constituțională a Republicii Moldova din partea Consiliului Superior al Magistraturii, stabilind termenul-limită de depunere a actelor necesare pentru participare la concurs - 11 iulie 2019.

Având drept scop asigurarea transparenței desfășurării concursului, pe pagina oficială web a Consiliului Superior al Magistraturii au fost publicate Curriculum vitae și crisoarea de motivare a fiecărui candidat.

În contextul prevederilor legale, analizând motivarea personală a candidaților, prin prisma argumentelor care i-au determinat să participe la concurs, fermitatea în expunere în cadrul ședinței Plenului, ținând cont de meritele prezentate, competențele profesionale, personale și sociale ale candidaților, reputația acestora în sistem și societate, în rezultatul deliberării, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii, i-a desemnat pe Eduard Ababei și Serghei Țurcan în funcția de judecători ai Curții Constituțională a Republicii Moldova din partea Consiliului Superior al Magistraturii.

Activități derulate în vederea realizării acțiunilor indicate în documentele strategice.

Funcționarea eficientă a justiției este un element important al societății democratice, iar constituirea unui sistem judiciar independent este un indicator al devotamentului statului față de aspirațiile integrării europene.

Încă de la proclamarea independenței și adoptarea Constituției Republicii Moldova justiția se află în vizorul factorilor de decizie, între timp realizându-se o serie de reforme structurale, instituționale și legislative.

Planul de Acțiuni UE-Moldova a plasat reforma justiției în topul priorităților naționale și evoluțiile recente demonstrează schimbările care au loc în această direcție.

Or, funcționarea justiției independente, imparțiale, credibile și eficiente reprezintă o condiție indispensabilă pentru instituirea supremației legii și constituirea statului de drept autentic, bazat pe separația puterilor.

Reformarea sectorului justiției în Republica Moldova a început odată cu adoptarea Strategiei de Reformare a Sectorului Justiției pe anii 2011-2016, fiind prelungită prin Hotărârea Parlamentului nr. 259 din 08 decembrie 2016 cu privire la asigurarea continuității reformelor în sectorul justiției până la 31 decembrie 2017.

Strategia a fost concepută ca un program de reformă a sectorului justiției, cu centralizarea sprijinului partenerilor de dezvoltare. Strategia a propus ca scop modernizarea și actualizarea a șapte piloni: sistemul justiției; justiția penală; accesul la justiție și executarea hotărârilor judecătorești; integritatea actorilor din sectorul justiției; rolul justiției în dezvoltarea economică; respectarea drepturilor omului în sectorul justiției; un sector al justiției bine coordonat, bine gestionat și responsabil.

Astfel, în scopul continuării implementării reformelor în domeniul justiției Parlamentul Republicii Moldova a adoptat Legea nr. 193 din 20 decembrie 2019 pentru modificarea unor acte legislative, în vigoare din 31 ianuarie 2020 (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 24-34), și anume, modificarea Legii nr. 947-XIII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii.

Prin această Lege nr. 193/2019 s-a mărit numărul membrilor CSM de la **12 la 15** .

Urmare a modificărilor operate la art.3 din Legea nr. 947 :

-Cinci membri ai Consiliului Superior al Magistraturii din rîndul profesorilor de drept titulari sunt numiți de Parlament, cu votul majorității deputaților aleși, în baza propunerilor Comisiei juridice, numiri și imunități a Parlamentului.

Comisia juridică, numiri și imunități organizează un concurs public pînă la expirarea mandatului membrilor desemnați sau în decurs de 30 de zile de la apariția vacanței funcției. Concursul public include cel puțin analiza dosarelor și audierea candidaților. Comisia juridică, numiri și imunități întocmește avize argumentate pentru fiecare candidat selectat și propune Plenului Parlamentului numirea acestora.

- *Șapte membri din rîndul judecătorilor, inclusiv șapte membri supleanți, sînt aleși în Consiliul Superior al Magistraturii prin vot secret de către Adunarea Generală a Judecătorilor, după cum urmează – patru din judecătorii, doi din curțile de apel și unul din Curtea Supremă de Justiție.*

Se consideră aleși membri și membri supleanți ai Consiliului Superior al Magistraturii candidații care au acumulat mai mult de jumătate din voturile celor prezenți la adunare, conform ordinii descrescătoare a voturilor obținute.

-Membrii supleanți suplinesc funcțiile vacante în ordine descrescătoare a numărului de voturi acumulate.

-Consiliul Superior al Magistraturii anunță data desfășurării Adunării Generale a Judecătorilor la care urmează a fi aleși membrii acestuia, *cu cel puțin 60 de zile înainte, dar nu mai târziu de 30 de zile* de la expirarea mandatului de membru al Consiliului Superior al Magistraturii. Candidații la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii depun dosarul de participare în adresa Consiliului cu cel puțin 30 de zile pînă la data desfășurării Adunării Generale a Judecătorilor.

-Lista candidaților și dosarele depuse se publică pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Magistraturii în ziua următoare expirării termenului limită pentru depunerea dosarelor. Candidații la funcția de membru al Consiliului Superior al Magistraturii au dreptul să desfășoare în rîndul judecătorilor campanie de promovare.

-La fel s-au operat modificări la art. 5 din Lege , alineatul (1) după cuvintele „ales prin vot secret” fiind completat cu cuvintele „din rîndul membrilor judecători ai Consiliului”;

-S-a completat art.5 cu alineatul (4) cu următorul cuprins: În cazul apariției vacanței funcției de președinte al Consiliului Superior al Magistraturii, pînă la alegerea unui nou președinte, interimatul funcției se va asigura de către decanul de vîrstă din rîndul membrilor judecători”.

În concordanță cu norma sus-citată, Consiliul Superior al Magistraturii, menționează că începând cu 31 ianuarie 2020, interimatul funcției de președinte al Consiliului Superior al Magistraturii, pînă la alegerea unui nou președinte, va fi asigurat de decanul de vîrstă din rîndul membrilor de judecători, Luiza Gafton.

-Art. 8¹ alin.(6) a fost completat cu sintagma „și pe pagina web oficială a Consiliului Superior al Magistraturii”; și cu alineatul (8), cu următorul cuprins: „(8) Elaborarea

actelor normative ale Consiliul Superior al Magistraturii este efectuată cu respectarea legislației privind transparența în procesul decizional.”;

-S-a introdus art.8² cu următorul cuprins: „ Condițiile pentru a putea fi ales membru în Consiliul Superior al Magistraturii din rândul judecătorilor:

(1) La funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii din rândul judecătorilor poate fi ales candidatul care întrunește următoarele condiții: a) are o vechime în funcție de judecător de cel puțin 3 ani; b) nu a fost sancționat disciplinar în ultimii 3 ani;

(2) Dosarul candidatului conține următoarele: a) curriculum vitae; b) scrisoarea de motivare; c) proiectul privind principalele obiective pe care le va urmări în cazul alegerii în calitate de membru în Consiliul Superior al Magistraturii.

(3) În cazul în care candidații nu întrunesc condițiile prevăzute la alin. (1) sau dosarul acestora nu este complet Consiliul Superior al Magistraturii exclude din concurs candidații respectivi.”

-La art. 20 alin.(2) textul „art.20” se substituie cu textul „art.20¹”;

-La art. 24 alin. (3) textul „în urma deliberării”sa exclus; **alin. (5)** cuvintele „la deliberare” se substituie cu cuvintele „la adoptarea hotărîrii”;

-Articolului 25 i s-a atribuit un nou cuprins:

Hotărîrile Consiliului Superior al Magistraturii pot fi contestate la Curtea de Apel Chișinău de orice persoană interesată, în termen de 30 de zile de la data comunicării acesteia.

Astfel, în urma acestor modificări s-a extins numărul membrilor Consiliului Superior al Magistraturii cu încă doi din rândul profesorilor de drept titulari și un judecător, precum și numărul membrilor suplianți.

În conjunctura cadrului legal respectiv, raportat la cele expuse, s-a dedus lipsă de cvorum, or, în prezent, din componența Consiliului Superior al Magistraturii fac parte doar 9 membri din 15, și anume, 6 din rândul judecătorilor, un membru din rândul profesorilor de drept titular, numiți de Parlamentul Republicii Moldova, și 2 din rândul membrilor de drept, Procurorul General al Republicii Moldova, și Ministrul Justiției al Republicii Moldova.

Urmare a celor relatate și adoptării Legii pentru modificarea unor acte legislative nr. 193 din 20 decembrie 2019, în vigoare din 31 ianuarie 2020, conchidem că noile modificări operate în Legea privind Consiliul Superior al Magistraturii, au condus la imposibilitatea

convocării Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, pâna la desemnarea noilor membri de către Parlamentul Republicii Moldova.

Implicit argumentelor invocate urmează de menționat că Plenul Consiliului Superior al Magistraturii s-a aflat în imposibilitatea de a se convoca în ședințe din luna octombrie 2019, motivul fiind, lipsa de cvorum. Astfel, Președintele Curții Supreme de Justiție Ion Druță, membru de drept al CSM, a fost suspendat din funcție, în legătură cu pornirea urmăririi penale și efectuarea unor acțiuni de urmărire penală, membrul CSM din rândul profesorilor de drept titular S. Țurcan a fost desemnat în calitate de judecător la Curtea Constituțională, iar membrul CSM din rândul profesorilor de drept titular I. Postu a depus în Parlament cerere de demisie.

În această ordine de idei, în vederea evitării, pe o perioadă nedeterminată a lipsei de cvorum, care în consecință ar genera blocajul activității Plenului Consiliului Superior al Magistraturii și întregului sistem judecătoresc, organul de autoadministrare judecătorească, la 21 noiembrie 2019, a adresat Parlamentului Republicii Moldova un demers cu privire la desemnarea membrilor din rândul profesorilor de drept titular, pentru suplinirea a două funcții vacante, în corespundere cu art. 3 din Legea nr. 947/1996, iar, ulterior, după operarea modificărilor enunțate supra, s-a impus necesitatea desemnării a încă doi membri din rândul profesorilor de drept titular, care la moment este în curs de realizare, fiind anunțat concurs la 5 februarie 2020.

În conformitate cu prevederile constituționale și în baza legii cu privire la CSM, cu modificările și completările ulterioare, Consiliul și-a intensificat activitatea în vederea realizării obiectivelor, circumscrise în viziuni ample de reformare a sistemului judiciar, care s-au regăsit în strategii, planuri de acțiune și direcții de acțiune.

Valorile principale în jurul cărora s-a realizat procesul de reformă a sistemului judiciar au fost: *integritatea, profesionalismul, responsabilitatea, eficiența și transparența sistemului judiciar.*

În vederea realizării obiectivelor indicate în documentele strategice, pe parcursul anului 2019, CSM a întreprins acțiuni de realizare a obiectivelor trasate în Acordul de asociere Moldova-UE, Moldova 2020, Planul național de prevenire și combatere a traficului de ființe umane; Acordul de finanțare RM-UE, Planul cu privire la onorarea angajamentelor RM față de Consiliul Europei, Programul național de incluziune socială a persoanelor cu dizabilități pentru anii 2017-2022, Strategia Națională Integritate și Anticorupție, Strategia sectorială de cheltuieli, precum și în scopul implementării Hotărârii Parlamentului nr. 72 din 28 martie 2008, Planul național de acțiuni în domeniul drepturilor omului pentru anii 2017-2021, documente strategice sectoriale și alte angajamente naționale și internaționale.

Prin implementarea practică și valorificarea componentelor documentelor de planificare strategică se urmărește consolidarea unui sector al justiției echitabil, calitativ, cu zero toleranță față de corupție, pentru o dezvoltare durabilă a țării și responsabilitate sporită față de justițiabili. Totodată, un alt obiectiv scontat, îl constituie edificarea unui sector al justiției accesibil, eficient, independent, transparent, profesionist și responsabil față de societate, care să corespundă standardelor europene, să asigure supremația legii și respectarea drepturilor omului și să contribuie la asigurarea încrederii societății în actul de justiție.

În vederea realizării obiectivelor indicate în documentele strategice, pe parcursul anului 2019, au fost îndeplinite acțiunile atribuite în sarcina CSM.

Printre cele mai remarcabile pot fi evidențiate:

- asigurarea respectării regimului cadourilor, prin desemnarea persoanei responsabile de ținerea Registrului de evidență a cadourilor și publicarea acestuia pe pagina web a CSM, după îmbunătățirea funcțională a acesteia;

- asigurarea respectării transparenței în procesul decizional, atât prin publicarea hotărârilor CSM pe pagina web a entității publice, cât și prin asigurarea transmisiunii live a ședințelor Plenului CSM;

- asigurarea gestionării transparente și responsabile a patrimoniului public și a asistenței externe, prin implementarea sistemului de control intern managerial instituției;

- aprobarea Planului anual și planurilor trimestriale de achiziții publice pentru 2019 ale Consiliului Superior al Magistraturii, elaborarea Raportului anual privind executarea contractelor încheiate în cadrul autorității în 2019;

- asigurarea implementării și respectării normelor de etică și deontologie;

- instruirea judecătorilor în domeniile menționate în documentele de politici;

- intensificarea și fortificarea acțiunilor de consolidare și promovare a relațiilor de comunicare a CSM cu societatea civilă, mass-media și cu alte autorități publice în vederea asigurării transparenței propriei activități, cât și a transparenței și independenței sistemului judecătoresc național.

Activitatea de contencios

Potrivit art. 191 alin. (3) din Codul administrativ, acțiunile în contencios administrativ împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii sunt soluționate în primă instanță de Curtea de Apel Chișinău, iar Curtea Supremă de Justiție soluționează cererile de recurs împotriva hotărârilor și încheierilor curții de apel pe acest gen de cauze (art.191 alin.(5)).

În conformitate cu prevederile pre-citate, pe parcursul anului 2019, cu participarea Consiliului Superior al Magistraturii în calitate de reclamant, pârât și/sau intervenient

accesoriu, s-au aflat pe rolul instanțelor de judecată 69 de cauze, dintre care 20 de cauze au fost finisate (prin adoptarea deciziilor irevocabile și prin necontestare), iar altele 49 se află în proces de examinare.

Din cele 20 cauze finisate, 13 cauze au fost intentate în anul 2019, iar restul cauzelor pe parcursul anilor 2016, 2017 și 2018. Urmează a fi precizat și faptul că 8 acțiuni ale reclamantilor împotriva Consiliului Superior al Magistraturii au fost admise, și anume, cererea de chemare în judecată depusă de către Victor Orîndaș împotriva CSM cu privire la anularea pct. 11.17 al Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea CSM, aprobat prin hotărârea CSM nr. 668/26 din 15 septembrie 2015; acțiunea depusă de Balan Gheorghe împotriva CSM cu privire la anularea hotărârilor CSM nr. 417/21 din 16 octombrie 2018 (parțial), nr. 418/21 din 16 octombrie 2018 și nr. 419/21 din 16 octombrie 2018, precum și hotărârile Colegiului disciplinar nr.3/4 din 20 aprilie 2018 (parțial) și nr. 3/2 din 9 februarie 2018; Ciobanu (Plămădeală) Larisa împotriva CSM cu privire la recalcularea vechimii în muncă în serviciul public și achitarea îndemnizației la concediere; acțiunea depusă de Ion Druță și Radu Țurcanu împotriva CSM cu privire la anularea pct. 3 și 4 din hotărârea Plenului CSM nr. 211/13 din 25 iunie 2019; Corneliu Guzun vs CSM cu privire la anularea hotărârii Plenului CSM nr. 211/13 din 25 iunie 2019; Stratan Vitalie vs CSM cu privire la anularea hotărârii Plenului CSM nr. 211/13 din 25 iunie 2019; Pavliuc Ghenadie vs CSM cu privire la anularea hotărârii Plenului CSM nr. 211/13 din 25 iunie 2019 și Dorin Dulghieru vs CSM cu privire la anularea hotărârii Plenului CSM nr. 211/13 din 25 iunie 2019, iar celelalte 12 acțiuni depuse au fost respinse.

La situația din 1 ianuarie 2020, pe rolul instanțelor de judecată, în proces de examinare, se află în total 49 cauze, dintre care pe o cauză, CSM are statut de reclamant, pe 34 de cauze CSM are statut de pârât/intimat, iar pe 14 cauze – intervenient accesoriu.

Din numărul de dosare aflate în procedura instanțelor judecătorești pe care CSM este parte, la situația din 10 ianuarie 2020, în Judecătoriile de prim nivel se află 11 cauze, la Curtea de Apel Chișinău ca instanță de fond, se află 14 cauze (examinarea cauzelor conform art. 40 din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor și art.25 din Legea cu privire la CSM), la Curtea Supremă de Justiție în ordine de recurs – 10 cauze, în total 35 de litigii, iar referitor la 14 cauze nu se cunoaște dacă părțile procesului vor contesta cu recurs/apel hotărârile adoptate în luna decembrie 2019.

Totodată, pe parcursul anului 2019, în conformitate cu dispozițiile art. 40 din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor și art.25 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, au fost contestate 28 hotărâri ale Consiliului Superior

al Magistraturii (din ele 11 referitor la eliberarea acordului la pornirea urmăririi penale), de către 59 de reclamânți, dintre care 54 de reclamânți sunt judecători sau ex-judecători.

Este oportun de a menționa că în conformitate cu art. 257 alin. (1) al Codului administrativ, prezentul cod intră în vigoare la 1 aprilie 2019, iar potrivit alin. (2), la data intrării în vigoare a prezentului cod a fost abrogată Legea contenciosului administrativ nr. 793-XIV din 10 februarie 2000.

În conformitate cu art. 258 alin. (3) al Codului administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Potrivit art.191 alin.(3) din Codul administrativ, acțiunile în contencios administrativ împotriva hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii, vor fi soluționate în primă instanță de Curtea de Apel Chișinău, iar Curtea Supremă de Justiție va soluționa cererile de recurs împotriva hotărârilor și încheierilor curții de apel pe acest gen de cauze (art.191 alin.(5)).

Din motivele expuse, urmează a fi introduse modificări la Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii și Legea nr.178/2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor precum și în Regulamentele CSM privind modalitatea de contestare a hotărârilor adoptate de Plenul CSM.

Capitolul II.

ACTIVITATEA ORGANELOR SPECIALIZATE ALE CSM

Evaluarea activității profesionale a judecătorilor-modalitate de sporire a profesionalismului magistraților

Consiliul Superior al Magistraturii atât în mod direct, cât și prin intermediul organelor sale specializate, inclusiv prin Colegiul de evaluare a performanțelor judecătorilor, exercită atribuții de autodministrare a sistemului judecătoresc în scopul sporirii calității actului de justiție, transparenței activității judiciare și credibilității societății civile în justitie. Având drept scop realizarea obiectivelor menționate, Colegiul de evaluare pe parcursul anului 2019 și-a exercitat atribuțiile legale privind evaluarea performanțelor judecătorilor, care au

avut ca impact pozitiv responsabilizarea acestora și creșterea profesionalismului magistraților, rezultatele evaluării fiind luate în considerare la dezvoltarea carierei judecătorilor.

Principalul obiectiv al Colegiului de evaluare în anul 2019, la fel ca și în anii precedenți, l-a constituit evaluarea ordinară și extraordinară a performanțelor judecătorilor în vederea asigurării sistemului judecătoresc cu judecători calificați, precum și identificarea celor care corespund cerințelor statutului de ”magistrat”.

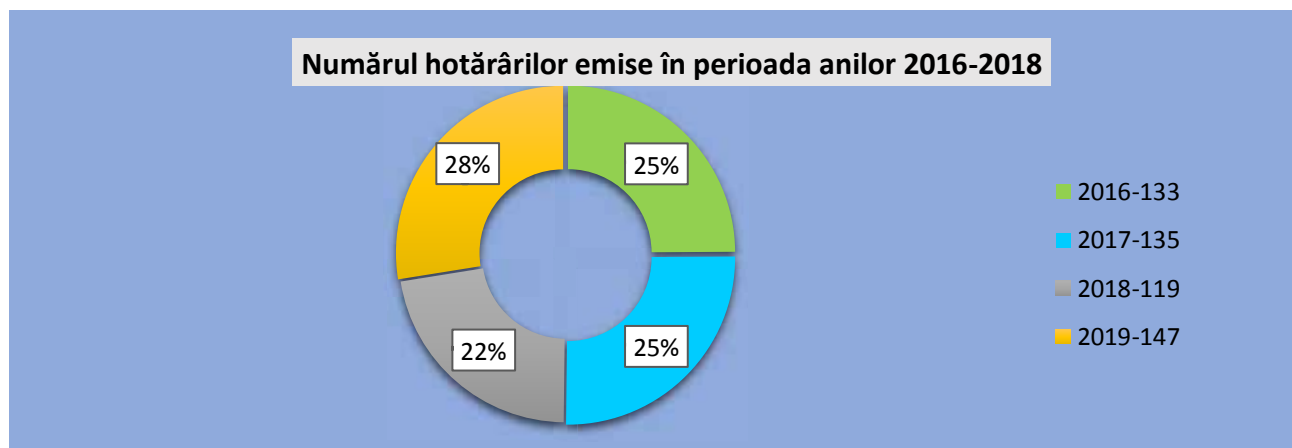
În anul 2019 Colegiul a remarcat procedura de evaluare periodică a performanțelor judecătorilor, conform Graficului de evaluare a judecătorilor, aprobat prin Hotărârea CSM nr. 38/3 din 05 februarie 2019.

De asemenea, unii judecători au fost evaluați, în mod extraordinar, în baza cererii depuse, în legătură cu:

- a) numirea în funcție până la atingerea plafonului de vârstă;
- b) promovarea la o instanță ierarhic superioară;
- c) numirea în funcția de președinte sau de vicepreședinte al instanței;
- d) propria inițiativă.

Evaluarea performanțelor judecătorilor s-a desfășurat în conformitate cu rigorile stipulate în Regulamentul cu privire la criteriile, indicatorii și procedura de evaluare a performanțelor judecătorilor, adoptat prin Hotărârea CSM nr. 212/8 din 05 martie 2013, modificat prin [Hotărârile CSM nr. 796/34 din 05 noiembrie 2013, nr. 141/7 din 06 martie 2018](#), și, respectiv, nr. 408/20 din 02 octombrie 2018.

În perioada ianuarie–decembrie 2019, Colegiul de evaluare a performanțelor judecătorilor s-a convocat în 14 ședințe, însă 2 ședințe au fost cantramandate din lipsă de cvorum, astfel, a evaluat, în mod ordinar și extraordinar, 134 de judecători și 11 președinți ai instanțelor judecătorești din Republica Moldova, adoptând în total 147 hotărâri.

Conform art. 30 alin. (2) al Legii nr. 154 din 05 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor și Graficului, aprobat prin Hotărârea CSM nr. 38/3 din 05 februarie 2019, **în mod ordinar** (periodic) au fost evaluați 86 de judecători din cadrul instanțelor judecătorești naționale.

În temeiul art. 13 alin. (3), alin. (4) și (6) lit. b) din Legea nr. 154 din 05 iulie 2012, **în mod extraordinar** privind evaluarea nivelului de calificare și a abilităților profesionale ale judecătorului, la cererea personală a judecătorilor, în legătură cu numirea în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă, promovarea la o instanță ierarhic superioară, promovarea în funcție administrativă, din proprie inițiativă au fost evaluați 47 de judecători.

În rezultatul desfășurării procedurii de evaluare, Colegiul de evaluare a atribuit următoarele calificative: 36 calificative – „*excelent*”, 104 calificative – „*foarte bine*”, 6 calificative – „*bine*”.

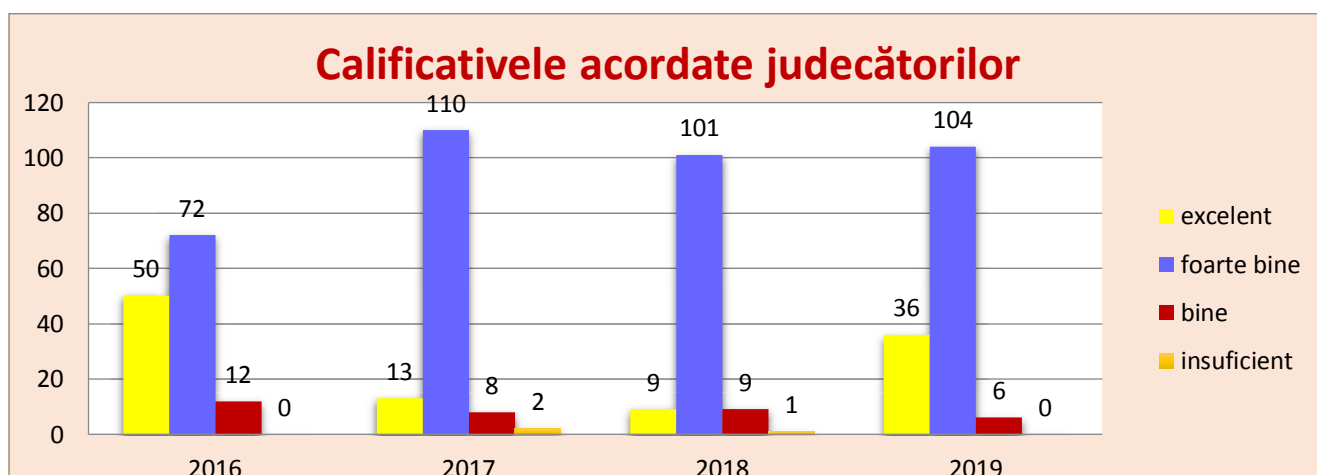
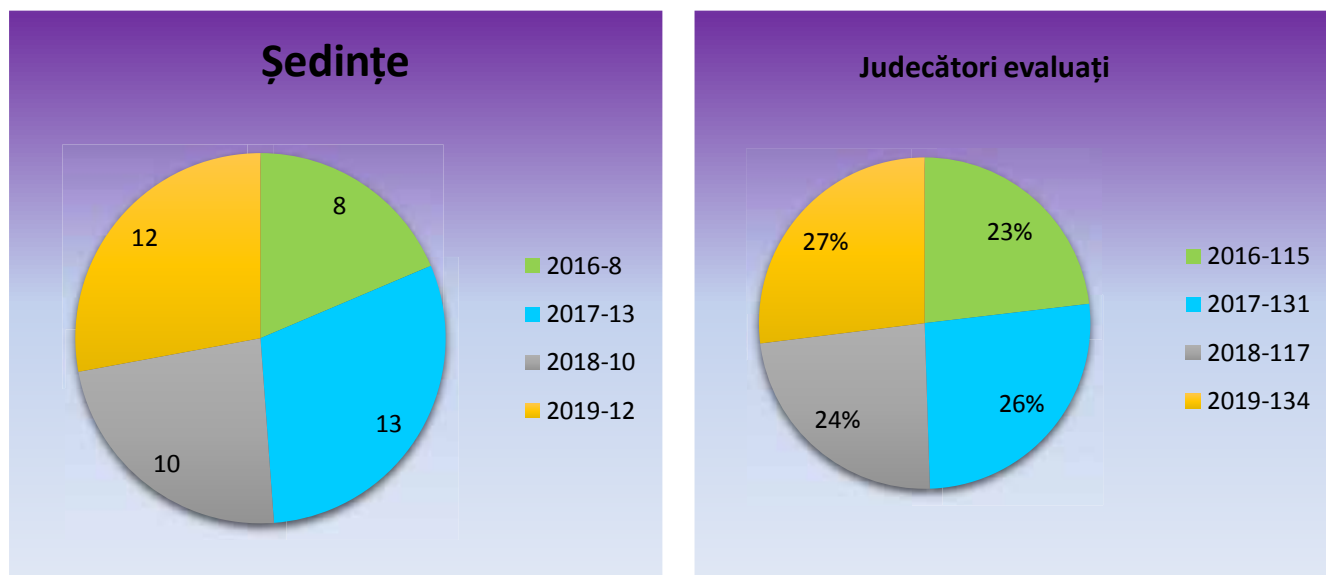
În perioada de raportate au fost adoptate 11 hotărâri în privința judecătorilor care exercită și funcția de președinte/vicepreședinte al instanței de fond și a curților de apel, fiind evaluată activitatea acestora, atât în calitate de judecător, cât și de președinte/vicepreședinte a instanței judecătorești.

Astfel, în rezultatul evaluării activității în calitate de administrator al instanței judecătorești, au fost evaluați 11 judecători, după cum urmează:

1. Alexandru Gheorghieș – președintele Curții de Apel Bălți, calificativul „*excelent*”;
2. Ghenadie Mîra – președintele Judecătoriei Anenii Noi, calificativul „*foarte bine*”;
3. Iurie Iordan – vicepreședintele Curții de Apel Chișinău, calificativul „*excelent*”;
4. Gheorghe Burdujan – președintele Judecătoriei Cimișlia, calificativul „*excelent*”;
5. Nelea Budăi – vicepreședintele Curții de Apel Chișinău, calificativul „*excelent*”;
6. Vasile Nogai – președintele Judecătoriei Drochia, calificativul „*excelent*”;
7. Sergiu Osoianu – președintele Judecătoriei Strășeni, calificativul „*excelent*”;
8. Dumitru Gherasim – președintele Judecătoriei Bălți, calificativul „*excelent*”;
9. Radu Țurcanu – președintele Judecătoriei Chișinău, calificativul „*foarte bine*”;
10. Mihail Macar – președintele Judecătoriei Hîncești, calificativul „*excelent*”;
11. Lilia Țurcan – președintele Judecătoriei Edineț, calificativul „*excelent*”.

Analizând comparativ activitatea Colegiului în anii 2016-2018 cu anul 2019, se evidențiază că numărul ședințelor desfășurate de Colegiul de evaluare a fost relativ

constant, acest fapt datorându-se aprobării Graficului privind evaluarea ordinară a judecătorilor aprobat prin hotărârile CSM.

În temeiul prevederilor art. 11 alin. (1) din Legea cu privire la statutul judecătorului, candidații selectați pentru funcția de judecător, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, se numesc în funcția de judecător pe un termen de 5 ani, însă, ulterior, pot fi numiți în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă, în baza rezultatelor obținute la evaluare.

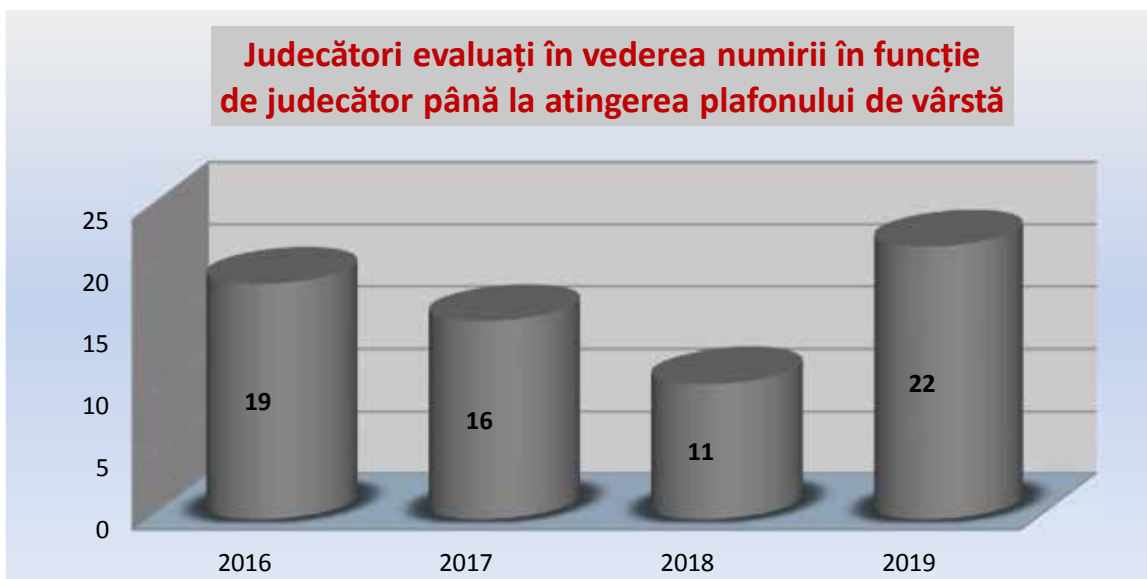
Conform art. 13 alin. (4) lit. a) din Legea nr. 154 din 05 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor, în cazul numirii în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă, judecătorii urmează să fie evaluați în mod extraordinar.

În perioada 2016–2019, în vederea numirii în funcția de judecător până la atingerea plafonului de vârstă, au fost evaluați în mod extraordinar, 68 de judecători: în anul 2016 – 19 judecători, în anul 2017 – 16 judecători și în anul 2018 – 11 judecători și în anul 2019 – 22 de judecători.

Prin urmare, Colegiul de evaluare a performanțelor judecătorilor din motivul expirării împuternicirilor a 22 judecători, numiți în funcție pe un termen de 5 ani, a supus procedurii de *evaluare extraordinară*, la cererea personală, după cum urmează:

Nr./o r.	Numele, prenumele	Instanța în care activează	Data evaluării	Calificativul obținut
1.	Eremciuc Ghenadie	Judecătoria Bălți (<i>sediul central</i>)	25.01.2019	foarte bine
2.	Irina Maxim	Judecătoria Chișinău (<i>sediul Centru</i>)	25.01.2019	foarte bine
3.	Svetlana Vișcu	Judecătoria Chișinău (<i>sediul Centru</i>)	25.01.2019	foarte bine
4.	Gîrleanu Violeta	Judecătoria Chișinău (<i>sediul Centru</i>)	25.01.2019	foarte bine
5.	Furdui Angela	Judecătoria Chișinău (<i>sediul Centru</i>)	25.01.2019	foarte bine
6.	Vasilică Tatiana	Judecătoria Chișinău (<i>sediul Centru</i>)	25.01.2019	foarte bine
7.	Barbacaru Igor	Judecătoria Chișinău (<i>sediul Rîșcani</i>)	25.01.2019	foarte bine
8.	Holban Vladislav	Judecătoria Chișinău (<i>sediul Centru</i>)	08.02.2019	foarte bine
9.	Stratulat Gheorghe	Judecătoria Chișinău (<i>sediul Centru</i>)	08.02.2019	foarte bine
10.	Alexei Maria	Judecătoria Chișinău (<i>sediul Centru</i>)	22.03.2019	foarte bine
11.	Țihonschi Alina	Judecătoria Drochia (<i>sediul Glodeni</i>)	22.03.2019	foarte bine
12.	Ghercavii Svetlana	Judecătoria Bălți (<i>sediul central</i>)	22.03.2019	foarte bine
13.	Lupan Elena	Judecătoria Strășeni (<i>sediul Călărași</i>)	22.03.2019	foarte bine
14.	Moldovan Natalia	Judecătoria Chișinău (<i>sediul Centru</i>)	22.03.2019	foarte bine
15.	Roșca Constantin	Judecătoria Chișinău (<i>sediul Centru</i>)	13.09.2019	foarte bine

16.	Jomiru-Niculiță Veronica	Judecătoria Chișinău (sediul Centru)	13.09.2019	foarte bine
17.	Aramă Sofia	Judecătoria Cimișlia (sediul central)	11.10.2019	foarte bine
18.	Grosu Mihaela	Judecătoria Strășeni (sediul central)	11.10.2019	foarte bine
19.	Suvac Sergiu	Judecătoria Chișinău (sediul Centru)	11.10.2019	foarte bine
20.	Bejenari Olga	Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani)	11.10.2019	foarte bine
21.	Stratulat Valentina	Judecătoria Ungheni	01.11.2019	foarte bine
22.	Malcoci Iurie	Judecătoria Bălți (sediul Sîngerei)	01.11.2019	foarte bine

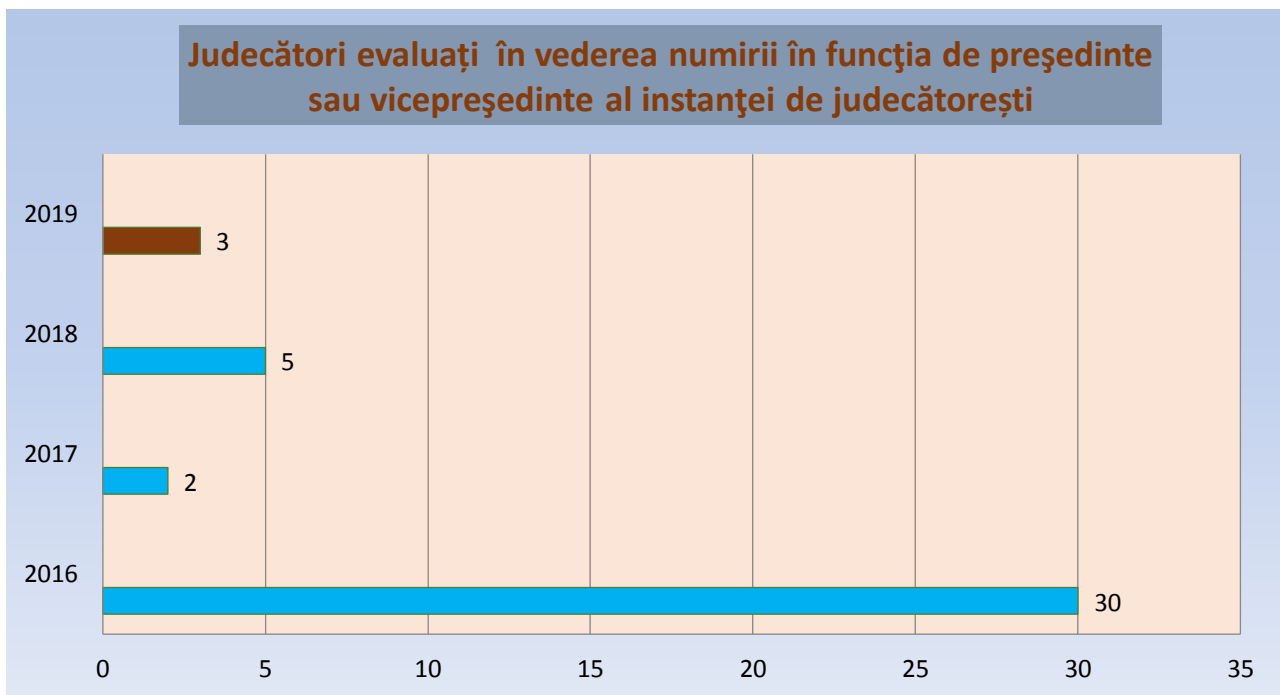

Pe parcursul anului 2019 în vederea numirii în funcția de președinte/vicepreședinte al instanței judecătorești au fost evaluați în mod extraordinar – 3 judecători, la cererea personală, după cum urmează:

Nr./d	Numele, prenumele	Instanța în care activează	Data evaluării	Calificativul obținut
1.	Scutelnic Gheorghe	Curtea de Apel Bălți	25.01.2019	foarte bine
2.	Bușuleac Mihail	Judecătoria Cahul (sediul central)	12.04.2019	foarte bine

3.	Triboi Petru	Judecătoria Ungheni	11.10.2019	foarte bine
----	--------------	---------------------	------------	-------------

În perioada 2016–2019, Colegiul de evaluare a performanțelor judecătorilor a evaluat, 42 de judecători în legătură cu intenția acestora și/sau participarea în calitate de candidați la concursurile organizate de Consiliul Superior al Magistraturii pentru suplinirea funcției de președinte/vicepreședinte al instanței judecătorești și anume: în anul 2016 – 30 de judecători, în anul 2017 – 4 judecători și în anul 2018 – 5 judecători, și în anul 2019 – 3 judecători.

În temeiul prevederilor art. 13 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 154 din 05 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor, în cazul promovării la o instanță ierarhic superioară judecătorii urmează a fi supuși procedurii de evaluare.

Astfel, la cererea personală, în vederea promovării la o instanță ierarhic superioară, au fost evaluați, în *mod extraordinar*, următorii 17 judecători, conform listei de mai jos:

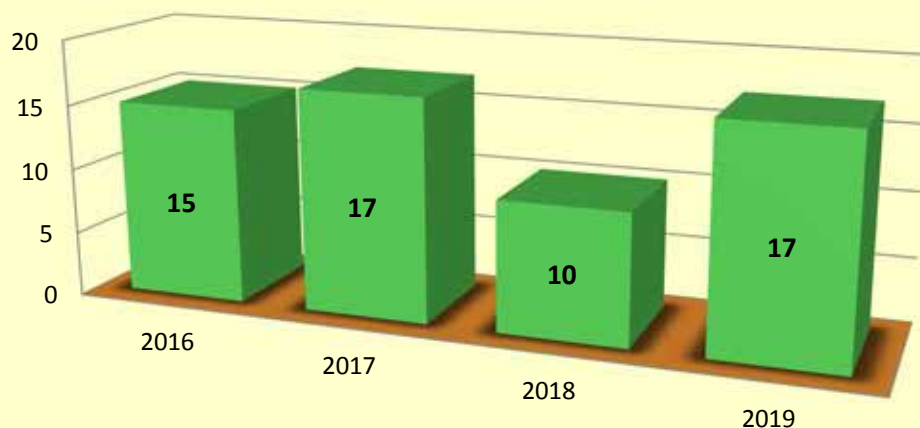
Nr./o r.	Numele, prenumele	Instanța în care activează	Data evaluării	Calificativul obținut
1.	Dodon Viorica	Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani)	25.01.2019	foarte bine
2.	Robu Oxana	Curtea de Apel Chișinău	25.01.2019	excelent

3.	Sandu Alexandru	Judecătoria Hîncești (<i>sediul Ialoveni</i>)	08.02.2019	bine
4.	Miron Aliona	Judecătoria Chișinău (<i>sediul Centru</i>)	12.04.2019	foarte bine
5.	Chiroșca Igor	Judecătoria Strășeni (<i>sediul central</i>)	12.04.2019	foarte bine
6.	Pulbere Ruxanda	Judecătoria Chișinău (<i>sediul Centru</i>)	12.04.2019	foarte bine
7.	Varaniță Viorelia	Judecătoria Chișinău (<i>sediul Buiucani</i>)	12.04.2019	foarte bine
8.	Mironov Oxana	Judecătoria Bălți (<i>sediul central</i>)	12.04.2019	foarte bine
9.	Cupcea Veronica	Judecătoria Orhei (<i>sediul central</i>)	12.04.2019	excelent
10.	Diaconu Mihail	Curtea de Apel Chișinău	19.04.2019	foarte bine
11.	Avasiloaie Tatiana	Judecătoria Chișinău (<i>sediul Rîșcani</i>)	19.04.2019	foarte bine
12.	Potînga Iurie	Judecătoria Chișinău (<i>sediul Centru</i>)	14.06.2019	foarte bine
13.	Cocitov Petru	Judecătoria Soroca (<i>sediul central</i>)	05.07.2019	foarte bine
14.	Minciuna Anatolie	Curtea de Apel Chișinău	13.09.2019	excelent
15.	Cotruță Iurie	Curtea de Apel Chișinău	13.09.2019	foarte bine
16.	Plămădeală Ghenadie	Judecătoria Chișinău (<i>sediul Buiucani</i>)	13.09.2019	foarte bine
17.	Pavliuc Ghenadie	Judecătoria Chișinău (<i>sediul Ciocana</i>)	01.11.2019	excelent

În perioada 2016–2019 Colegiul de evaluare a performanțelor judecătorilor a evaluat 59 de judecători în legătură cu promovarea la o instanță ierarhic superioară:

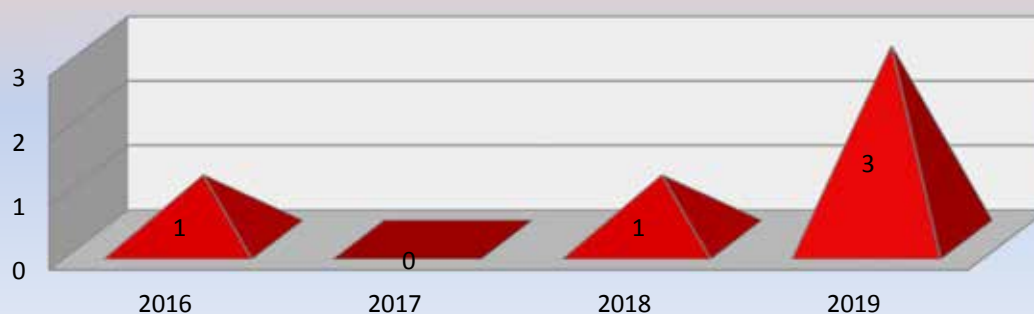
- în anul 2016 – 15 judecători;
- în anul 2017 – 17 judecători;
- în anul 2018 – 10 judecători
- în anul 2019 – 17 judecători

Judecători evaluați în vederea promovării la o instanță ierarhic superioară

În conformitate cu dispozițiile art. 13 alin. (4) lit. d) din Legea nr. 154 din 05 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor, în cazul solicitării transferului la o instanță de același nivel sau la o instanță inferioară, Colegiul de evaluare pe parcursul anului 2019 a evaluat în mod extraordinar 3 judecători în vederea transferului la o instanță de același nivel.

Judecători evaluați în vederea transferului la o instanță de același nivel

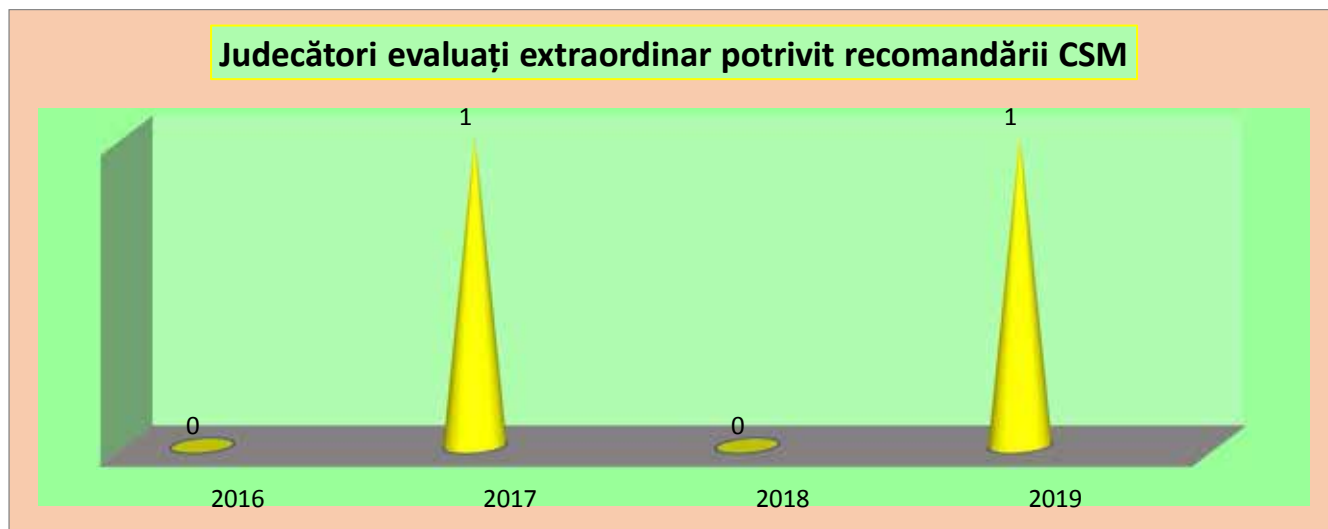

În baza art. 13 alin. (6) lit. c) din Legea nr. 154 din 05 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor, evaluarea performanțelor judecătorilor se inițiază și de membrii Consiliului Superior al Magistraturii.

În perioada anului 2019 doar un singur judecător a fost supus procedurii de evaluare la inițiativa membrilor Consiliului Superior al Magistraturii.

Prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 297/17 din 23 iulie 2019, materialele în privința judecătorului Olga Ionașcu de la Judecătoria Chișinău (*sediul Buiucani*), au fost remise Colegiului de evaluare a performanțelor judecătorilor în vederea evaluării extraordinare.

Ulterior, în rezultatul susținerii evaluării performanțelor judecătorilor, prin Hotărârea Colegiului de evaluare nr. 124/13 din 01 noiembrie 2019, judecătorului Olga Ionașcu de la Judecătoria Chișinău (*Buiucani*) i s-a acordat calificativul „foarte bine”.

Selectarea candidaților la funcțiile de judecător și funcții administrative în cadrul instanțelor judecătorești

Potrivit art. 7 din Legea nr. 947 din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, Colegiul pentru selecția și cariera judecătorilor reprezintă unul dintre organele specializate ale Consiliului Superior al Magistraturii, scopul căruia constă în asigurarea selecției candidaților la funcția de judecător, promovarea judecătorilor în instanțe judecătorești ierarhic superioare, numirea judecătorilor în funcția de președinte sau vicepreședinte al instanței judecătorești și transferul judecătorilor la instanțele judecătorești de același nivel sau inferioare.

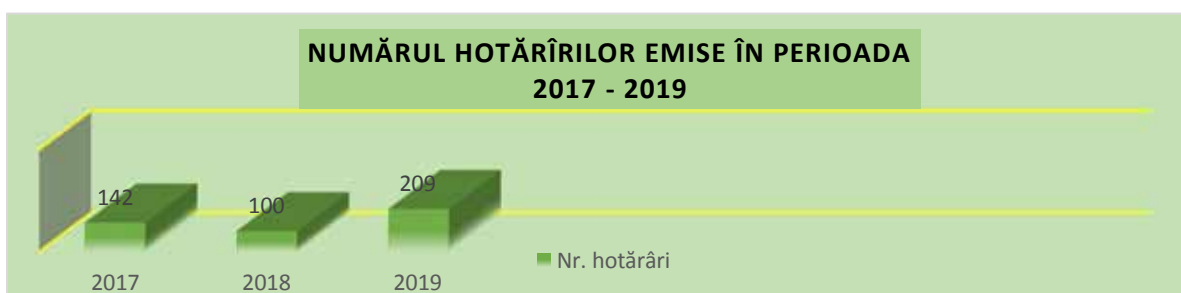
Ținând cont de necesitatea suplinirii funcțiilor vacante de judecător, președinte/vicepreședinte al instanțelor judecătorești de toate nivelurile, în anul 2019, Colegiul pentru selecția și cariera judecătorilor s-a întrunit în **14 ședințe**, în comparație cu anul 2018 – 11 ședințe.

Agendele ședințelor Colegiului pentru selecția și cariera judecătorilor au fost publicate pe pagina web a Consiliului Superior al Magistraturii (www.csm.md), astfel

respectându-se principiul publicității ședințelor, stipulat în art. 9 alin. (2) din Legea nr. 154 din 05 iulie 2012 privind selecția, evaluarea performanțelor și cariera judecătorilor.

Pe parcursul anului 2019 au fost adoptate **209 hotărâri** care au vizat:

- ✓ selectarea candidaților la funcția de judecător;
- ✓ selectarea judecătorilor care solicită promovarea la instanțele judecătorești ierarhic superioare;
- ✓ selectarea judecătorilor care solicită numirea în funcția de președinte/vicepreședinte al instanței judecătorești;
- ✓ selectarea judecătorilor care solicită transferul la o instanță judecătorească de același nivel.

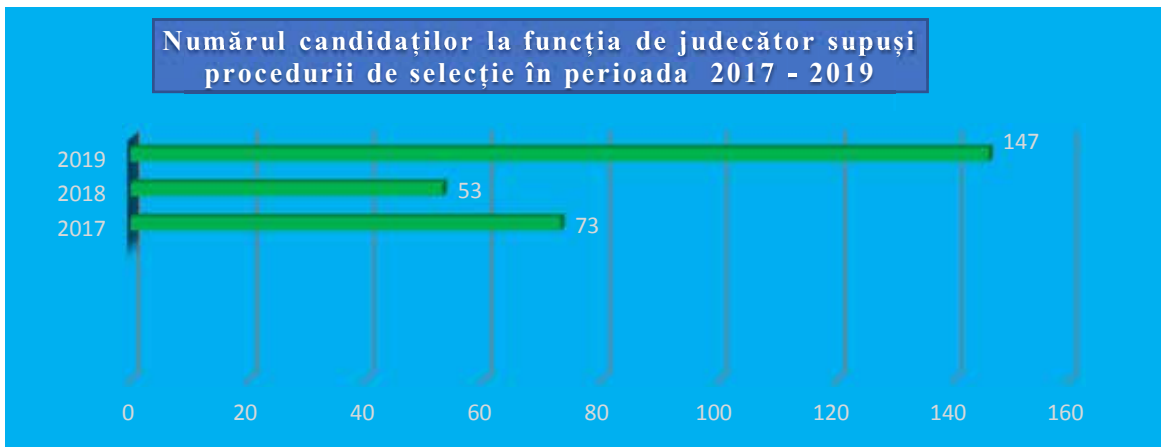

Toate hotărârile adoptate au fost plasate în termen pe pagina web a Consiliului Superior al Magistraturii (www.csm.md) și expediate persoanelor vizate în termenele stabilite de lege.

Pe parcursul anului 2019, în conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la criteriile de selecție, promovare și transferare a judecătorilor, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 613/29 din 20 decembrie 2018, Colegiul pentru selecția și cariera judecătorilor a examinat materialele în privința a **147 de candidați** la funcția de judecător, cu 94 mai mulți decât în 2018.

Comparativ cu anul 2018 se constată o majorare a numărului de candidaturi supuse procedurii de selecție, fapt datorat modificărilor operate în Regulamentul nominalizat supra. În acest sens, s-a decis ca fiind oportună desfășurarea repetată a procedurii de selecție a tuturor candidaților înscriși în Registrul participanților la concurs la funcția de judecător, la funcții administrative, la transfer și promovare în instanțele ierarhic superioare, care au fost supuși anterior procedurii de selecție.

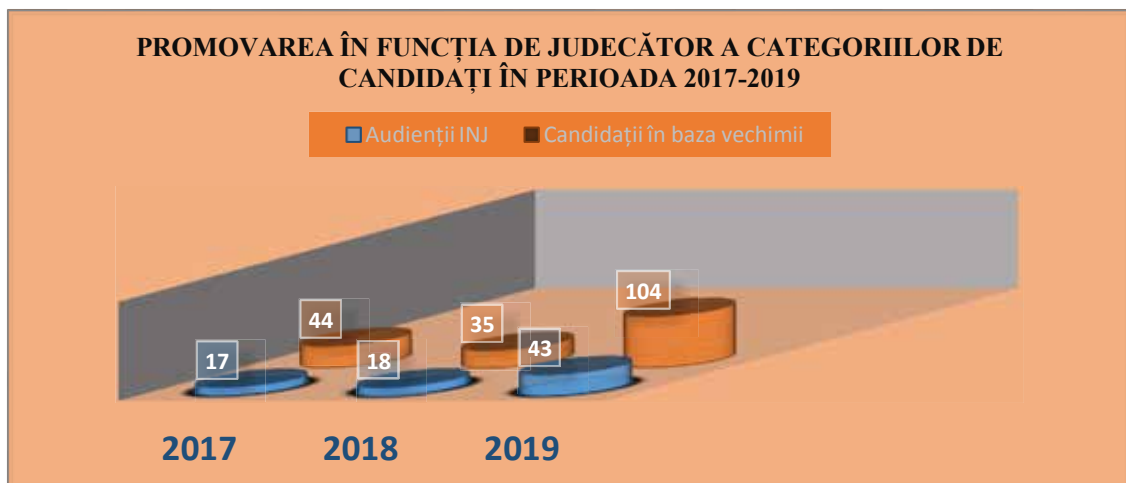
O imagine mai clară, sub aspect comparativ, a numărului de candidaturi examinate de Colegiul pentru selecția și cariera judecătorilor în perioada 2017 – 2019, este reflectată în diagrama de mai jos:

Colegiul pentru selecția și cariera judecătorilor examinează două categorii de candidați la funcția de judecători:

- absolvenți ai Institutului Național al Justiției;
- candidații care au susținut examenul la Institutul Național al Justiției în baza vechimii în muncă.

Promovarea în funcția de judecător a candidaților în baza vechimii în muncă și a audiențelor Institutului Național al Justiției, pentru perioada 2017–2019 poate fi urmărită în diagrama de mai jos:

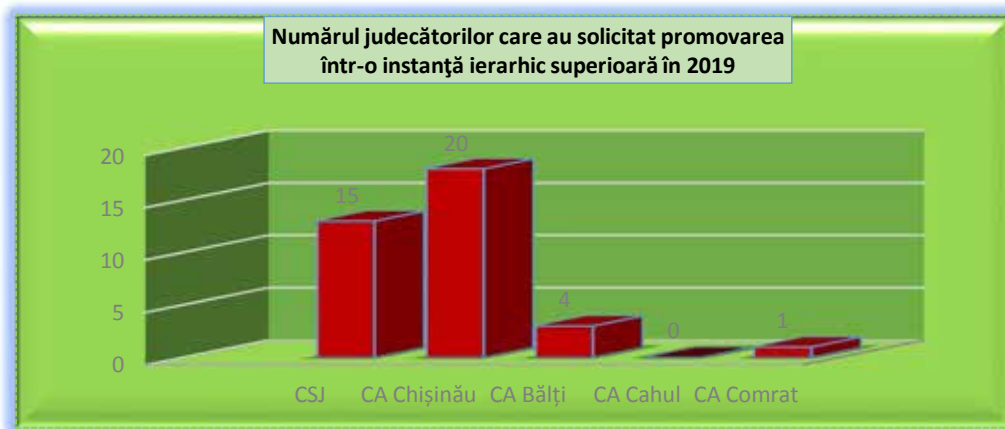
Ca urmare a procedurii de selecție, în rezultatul desfășurării concursurilor, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, în anul 2019–37 de persoane au fost numite în funcția de judecător, pe un termen de 5 ani.

În conformitate cu prevederile Capitolului III din Regulamentul cu privire la criteriile de selecție, promovare și transferare a judecătorilor, aprobat prin Hotărârea CSM

nr. 613/29 din 20 decembrie 2018, pe parcursul anului 2019 au fost examinate candidaturile a **37 de judecători** în funcție, în legătură cu intenția de a fi promovați la o instanță judecătorească ierarhic superioară.

Comparativ cu anul precedent, numărul de candidaturi examinate este mai mare. Oscilațiile respective se datorează, pe de o parte, vacanțelor de funcții de judecător în cadrul curților de apel și al Curții Supreme de Justiție și intențiilor judecătorilor de a fi promovați.

Cu referire la tendința judecătorilor de evoluare în cariera profesională și preferințele acestora față de o instanță concretă, se constată că, din totalul judecătorilor supuși procedurii de selectare 15 au solicitat promovarea la Curtea Supremă de Justiție; 20 – la Curtea de Apel Chișinău; 4 judecători – la Curtea de Apel Bălți; 0 judecători – la Curtea de Apel Cahul și 1 judecător – la Curtea de Apel Comrat.

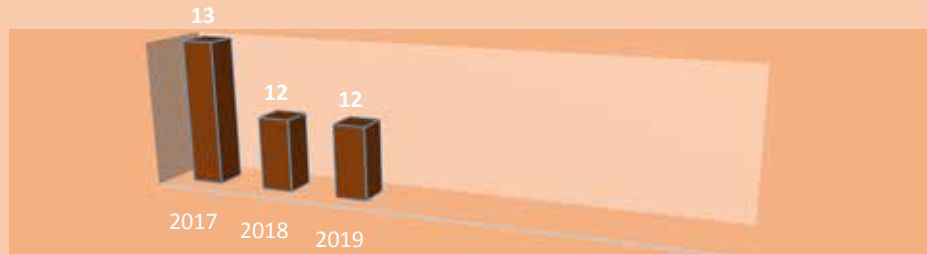

Ca urmare a procedurii de selecție, în rezultatul desfășurării concursurilor, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii în 2019 au fost promovați la o instanță ierarhic superioară 7 judecători.

În conformitate cu prevederile art. 20 din Legea nr. 544-XIII cu privire la statutul judecătorului din 20 iulie 1995, cu modificările și completările ulterioare, numirea în funcția de președinte sau vicepreședinte al instanței judecătorești face parte din cariera judecătorilor.

Pe parcursul anului 2019 Colegiul pentru selecția și cariera judecătorilor a examinat materialele în privința a **12 judecători**, care au solicitat promovarea în funcția de președinte sau vicepreședinte al instanței, dintre care 5 - la funcția de președinte și 7 - la funcția de vicepreședinte.

**NUMĂRUL JUDECĂTORILOR CARE AU SOLICITAT PROMOVARE LA
FUNCTII DE CONDUCERE ÎN PERIOADA 2017-2019**

Astfel, Colegiul pentru selecția și cariera judecătorilor a examinat următoarele candidaturi care au solicitat promovarea în funcție de conducere:

La funcția de președinte

Nr	Numele, prenumele	Instanța
1.	Iurie Iordan	Curtea de Apel Chișinău
2.	Mihail Bușuleac	Judecătoria Cahul
3.	Igor Botezatu	Judecătoria Comrat
4.	Vadim Belous	Judecătoria Soroca
5.	Ghenadie Mîțu	Judecătoria Soroca

La funcția de vicepreședinte

Nr.	Numele, prenumele	Instanța
1.	Gheorghe Scutelnic	Curtea de Apel Bălți
2.	Ion Talpa	Curtea de Apel Bălți
3.	Mariana Stratan	Judecătoria Ungheni
4.	Sofia Aramă	Judecătoria Cimișlia
5.	Petru Triboi	Judecătoria Ungheni
6.	Sergiu Caraman	Judecătoria Criuleni, sediul central
7.	Alexandru Motricală	Judecătoria Criuleni, sediul central

În rezultatul desfășurării concursurilor, Consiliul Superior al Magistraturii a înaintat Președintelui Republicii Moldova propuneri de numire a 4 judecători în funcții de conducere. Ulterior, prin Decretele Președintelui Republicii Moldova au fost promovați la funcția de președinte - 1 judecător, iar la funcția de vicepreședinte al instanței judecătorești - 3 judecători.

Potrivit art. 20 din Legea nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, cariera judecătorilor presupune și transferarea în cadrul unei instanțe judecătorești de același nivel sau într-o instanță judecătorească inferioară.

Condițiile și criteriile de selecție pentru transferul judecătorilor la o instanță judecătorească de același nivel sau la o instanță judecătorească inferioară nu sunt diferențiate și sunt prevăzute în Capitolul V al Regulamentului cu privire la criteriile de selecție, promovare și transferare a judecătorilor.

Respectiv, Colegiul pentru selecția și cariera judecătorilor examinează candidaturile judecătorilor ținând cont de:

- a) numirea acestora în funcție până la atingerea plafonului de vârstă, 65 de ani;
- b) lipsa sancțiunilor disciplinare pe parcursul ultimilor doi ani;
- c) susținerea evaluării performanțelor, confirmată prin hotărârea Colegiului de evaluare a performanțelor judecătorilor.

În acest context, Colegiul pentru selecția și cariera judecătorilor a examinat următoarele **10 candidaturi** prin prisma criteriilor obiective stabilite în Capitolul V din Regulamentul nominalizat *supra*:

Nr.	Numele, prenumele	Instanța în care activează, funcția	Instanța pentru care s-a solicitat transferul
1.	Veronica Cupcea	Judecătoria Orhei	Judecătoria Chișinău
2.	Dumitru Bosîi	Judecătoria Cahul	Judecătoria Chișinău
3.	Dan Dubcovețchii	Judecătoria Căușeni	Judecătoria Chișinău
4.	Svetlana Bucur	Judecătoria Soroca	Judecătoria Chișinău
5.	Ion Ghizdari	Judecătoria Bălți	Judecătoria Ungheni
6.	Ina Țîbîrnă	Judecătoria Anenii Noi	Judecătoria Căușeni
7.	Marina Curtiș	Judecătoria Cahul	Judecătoria Chișinău
8.	Alexandru Sandu	Judecătoria Hîncești	Judecătoria Chișinău
9.	Roman Mazureț	Judecătoria Edineț	Judecătoria Chișinău
10.	Elena Lupan	Judecătoria Strășeni	Judecătoria Chișinău

Ca urmare a remiterii materialelor în privința judecătorilor menționați, Colegiul pentru selecția și cariera judecătorilor a examinat candidaturile acestora, fiind emise hotărâri motivate: 9 judecători au fost admiși și 1 judecător i s-a fost respins solicitarea de

a participa la concursurile derulate de Consiliul Superior al Magistraturii, nefiind înregistrate contestații.

În 2019 în rezultatul procedurii de selecție și a desfășurării concursurilor, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, au fost transferați la o instanță judecătorească de același nivel 7 judecători.

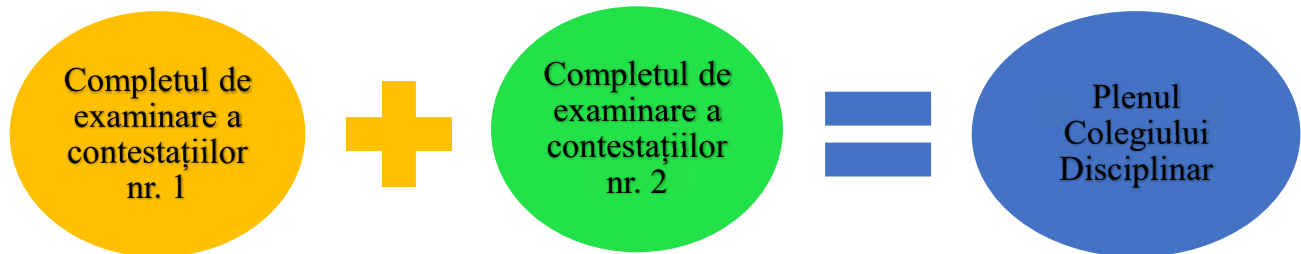
În perioada de referire Colegiul de selecție nu a examinat candidaturi în legătură cu intenția de transfer la o instanță judecătorească inferioară.

Activitatea pe segmentul răspunderii disciplinare și a Codului de Etică a judecătorilor

Astecte privind activitatea Colegiului disciplinar.

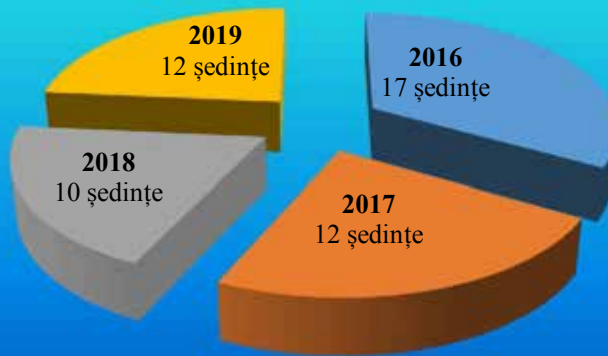
În corespundere cu art. 7 al Legii cu privire la *Consiliul Superior al Magistraturii* nr. 947-XIII din 19 iulie 1996, unul dintre organele specializate care funcționează în subordinea Consiliului Superior al Magistraturii este Colegiul disciplinar, care, la rândul său, reprezintă un organ independent, ce examinează cauzele disciplinare în privința judecătorilor și aplică sancțiuni disciplinare.

Colegiul disciplinar își desfășoară activitatea în cadrul ședințelor plene și în cadrul ședințelor completelor de examinare a contestațiilor. Ședințele în plen ale Colegiului se convoacă după caz.

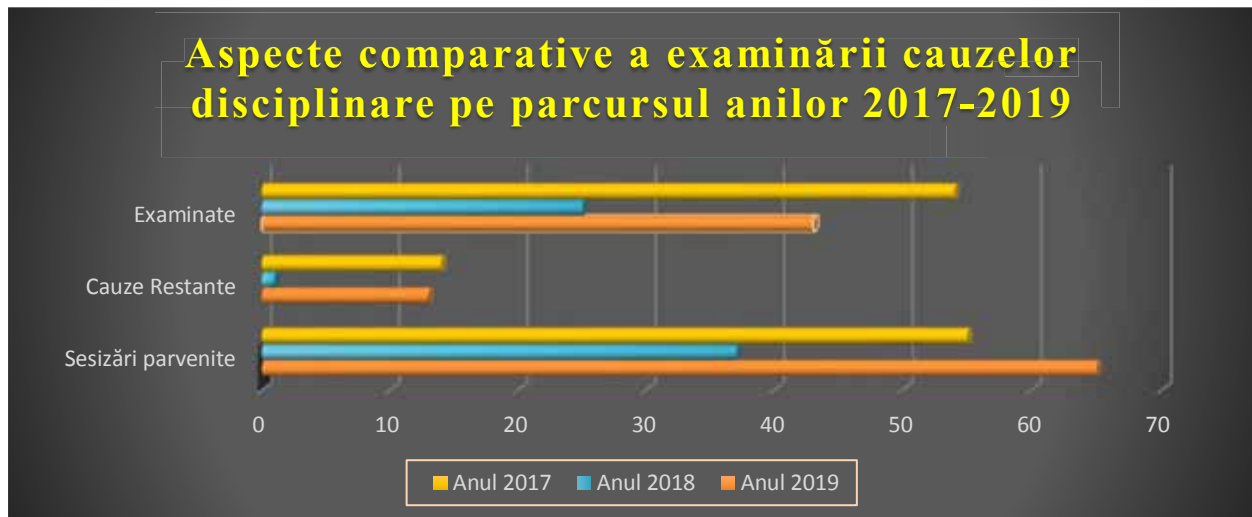
Comparativ cu anii precedenți 2016, 2017, 2018, în anul 2019, Plenul Colegiului disciplinar a stabilit 12 ședințe, dintre care 11 ședințe au avut loc, iar o ședință a fost contramandată.

Aspecte comparative ale ședințelor Colegiului disciplinar

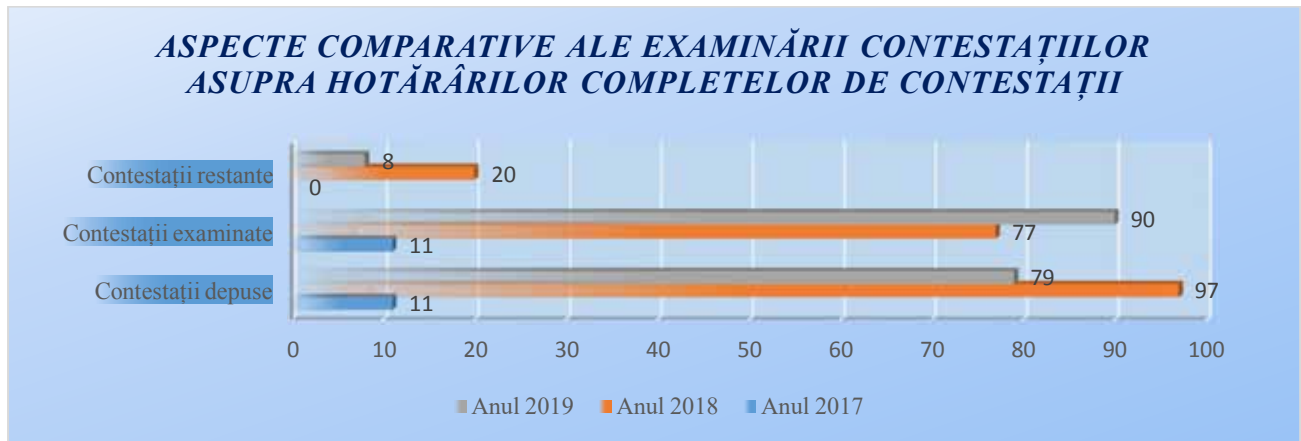
La Colegiul disciplinar au fost înregistrate 78 de proceduri disciplinare cu privire la faptele ce pot constitui abateri disciplinare în privința judecătorilor și 13 de proceduri disciplinare fiind restante din anul 2018. Din numărul total de proceduri disciplinare, au fost examinate și pronunțate hotărâri pe 43 de proceduri, 13 proceduri fiind restante și urmând a fi examinate în anul 2020, în același timp 22 de proceduri disciplinare au fost conexe între ele.

Aspecte comparative a examinării cauzelor disciplinare pe parcursul anilor 2017-2019

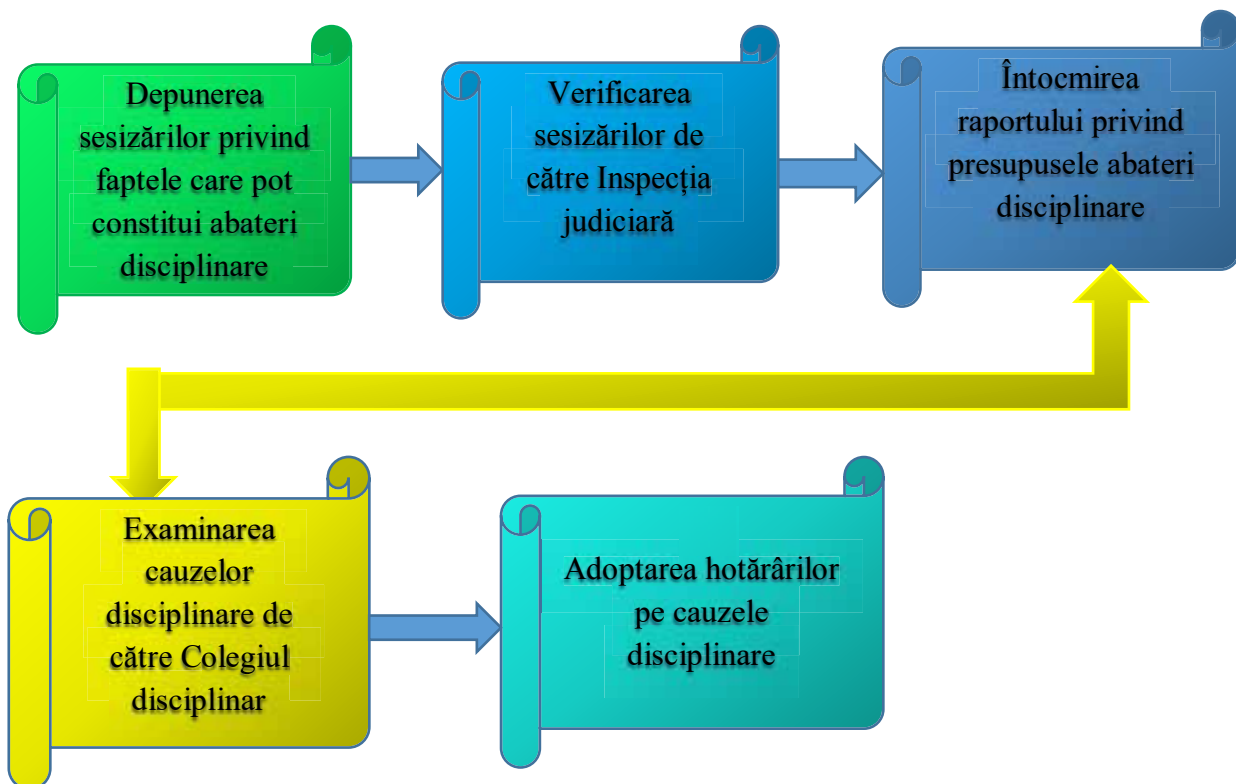

Totodată în perioada de referință au fost înregistrate 79 de contestații asupra Hotărârilor Completului de examinare a contestațiilor, 19 contestații fiind restante din anul 2018, care au fost examinate în procedură veche (până la modificările intrate în vigoare la 14 octombrie 2019) și pronunțate 51 hotărâri de respingere a contestațiilor, 2 hotărâri de încetare și 1 hotărâre privind admiterea retragerii contestației de către petiționar, iar 36

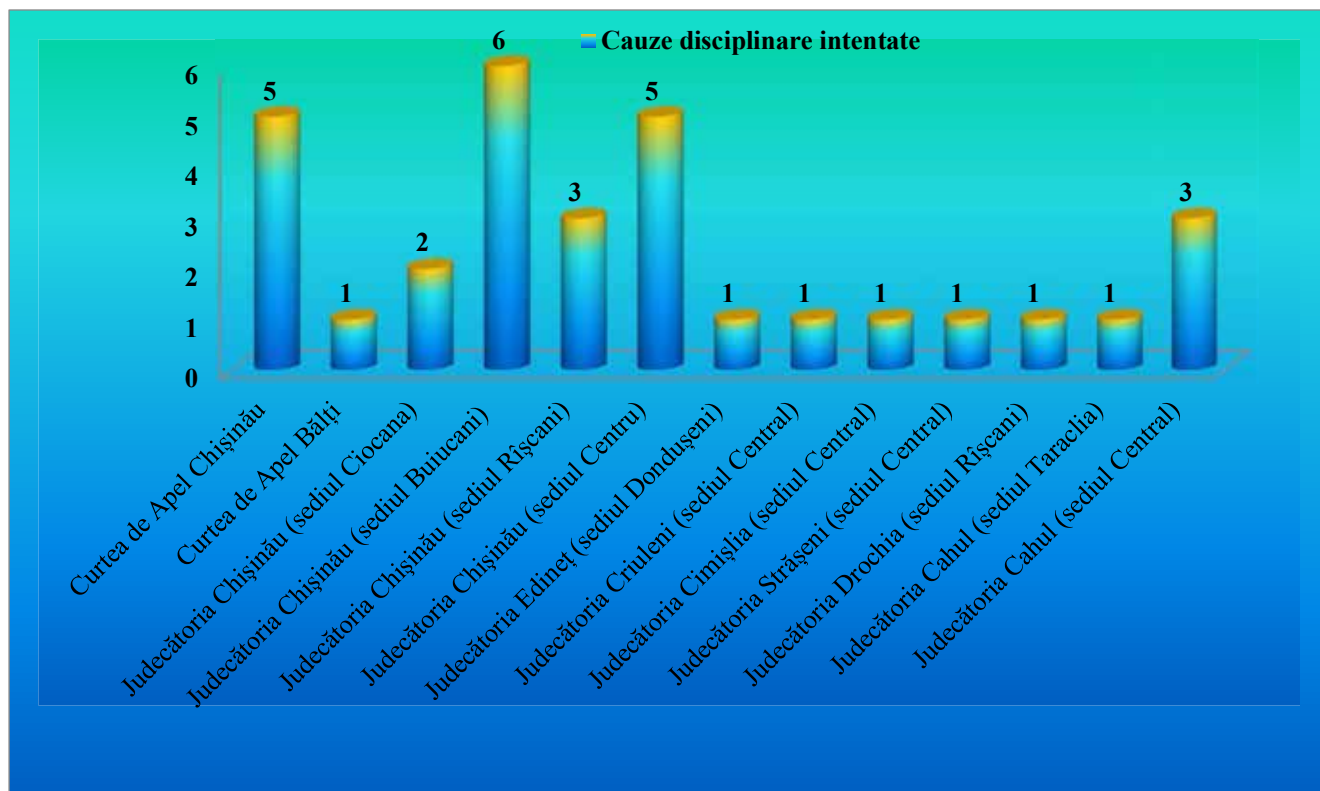
decizii privind restituirea fără examinare a contestațiilor (examineate conform procedurii noi operate prin Legea nr. 136 din 19 iulie 2018 la Legea nr. 178 din 25 iulie 2014 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor), dintre care 8 contestații au rămas restante pentru a fi examinate în anul 2020.

Plenul Colegiului disciplinar în perioada anului 2019 a examinat cauzele disciplinare în conformitate cu procedura stabilită de Legea nr. 178, care include mai multe etape consecutive și anume:

Cauzele disciplinare intentate vizează judecătorii din instanțele de toate nivelurile. Informația privind numărul de cauze intentate în privința judecătorilor după nivelul de instanțe, este prezentată în diagrama de mai jos.

Aplicarea sancțiunii disciplinare de către Colegiul disciplinar are drept scop corijarea conduitei judecătorului care a comis o abatere disciplinară, cât și prevenirea pe viitor a unor fapte similare.

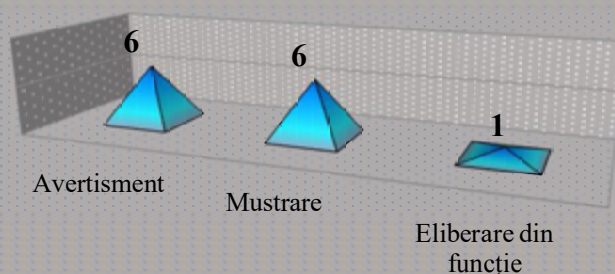
Astfel, pe parcursul anului 2019 Plenul Colegiului disciplinar a convocat 11 ședințe, fiind emise **133 de hotărâri**.

Analizând abaterile disciplinate constatate de Colegiul disciplinar se atestă faptul că, cea mai frecventă abatere disciplinară comisă de judecători este abaterea prevăzută de art. 4 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 178 din 25 iulie 2018 cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor:

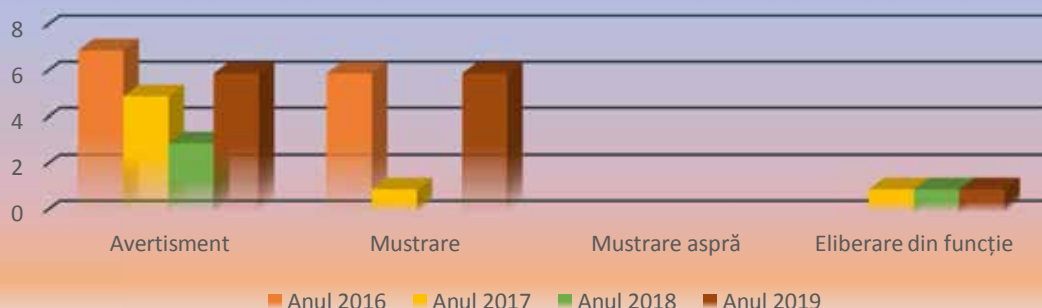
- încălcarea, din motive imputabile judecătorului, a termenelor de îndeplinire a acțiunilor de procedură, inclusiv a termenelor de redactare a hotărârilor judecătorești și de transmitere a copiilor acestora participanților la proces, dacă aceasta a afectat în mod direct drepturile participanților la proces sau ale altor persoane.

În anul 2019 Plenul Colegiului disciplinar a pronunțat **13 hotărâri de aplicare a sancțiunii disciplinare**.

Categoriile de sancțiuni aplicate judecătorilor în anul 2019

ASPECTE COMPARATIVE A APLICĂRII SANCTIUNILOR FAȚĂ DE JUDECĂTORI PE PARCURSUL ANILOR 2016-2019

Făcând o generalizare a celor expuse în prezentul compartiment, evocăm faptul că răspunderea disciplinară constituie un mecanism de responsabilizare a actorilor implicați în exercitarea prerogativelor de putere publică, un instrument de eliminare a deficiențelor de ordin comportamental al acestora, precum și o modalitate de sporire a calității prestației acestora în vederea realizării interesului public. Totodată, invocând câteva aspecte comparate din câteva state ale instituției răspunderii disciplinare, observăm că de fapt principiile sunt aceleași, precum și existența unui organism independent abilitat cu competențe în această materie care asigură implementarea prevederilor legale și a regulilor morale în materia fortificării atitudinii comportamentale a magistraților.

Activitatea Comisiei de Etică

Prin Hotărârea Plenului CSM nr. 317/16 din 03 iulie 2018 a fost constituită Comisia de etică și conduită profesională a judecătorilor.

Membrii Comisiei de Etică și de Conduita Profesională a Judecătorilor sunt:

- Anatolie Galben, președintele Comisiei de etică, membrul CSM, judecător detașat, Judecătoria Chișinău;
- Petru Moraru, membrul CSM, judecător detașat, Curtea Supremă de Justiție;
- Nina Cernat, membrul CSM, judecător detașat, Curtea de Apel Chișinău;
- Luiza Gafton, membrul CSM, judecător detașat, Curtea Supremă de Justiție;
- Dorel Musteață, membrul CSM, judecător detașat, Judecătoria Chișinău.

Comisia își desfășoară activitatea în conformitate cu principiile etice de conduită profesională, reglementate prin Avizul nr. 3 al Consiliului Consultativ al Judecătorilor Europeni asupra principiilor și regulilor privind imperativele profesionale și aplicabile judecătorilor, Recomandarea CM/Rec (2010) 12 a Comitetului de miniștri către statele-membre cu privire la judecători: independența, eficiența și responsabilitățile, Principiile de la Bangalore privind Conduita Judiciară, prevederile Constituției Republicii Moldova, Legii nr. 947- XIII din 19 iulie 1996 cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, Legii nr. 544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, Codului de etică și de conduită profesională a judecătorului, Regulament cu privire la activitatea Comisiei de etică și conduită profesională a judecătorilor și altor acte normative ale Consiliului.

Comisia are scopul de a preveni încălcările de etică profesională, promovarea standardelor auto regulatorii de conduită profesională a judecătorilor prin consultanță și consiliere pe probleme de conduită profesională a judecătorilor.

Comisia își desfășoară activitatea în baza principiilor: legalității, colegialității, responsabilității, integrității, proporționalității, celerității, uniformității practicii în exercitarea competențelor, transparenței.

Conform pct. 2.1 din Regulamentul cu privire la activitatea Comisiei de etică și conduită profesională a judecătorilor, aprobată prin Hotărârea CSM nr. 229/12 din 08 mai 2018, Comisia de etică exercită următoarele competențe:

- emite, la solicitare sau din oficiu opinii/recomandări pentru judecători cu referire la dilemele sau problemele ce țin de interpretarea și aplicarea prevederilor Codului de etică și conduită profesională a judecătorilor, acestea reprezentând soluții directe pentru o conduită corespunzătoare;

- asigură sistematizarea anuală a practicii sale;

- propune, după caz, Adunării Generale a Judecătorilor modificări și completări la Codul de etică și conduită profesională a judecătorului;
- avizează propunerile parvenite în adresa Adunării Generale a Judecătorilor privind modificarea sau completarea Codului de etică și conduită profesională a judecătorului;
- prezintă Raportul său anual de activitate Consiliului Superior al Magistraturii. Raportul anual de activitate, opiniile/recomandările și alte informații de interes social despre Comisie sunt publicate pe pagina web a Consiliului Superior al Magistraturii.

Pe parcursul activității (2018-2019), Comisia de etică s-a convocat în trei ședințe (17 iulie 2018, 20 decembrie 2018 și 22 aprilie 2019), adoptând 4 Opinii consultative cu referire la Participarea judecătorilor în activități politice (Opinia consultativă nr. 1 din 20 decembrie 2018), Imparțialitatea judecătorului (Opinia consultativă nr. 2 din 22 aprilie 2019), Utilizarea mediei de socializare de către judecători (Opinia consultativă nr. 3 din 24 iunie 2019), Comunicarea judecătorilor cu personalul instanței, procurorii, avocații și alți judecători (Opinia consultativă nr. 4 din 01 iulie 2019).

Activitatea Inspecției judiciare

În corespundere cu prevederile art. 7¹ alin. (1) al Legii cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, *în redacția Legii nr. 137 din 27.09.2018, în vigoare de la 19.10.2018, iar în partea ce ține de numărul inspectorilor-judecători, în vigoare de la data de 01 ianuarie 2019*, Inspecția Judiciară este un organ independent, constituit din 7 inspectori-judecători, care dispune de autonomie funcțională.

Poate fi aleasă în funcția de inspector-judecător persoana care deține diploma de licențiat în drept sau echivalentul acesteia, cu o vechime în specialitatea juridică de cel puțin 7 ani și o reputație ireproșabilă, în condițiile stabilite la art.6 alin.(4) din Legea nr.544-XIII din 20 iulie 1995 cu privire la statutul judecătorului, și care nu a exercitat funcția de judecător pe parcursul ultimilor 3 ani. Este declarat ales candidatul care a acumulat mai mult de jumătate din voturile membrilor Consiliului Superior al Magistraturii.

Urmare a acestor modificări, actuala componență a Inspecției Judiciare este constituită din inspectori care nu au exercitat funcția de judecător. Volumul mare de lucru a generat fluxul de cadre, astfel că, timp de 1 an 2 inspectori, care au practicat anterior avocatura, activînd mai puțin de un an și-au dat demisia.

Pe parcursul anului 2019 Inspecția Judiciară și-a desfășurat activitatea în conformitate cu competențele prevăzute de art. 7¹ și 7² din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii nr. 947-XIII din 19 iulie 1996 cu modificările ulterioare, Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178 din 25 iulie 2014 cu modificările ulterioare, Codul administrativ al Republicii Moldova, nr. 116 din 19 iulie 2018, în vigoare de la 01

aprilie 2019, Regulamentul cu privire la organizarea, competența și modul de funcționare a Inspecției judiciare, aprobat prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 89/4 din 29 ianuarie 2013, alte acte normative, precum și în conformitate cu Planul de activitate al Inspecției Judiciare pentru anul 2019.

Conform Planului de lucru, Inspecția Judiciară pentru anul 2019 a planificat control complex la următoarele instanțe de judecată:

- **Judecătoria Drochia,**
- **Judecătoria Ungheni,**
- **Judecătoria Chișinău,**
- **Curtea de Apel Chișinău.**

Prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 244/14 din 02 iulie 2019 s-a dispus inițierea controlului complex de către Inspecția Judiciară suplimentar în următoarele instanțe de judecată:

- **Curtea Supremă de Justiție,**
- **Curtea de Apel Chișinău,**
- **Curtea de Apel Cahul, și**
- **Judecătoria Chișinău.**

Astfel, pe lângă instanțele planificate pentru efectuarea controlului complex, adică **Judecătoriile Drochia, Ungheni și Chișinău, Curtea de Apel Chișinău,** a mai fost dispusă prin Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii din 02 iulie 2019 inițierea controlului complex la **Curtea Supremă de Justiție și Curtea de Apel Cahul.**

Actele finale de control ale Judecătoriilor Ungheni și Drochia, Curții Supreme de Justiție au fost examinate în Plenul Consiliului Superior al Magistraturii.

Astfel, prin hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 164/9 din 23 aprilie 2019 s-a luat act de actul de control al Inspecției Judiciare efectuat la Judecătoria Drochia și a fost apreciată activitatea organizatorică a Judecătoriei Drochia la îndeplinirea justiției cu calificativul „bine”.

La fel, prin hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 217/13 din 25 iunie 2019 s-a luat act de actul de control al Inspecției Judiciare efectuat la Judecătoria Ungheni și a fost apreciată activitatea organizatorică a Judecătoriei Ungheni la îndeplinirea justiției cu calificativul „bine”.

În privința Curții Supreme de Justiție de către Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dispus amânarea examinării actului de control întocmit de Inspecția Judiciară în vederea verificării suplimentare a activității Curții Supreme de Justiție, inclusiv pentru perioada de la 01 iulie 2019 până la finele anului 2019.

Cît privește activitatea Curții de Apel Cahul, examinarea actului de control nu a fost posibilă pe motiv că activitatea CSM a fost blocată.

În cadrul controalelor activității instanțelor de judecată la înfăptuirea justiției, efectuate în anul 2019, s-a constatat, că instanțele judecătorești activează în conformitate cu prevederile Legii cu privire la organizarea judecătorească și Legii cu privire la statutul judecătorului.

În temeiul art. 7¹ alin. (6) lit. b), b¹) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, *Inspekția Judiciară examinează petițiile cetățenilor în probleme ce țin de etica judiciară, adresate Consiliului Superior al Magistraturii, verifică sesizările privind faptele care pot constitui abateri disciplinare.*

La începutul perioadei raportate, în restanță la Inspekția Judiciară se aflau 68 sesizări și 4 petiții.

În perioada 01 ianuarie – 31 decembrie 2019 Inspekției judiciare i-au fost repartizate spre examinare 1527 de sesizări și 411 petiții.

Astfel, pe parcursul anului 2019, Inspekția Judiciară a avut spre examinare în total **1595** sesizări și **415** petiții, din care au fost examinate 1507 sesizări și 401 petiții, rămânând în restanță la sfârșitul perioadei raportate 88 sesizări și 14 petiții.

Restul petițiilor și sesizărilor, adică 14 petiții și 88 sesizări, au fost trecute pentru examinare în anul 2020.

Din numărul total de sesizări înregistrate unele din ele au fost conexate pentru examinare într-o singură procedură.

Examinarea petițiilor până la 31 martie 2019 s-a efectuat în conformitate cu Legea cu privire la petiționare nr. 190-XIII din 19 iulie 1994, republicată (Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.6-8/23 din 24 ianuarie 2003), iar începând cu 01 aprilie 2019 în conformitate cu prevederile Codului administrativ al Republicii Moldova nr. 116 din 19.07.2018, în vigoare de la 01 aprilie 2019.

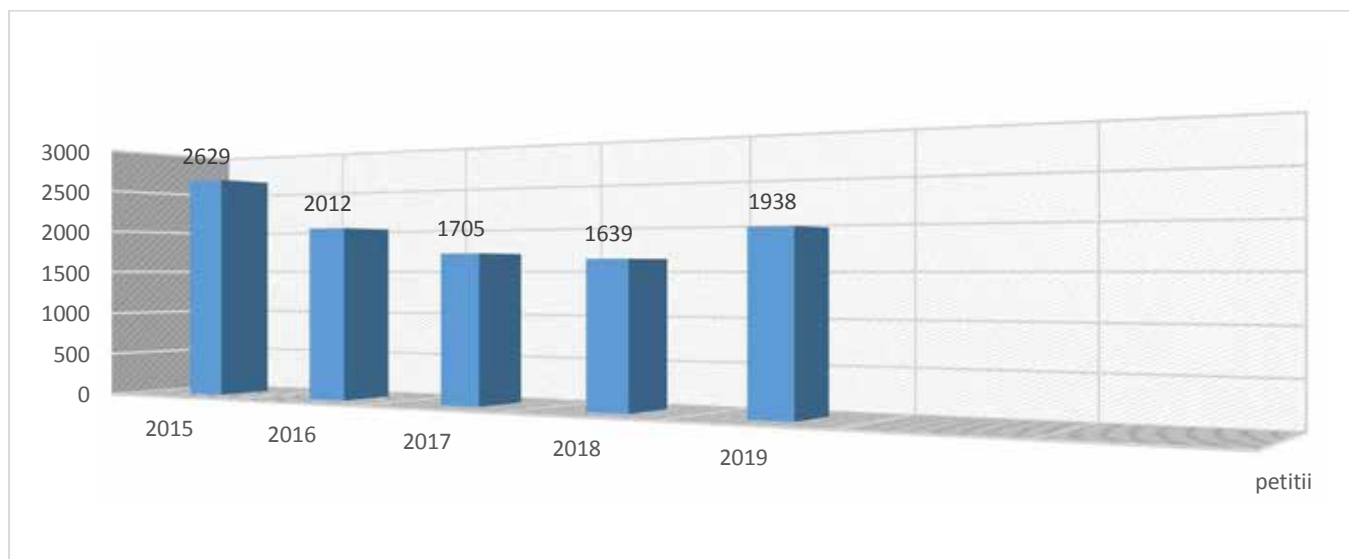
Examinarea sesizărilor s-a efectuat conform procedurilor prevăzute în Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor nr. 178 din 25 iulie 2014, în vigoare de la 01 ianuarie 2015, cu modificările ulterioare.

Delimitarea petițiilor și a sesizărilor se efectuează de inspectorul-judecător principal la repartizarea acestora, în mod aleatoriu, inspectorilor-judecători.

De menționat, că dacă în adresările cetățenilor sau al persoanelor juridice se conțin oricare din informațiile cu privire la diverse încălcări în activitatea judecătorilor, acestea se califică ca sesizări și se verifică conform procedurilor din Legea cu privire la răspunderea disciplinară a judecătorilor.

Dacă în adresări au existat informații de altă natură, decât încălcări ale judecătorilor în procesul de înfăptuire a justiției, acestea se califică ca petiții și se verifică în modul corespunzător, cu informarea petiționarilor.

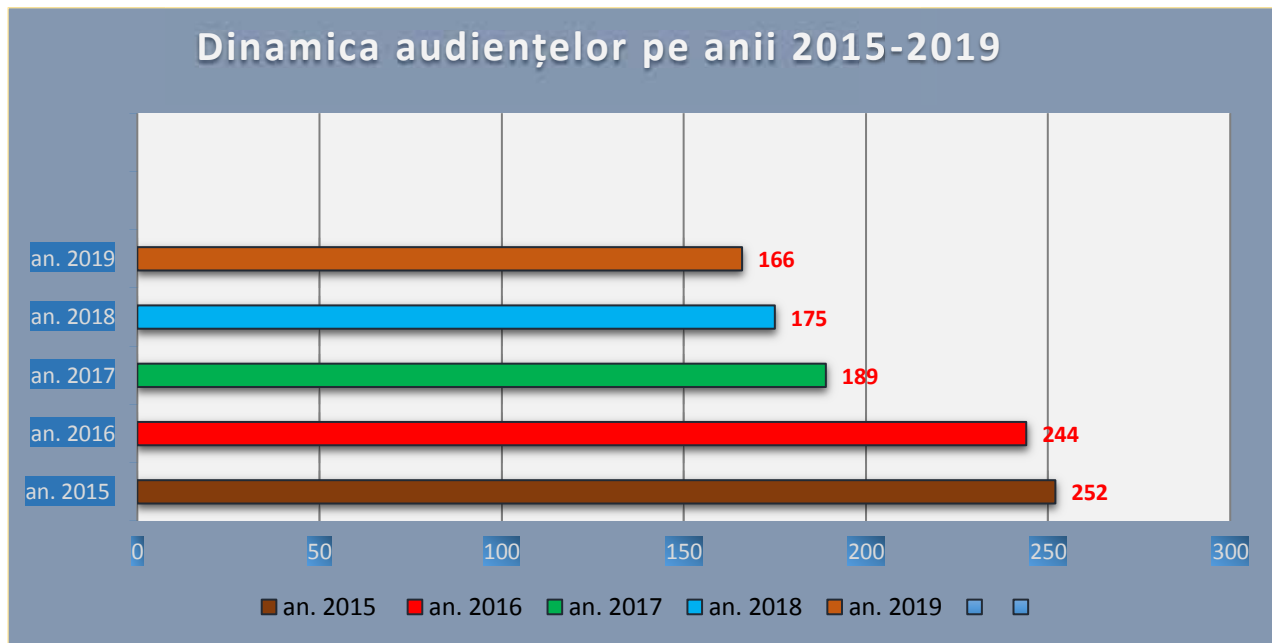
Dinamica numărului petițiilor/sesizărilor adresate Consiliului Superior al Magistraturii în perioada anilor 2015-2019

În comparație cu anii precedenți, numărul de petiții/sesizări în anul 2019 a crescut cu peste 294 de adresări, față de anul 2018 și cu 228 față de anul 2017.

În perioada 01 ianuarie – 31 decembrie 2019, Inspecția Judiciară a primit în audiență **166 de cetățeni**.

Majoritatea persoanelor primite la audiențe au invocat încălcarea termenelor de examinare a cauzelor, neredactarea hotărârilor în termen, neeliberarea copieii de pe hotărârile traduse în limba rusă, legalitatea hotărârilor și încheierilor instanțelor de judecată, conduita judecătorilor în ședința de judecată.

Analizând dinamica persoanelor care au solicitat audiența Inspecției judiciare pentru perioada 2016-2019, se atestă o scădere constantă de la an la an. Astfel, numărul acestora a scăzut cu 86 în 2019, comparativ cu 2015. Acest fapt se datorează micșorării numărului de diverse încălcări în activitatea judecătorilor.

Analizând numărul adresărilor justițiabililor per instanțe, se constată faptul că față de judecătorii:

- Curții Supreme de Justiție au fost înaintate 182 petiții și sesizări;
- Curților de Apel - de 511 petiții și sesizări, cele mai multe înregistrându-se la Curtea de Apel Chișinău, 417 la număr. Rațiunea adresării Curții de Apel Chișinău a celor mai multe petiții și sesizări își are sorginea în faptul că instanța vizată are cea mai mare sarcină de lucru (60 dosare examinate lunar), în circumscripția sa teritorială cele mai multe instanțe de fond, și respectiv cel mai mare volum de lucru, în comparație cu celelalte curți de apel;
- instanțelor de fond, - 1233 de petiții și sesizări, cele mai multe înregistrându-se la Judecătoria Chișinău, sediul Centru -322 petiții și sesizări, având în vedere cel mai mare volum de lucru la instanța vizată, conform datelor statistice prezentate.

În conformitate cu art. 7¹, alin. (6), lit. c) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, Inspecția Judiciară dispune de competențe de verificare a demersurilor care au ca obiect eliberarea acordului Consiliului Superior al Magistraturii privind pornirea urmăririi penale împotriva judecătorului.

Capitolul III.

MANAGEMENTUL INSTANȚELOR JUDECĂTOREȘTI

Structura bugetului instanțelor judecătorești pentru anul 2019

Bugetele instanțelor judecătorești constituie parte componentă a bugetului de stat și sunt aprobate de Parlament, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii.

Astfel, prin Legea bugetului de stat pentru anul 2019 nr. 303 din 30 noiembrie 2018 au fost aprobate alocații pentru instanțele judecătorești în sumă de **398 392,1 mii lei**, inclusiv la componenta resurse generale 397 683,6 mii lei și 708,5 mii lei resurse din venituri colectate.

Prin Legea nr.112 din 04 septembrie 2019 privind modificarea Legii bugetului de stat pentru anul 2019 alocațiile instanțelor judecătorești au fost micșorate la cheltuieli de personal cu 2828,0 mii lei, reieșind din economiile formate pe parcursul anului de la posturile vacante, inclusiv de judecător.

Concomitent, au fost majorate alocațiile bugetare la alte articole de cheltuieli cu 3892,5 mii lei, după cum urmează:

- 1049,7 mii lei prevăzute pentru stingerea datoriei cu termen expirat a Judecătoriei Chișinău pentru lucrările de reconstrucție efectuate în sediul Buiucani, conform Hotărîrii CSM nr.508/24 din 13 noiembrie 2018;

- 1177,6 mii lei pentru procurarea unui sistem de răcire și condiționare a aerului în birourile Judecătoriei Ungheni, conform Hotărîrii CSM nr.178/10 din 21 mai 2019;

- 842,9 mii lei pentru achitarea indemnizațiilor unice de concediere judecătorilor demisionați;

- 822,3 mii lei pentru achiziționarea echipamentului necesar pentru funcționarea și utilizarea noului program PIGD 5.0 și pentru alte necesități ale instanțelor judecătorești.

Astfel, bugetul precizat al instanțelor judecătorești pe anul 2019 **a constituit 393 394,7 mii lei.**

E de menționat că, la aprobarea bugetului pentru instanțe la capitolul **”Venituri”**, pe lângă finanțările de la buget, au fost aprobate venituri colectate în mărime de 708,5 mii lei.

În perioada de raportare au fost încasate venituri în mărime de 869,1 mii lei, inclusiv:

- *”Încasări de la prestarea serviciilor cu plată”* – 276,0 mii lei, în urma eliberării copiilor din dosarele participanților la proces și înregistrărilor audio ale ședințelor de judecată.

- *”Plata pentru locațiunea bunurilor patrimoniului public”* – 593,1 mii lei, încasate conform contractelor de transmitere în folosință temporară a încăperilor, încheiate de Curtea Supremă de Justiție, CA Chișinău și Judecătoria Cimișlia.

O parte considerabilă a veniturilor instanțelor judecătorești pentru anul 2019 le constituie donațiile în mărime de 15 703,8 mii lei.

Astfel, donațiile din partea Reprezentanței Companiei Millennium DPI Partners, LLC au constituit 13 854,5 mii lei, inclusiv:

- arhiva digitală a hotărîrilor judecătorești în valoare de 10 289,1 mii lei pentru Judecătoria Chișinău;

- tehnica de calcul pentru judecătorii și curți de apel în valoare de 3 565,4 mii lei.

Ministerul Justiției a procurat și transmis cu titlu gratuit Judecătoriei Chișinău mobilier nou pentru amenajarea sediului Buiucani în valoare de 1310,5 mii lei și Judecătoriei Ungheni tehnică de calcul în valoare de 529,1 mii lei.

Institutul Național de Justiție a transmis cu titlu gratuit Judecătoriei Cimișlia și CA Comrat cărți de specialitate în valoare de 9,7 mii lei.

La capitolul ”**Cheltuieli și active nefinanciare**” a fost aprobată inițial suma de 398 392,1 mii lei, suma precizată a constituit 399 456,6 mii lei, suma executată - 394 254,3 mii lei, iar cheltuielile efective au constituit 408 954,8 mii lei.

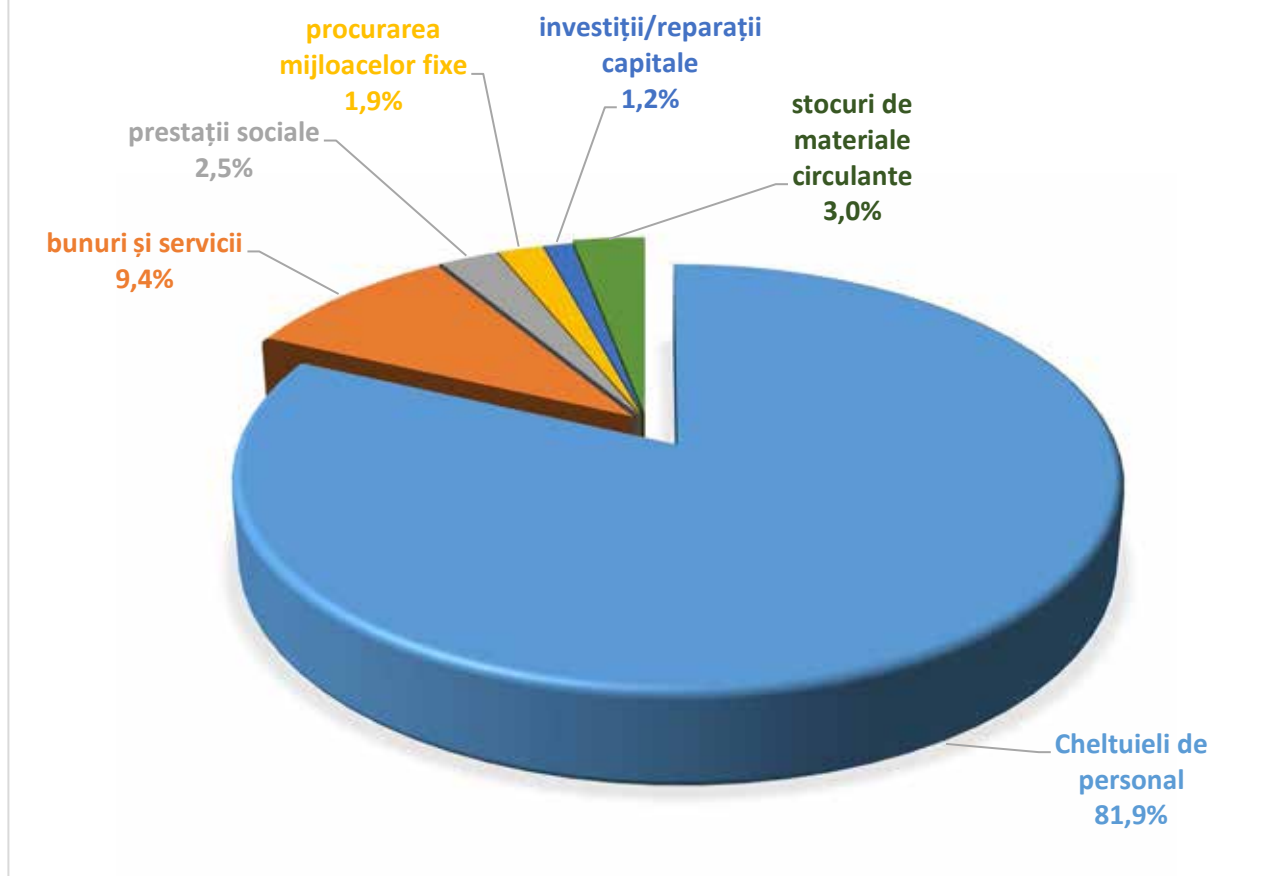
Procentul executării bugetului este de circa 98,7 la sută și pe categorii de cheltuieli, alocațiile au fost executate în felul următor:

- cheltuieli de personal – 322 462,5 mii lei,
- bunuri și servicii – 37 139,6 mii lei,
- prestații sociale – 9 935,0 mii lei,
- alte cheltuieli – 352,6 mii lei
- procurarea mijloacelor fixe – 7 631,5 mii lei,
- investiții capitale – 3 508,8 mii lei,
- reparații capitale – 1 270,8 mii lei,
- stocuri de materiale circulante – 11 953,5 mii lei

Totodată, soldul alocațiilor neutilizate a constituit 5 192,8 mii lei, din care 2867,7 mii lei – economiile formate la cheltuieli de personal, 1086,9 mii lei – economiile formate la serviciile comunale și alte servicii și 844,3 mii lei – suma neutilizată la procurarea mijloacelor fixe, inclusiv 771,0 mii lei la Judecătoria Ungheni, dat fiind faptul că nu a fost procurat sistemul de răcire și condiționare a aerului, menționat anterior.

Componenta cheltuielilor executate de către instanțele judecătorești pe anul 2019 în rapoarte procentuale este prezentată în diagrama de mai jos.

EXECUTAREA BUGETULUI PE CATEGORII DE CHELTUIELI

Cheltuielile de personal constituie circa 81,9% din suma integrală a cheltuielilor instanțelor judecătorești și au fost aprobate inițial pentru anul 2019 în sumă de 329 999,2 mii lei.

Este de menționat faptul că, la 01 decembrie 2018 a intrat în vigoare Legea privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr. 270 din 23 noiembrie 2018, care stabilește un sistem unitar de salarizare în sectorul bugetar și reprezintă un cadru general ce cuprinde principiile, regulile și procedurile de stabilire a drepturilor salariale în raport cu ierarhia funcțiilor din sectorul bugetar.

Prin urmare, au fost revizuite și calculate salariile tuturor angajaților sistemului judecătoresc în conformitate cu prevederile Legii nominalizate. Reieșind din aceasta, alocațiile la acest capitol au fost majorate cu 21 902,2 mii lei (circa 7,1%) față de alocațiile anului precedent.

Conform Hotărârii Plenului CSM nr.24/1 din 15 ianuarie 2019 efectivul-limită al unităților de personal aprobat pentru instanțele judecătorești constituie 2658 unități, inclusiv 489 de posturi de judecător.

Totodată, prin Hotărîrea Guvernului nr.1281 din 26 decembrie 2018 a fost stabilit moratoriu temporar privind încadrarea personalului în funcțiile vacante înregistrate la data de 30 noiembrie 2018, inclusiv în instanțele judecătorești – pentru 365 de posturi vacante. Din aceste motive la rectificarea bugetului de stat alocațiile instanțelor judecătorești au fost micșorate la cheltuieli de personal cu 2828,0 mii lei.

Suplimentar, reieșind din posturile vacante și temporar vacante, inclusiv a posturilor de judecător, alocații în mărime de 1 841 mii lei au fost redirecționate pentru plata îndemnizațiilor de concediere neplanificate judecătorilor demisionați. Totodată, s-a format un sold neutilizat de mijloace financiare la cheltuieli de personal în mărime de 2 867,7 mii lei, inclusiv la Curtea Supremă de Justiție, CA Chișinău și judecătoriile Bălți, Anenii Noi, Cahul, Hîncești și alte instanțe.

Analizînd cheltuielile salariale pe categorii de personal în anul de raportare, constatăm că salariul mediu al unui judecător calculat pe lună a constituit 21,9 mii lei în judecătoria, 26,6 mii lei în curțile de apel și 32,6 mii lei la CSJ, al unui funcționar public 7,3 mii lei pe lună și la personalul de deservire tehnică și auxiliar în mediu 3,3 mii lei pe lună.

La capitolul **prestații sociale** au fost aprobate inițial alocații în mărime de 6 862,1 mii lei. Reieșind din numărul majorat de judecători demisionați a apărut necesitatea majorării acestor alocații. Astfel, alocațiile precizate au constituit 10 020,1 mii lei, inclusiv 842,9 mii lei alocate suplimentar la rectificarea bugetului, iar 2 315,1 mii lei au fost redirecționate de la capitolul cheltuieli de personal și alte categorii de cheltuieli.

Planul precizat la **bunuri și servicii** a constituit 38 226,5 mii lei. Cheltuielile executate la această categorie au constituit 37 139,6 mii lei, formînd un sold neutilizat în mărime de 1 086,9 mii lei. Astfel, în mai multe instanțe judecătorești s-au format economii la servicii comunale și alte servicii, din care cele mai mari sume la judecătoriile Hîncești, Cahul, Bălți, Curtea Supremă de Justiție și Curtea de Apel Chișinău.

Referitor la compartimentul **investiții capitale**, după cum s-a menționat mai sus, alocațiile pentru implementarea Planului de construire a clădirilor noi și/sau de renovare a clădirilor existente, aprobat de Parlamentul RM, se redistribuie Ministerului Justiției.

Totodată, a apărut necesitatea alocării mijloacelor financiare în mărime de 2 531,2 mii lei pentru stingerea datoriilor în rezultatul efectuării lucrărilor de reconstrucție a clădirii Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani. Prin Hotărîrea CSM nr. 235/12 din 08 mai 2018 suma respectivă a fost acceptată și inclusă în bugetul anului 2019. Însă la finele anului 2018, la demersul vicepreședintelui Judecătoriei Chișinău, a fost emisă Hotărîrea CSM nr. 508/24 din 13 noiembrie 2018 prin care s-a acceptat majorarea sumei necesare pentru reconstrucția sediului Buiucani cu 1049,7 mii lei, solicitată suplimentar și acceptată la rectificarea bugetului de stat pe anul 2019. Prin urmare, suma executată la capitolul investiții capitale în anul de raporate a constituit 3 508,8 mii lei.

Pentru **reparații capitale** inițial au fost aprobate alocații în mărime de 972,4 mii lei, inclusiv pentru reparația acoperișului clădirii administrative a Judecătoriei Bălți – 400 mii lei și clădirii administrative a Judecătoriei Edineț - 360 mii lei, precum și 212,4 mii lei pentru schimbarea ferestrelor în sediul Curții Supreme de Justiție de pe str. Petru Rareș, 18, mun. Chișinău.

Suplimentar, prin redistribuirea economiilor de alocații între instanțe și articole a fost posibilă efectuarea unor lucrări de reparații suplimentare de valoare mică în alte instanțe, inclusiv la Judecătoria Soroca și curțile de apel Cahul și Comrat. Suma precizată la reparații capitale a constituit 1323 mii lei.

Totodată, în conformitate cu Hotărârea Consiliului Superior al Magistraturii nr. 555/25 din 27 noiembrie 2018 cu privire la specializarea sediilor Judecătoriei Chișinău, începând cu 01 ianuarie 2019, sediul Ciocana a fost specializat în examinarea cauzelor în materie contravențională și activitatea judecătorului de instrucție. Aceasta a condus la necesitatea extinderii și majorării semnificative în sediul Ciocana al Judecătoriei Chișinău a numărului de izolatoare pentru deținerea temporară a persoanelor reținute și arestate.

Astfel, în vederea consolidării sistemului de securitate în sediul instanței judecătorești, asigurării ordinii publice, securității justițiabililor, judecătorilor și celorlalți angajați ai instanței, creării condițiilor optime de muncă personalului instanței, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii prin Hotărârea nr.609/28 din 18 decembrie 2018 a solicitat Președintelui Judecătoriei Chișinău, prezentarea devizului de cheltuieli pentru efectuarea lucrărilor de reparație necesare în clădirea administrativă a sediului Ciocana al Judecătoriei Chișinău.

Prin urmare, devizul de cheltuieli a fost elaborat și prezentat la CSM, costul acestuia, în sumă de 100 mii lei, fiind acoperit din bugetul propriu al instanței. Suma alocațiilor necesare pentru lucrările de reparație, în mărime de 9 531,2 mii lei, conform devizului elaborat, a fost solicitată suplimentar la rectificarea bugetului de stat.

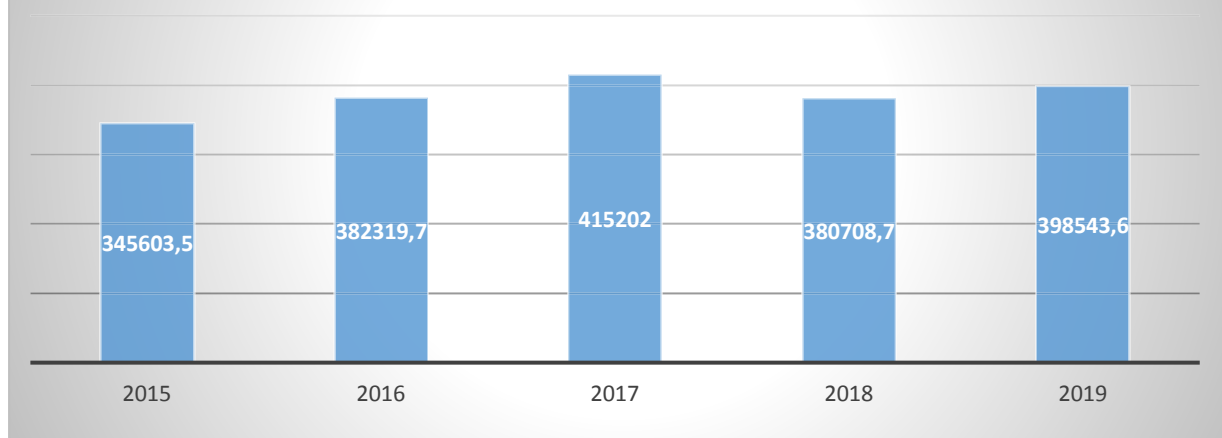
Or, în opinia Ministerului Finanțelor inițierea lucrărilor de investiții și reparații capitale în clădirile existente, destinația cărora ulterior poate fi modificată, din punct de vedere financiar, nu este justificată. Prin urmare, subiectul abordat urmează a fi examinat prin prisma stipulărilor Hotărârii Parlamentului nr.21/2017 și conceptului creării unui sediu unic pentru Judecătoria Chișinău.

Dinamica bugetului instanțelor judecătorești în anii 2015-2019

Analizând bugetele pe ultimii cinci ani, se observă o majorare constantă a alocațiilor pentru instanțele judecătorești până în anul 2017, după cum urmează: în anul 2016 alocațiile s-au majorat cu circa 10,6% față de anul 2015, în anul 2017 - cu circa 8,6% față de anul 2016.

Dinamica bugetului aprobat pentru instanțele judecătorești pe perioada anilor 2015-2019 poate fi urmărită în graficul de mai jos.

Dinamica bugetelor instanțelor judecătorești pe perioada anilor 2015-2019 (mii lei)

Totodată, în ultimii doi ani se observă o regresie a alocațiilor instanțelor judecătorești față de anul 2017, motivată prin excluderea cheltuielilor de investiții capitale, fiind alocate doar mijloace financiare pentru finalizarea lucrărilor în curs de execuție și achitarea datoriilor formate față de antreprenor.

Astfel, în anul 2018 au fost alocate 1532,1 mii lei pentru lucrările neprevăzute la construcția clădirii administrative a Judecătoriei Ungheni, iar în anul 2019 pentru stingerea datoriei formate de Judecătoria Chișinău pentru lucrările de reconstrucție efectuate în sediul Buiucani în sumă de 3580,9 mii lei.

Aceasta se explică prin faptul că, în vederea implementării prevederilor Legii nr.76 din 21aprilie 2016 cu privire la reorganizarea instanțelor judecătorești, Parlamentul RM prin Hotărârea nr. 21 din 03 martie 2017 a aprobat Planul de construire a clădirilor noi și/sau de renovare a clădirilor existente, necesare pentru buna funcționare a sistemului instanțelor judecătorești. Coordonator al procesului de implementare a Planului nominalizat este desemnat Ministerul Justiției, bugetul cărua include alocațiile necesare pentru implementarea acestuia.

Cu toate acestea, în anul 2019 alocațiile instanțelor judecătorești au fost majorate cu circa 4,7% față de alocațiile aprobate pe anul 2018.

Managementul resurselor umane în instanțele judecătorești

În conformitate cu prevederile art. 21 din Legea privind organizarea judecătorească nr. 514-XIII din 06 iulie 1995 instanțele judecătorești se asigură cu numărul necesar de judecători, precum și cu numărul necesar de personal în condițiile prezentei Legi și ale hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii.

Astfel, ținând cont de sarcina de muncă per sistem, cât și de necesitatea asigurării unui volum uniform de lucru în sistemul judecătoresc, prin Hotărârea CSM nr.24/1 din 15 ianuarie 2019 s-a aprobat efectivul-limită de unități de personal pe anul 2019 pentru instanțe judecătorești, în număr de 2658 unități, inclusiv 489 posturi de judecător, după cum urmează:

- Curtea Supremă de Justiție în limita de 253 de unități, inclusiv 33 de posturi de judecători;
- curțile de apel în limită de 477 de unități, inclusiv 97 de posturi de judecători;
- judecătorii în limită de 1928 de unități, inclusiv 359 de posturi de judecători.

Pe parcursul perioadei de raportare efectivul-limită nu a fost modificat.

Totodată, în legătură cu apariția necesității specializării sediilor Judecătoriei Chișinău, la 27 noiembrie 2018 prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 555/25 a fost efectuată specializarea sediilor Judecătoriei Chișinău. Începând cu 01 ianuarie 2019 sediile Judecătoriei Chișinău s-au specializat, după cum urmează: sediul Botanica – în materie de insolabilitate; sediul Buiucani – în materie penală; sediul Centru – în materie civilă; sediul Ciocana – în materie contravențională și activitatea judecătorului de instrucție; sediul Rîșcani – în materie de contencios administrativ.

Totodată, prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 584/27 din 11 decembrie 2018 s-a stabilit următoarea componență numerică a judecătorilor specializați la sediile Judecătoriei Chișinău: sediul Botanica – 12 judecători, sediul Buiucani – 38 de judecători, sediul Centru – 70 de judecători, sediul Ciocana – 20 de judecători, sediul Rîșcani – 15 judecători. Iar, prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 24/1 din 15 ianuarie 2019 a fost aprobată structura-tip a Judecătoriei Chișinău.

În acest context, Statul de personal al Judecătoriei Chișinău a fost revizuit, fiind operate preponderent modificări structurale - redefinirea subdiviziunilor structurale ale instanței și redistribuirea posturilor conform necesităților.

Suplimentar, în scopul corelării cu necesitățile actuale, în statele de personal ale unor instanțe judecătorești au fost operate modificări structurale și, anume:

- la Judecătoria Comrat – redefinirea a 3 unități de personal tehnic, fiind introduse 1 unitate de expeditor în Serviciul expediție, 1 unitate de specialist principal în Secția evidență și documentare procesuală a cauzelor civile, comerciale și de contencios administrativ în cadrul Direcției evidență și documentare procesuală și 1 unitate de muncitor la îngrijirea complexă și reparația clădirilor în Secția asigurare tehnico-materială;
- la Curtea de Apel Cahul - a fost introdusă o funcție de specialist superior în Serviciul interpreți și traducători, fiind exclus un post de electrician din Serviciul asigurare tehnico-materială, a fost modificată funcția de specialist superior în specialist principal în Serviciul financiar-economic din cadrul Serviciului administrativ al Secretariatului;

- la Judecătoria Criuleni - a fost redusă o funcție de specialist principal din Serviciul evidență și documentare procesuală a cauzelor penale și contravenționale în cadrul Secției evidență și documentare procesuală și introdusă o funcție de specialist principal în Serviciul financiar-economic în cadrul Serviciului administrativ al Secretariatului judecătoreiei. Totodată, funcția de contabil - șef a fost redefinită în șef serviciu, contabil-șef;

- la Judecătoria Bălți - a fost redefinită o unitate din Secția asigurare tehnico-materială de șofer în lăcătuș-instalator.

Totodată, prin Hotărârea Plenului Consiliului Superior al Magistraturii nr. 425/31 din 10 decembrie 2019 a fost majorat numărul total de unități de personal al Curții de Apel Chișinău cu 5,5 unități îngrijitor încăperi de serviciu, de la 254,5 unități la 260 de unități de personal. Astfel, Statul de personal al Curții de Apel Chișinău a fost revizuit și elaborat cu operarea modificărilor sus-menționate și înaintat spre avizare Cancelariei de Stat a Republicii Moldova.

La sfârșitul perioadei de raportare în instanțele judecătorești sunt real încadrați 2296,75 unități, inclusiv: persoane care dețin funcții de demnitate publică – 420 de unități, funcționari publici de conducere - 174 de unități, funcționari publici de execuție – 1325 de unități și personal care efectuează deservirea tehnică ce asigură funcționarea autorității publice - 377,75 unități.

Reieșind din faptul că, la 01 decembrie 2018 a intrat în vigoare Legea privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nr. 270 din 23 noiembrie 2018, au fost revizuite și calculate salariile tuturor angajaților sistemului judecătoresc în conformitate cu prevederile Legii.

Pe parcursul anului 2019 Consiliul Superior al Magistraturii a aprobat 22 scheme de încadrare ale instanțelor judecătorești cu înregistrarea ulterioară la Ministerul Finanțelor.

Capitolul IV.

EVIDENȚA STATISTICII JUDICIARE

Analiza activității instanțelor judecătorești

Reprezentarea situației statistice a activității sistemului de justiție reprezintă un instrument important în analizele efectuate, ce au drept scop identificarea mecanismelor eficiente care să conducă la perfecționarea activității instanțelor.

În conformitate cu art. 54 din Legea nr. 514-VIII din 06 iulie 1995 privind organizarea judecătorească, instanțele judecătorești prezintă Consiliului Superior al Magistraturii informații statistice referitoare la cauzele examinate, pentru a analiza, compara și evalua volumul, calitatea soluționării cauzelor în timp atât separat pe fiecare instanță, cât și la general pe întreg sistemul judecătoresc.

Generalizând rapoartele prezentate de instanțele judecătorești, e important a specifica faptul că se remarcă în continuare necesitatea instituirii unor pârghii eficiente de reducere a numărului de litigii, or, în condițiile în care volumul de activitate al instanțelor judecătorești rămâne foarte ridicat, creșterea calității activității se află în dificultate. În cele ce urmează va fi prezentată analiza statistică a activității instanțelor ce va constitui instrument util în stabilirea direcțiilor de acțiune a Consiliului pentru viitor.

1. Volumul de lucru pe întregul sistem judecătoresc

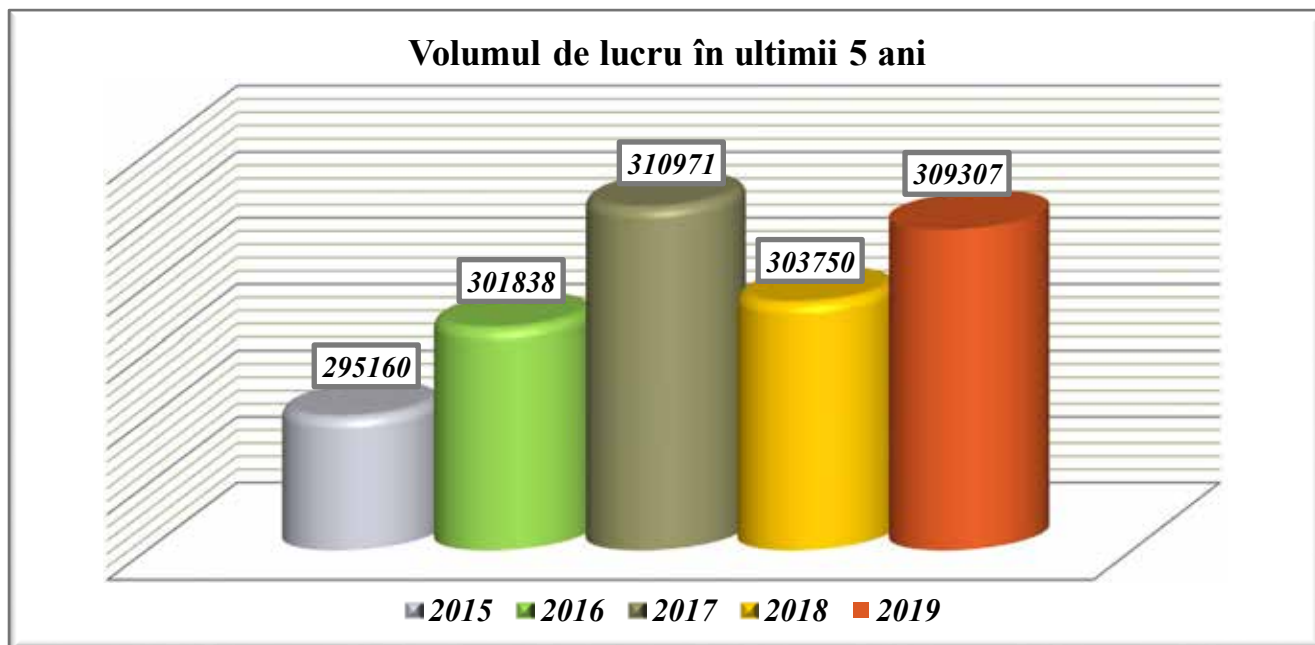
Pe parcursul perioadei raportate, în procedura instanțelor judecătorești s-au aflat în total **309307** de cauze și materiale, inclusiv **245997** cauze înregistrate în anul 2019 și restanța cauzelor nesoluționate la începutul perioadei de referință a constituind **63310** cauze.

Din numărul total de cauze aflate în procedură în perioada raportată, instanțele judecătorești au examinat **239736** de cauze și materiale, ceea ce reprezintă un procent de soluționare de 78%.

Comparativ cu anul 2018 (*240440 cauze*) numărul cauzelor examinate în anul 2019 s-a micșorat neesențial - cu 704 cauze.

Analizând datele statistice generalizate din anul 2019 se constată că volumul de lucru în cadrul instanțelor judecătorești în comparație cu anul precedent a crescut cu **2%**, iar în comparație cu anul **2015 a sporit cu 5%**.

Dinamica volumului de lucru pe ultimii 5 ani în instanțele judecătorești este reflectat în diagrama de mai jos:

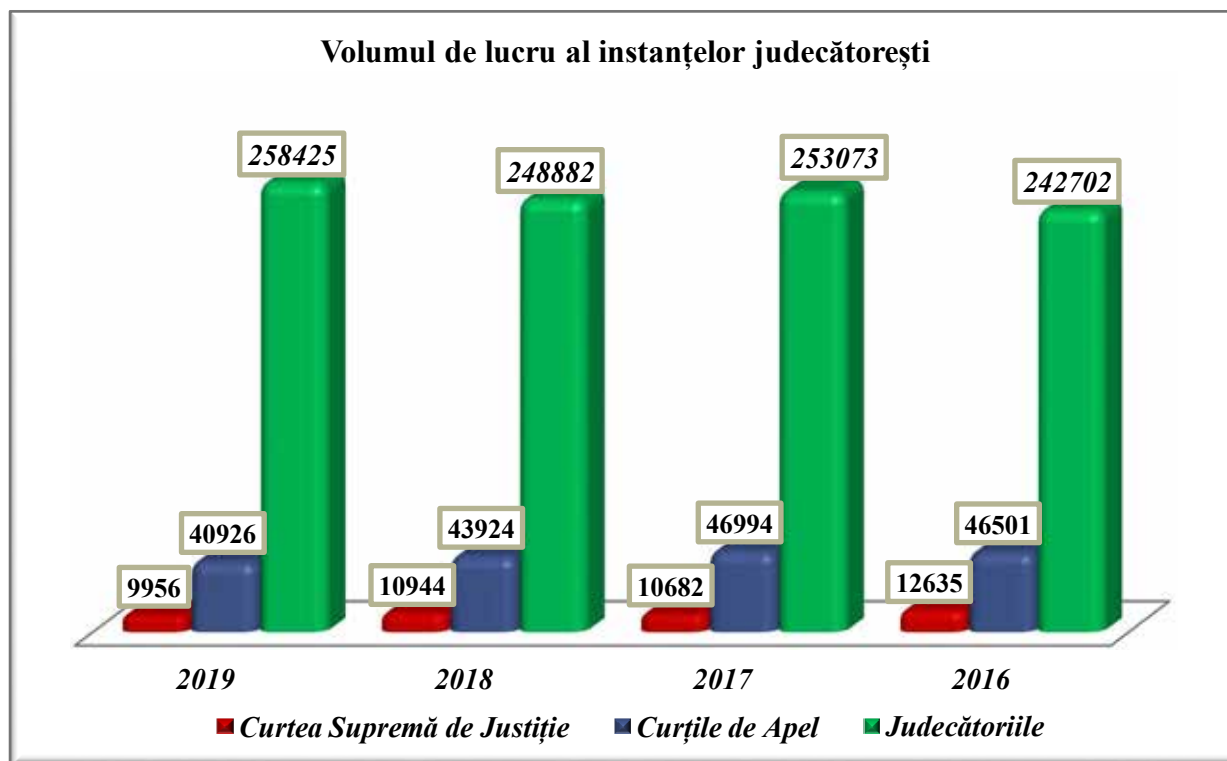
Sarcina medie lunară a cauzelor soluționate a constituit **62** de cauze per judecător, fapt reflectat în următorul tabel:

Instanțele de judecată	Anul 2019		
	<i>numărul efectiv de judecători</i>	<i>cauze și materiale examinate</i>	<i>sarcina lunară pentru un judecător</i>
Curtea Supremă de Justiție	20	8515	43
Curțile de Apel	79	34520	44
<i>Chișinău</i>	<i>43</i>	<i>25646</i>	<i>60</i>
<i>Bălți</i>	<i>22</i>	<i>5778</i>	<i>26</i>
<i>Cahul</i>	<i>9</i>	<i>1582</i>	<i>18</i>
<i>Comrat</i>	<i>5</i>	<i>1514</i>	<i>30</i>
Judecătoriile naționale	287	196701	69
TOTAL	386	239736	62

Potrivit datelor statistice pe parcursul anului 2019, media lunară a unui judecător a constituit:

- de la Curtea Supremă de Justiție – 43 de dosare;
- de la curțile de apel – 44 de dosare;
- de la judecătoriile naționale – 69 de cauze.

Dinamica cauzelor aflate în procedură în instanțele judecătorești pe ultimii 4 ani este reflectată în diagrama de mai jos:

Restanța cauzelor nesoluționate la sfârșitul perioadei raportate a constituit **69571** de cauze.

Deci, s-a constatat creșterea restanței cauzelor nesoluționate la sfârșitul perioadei raportate cu 9% față de anul precedent.

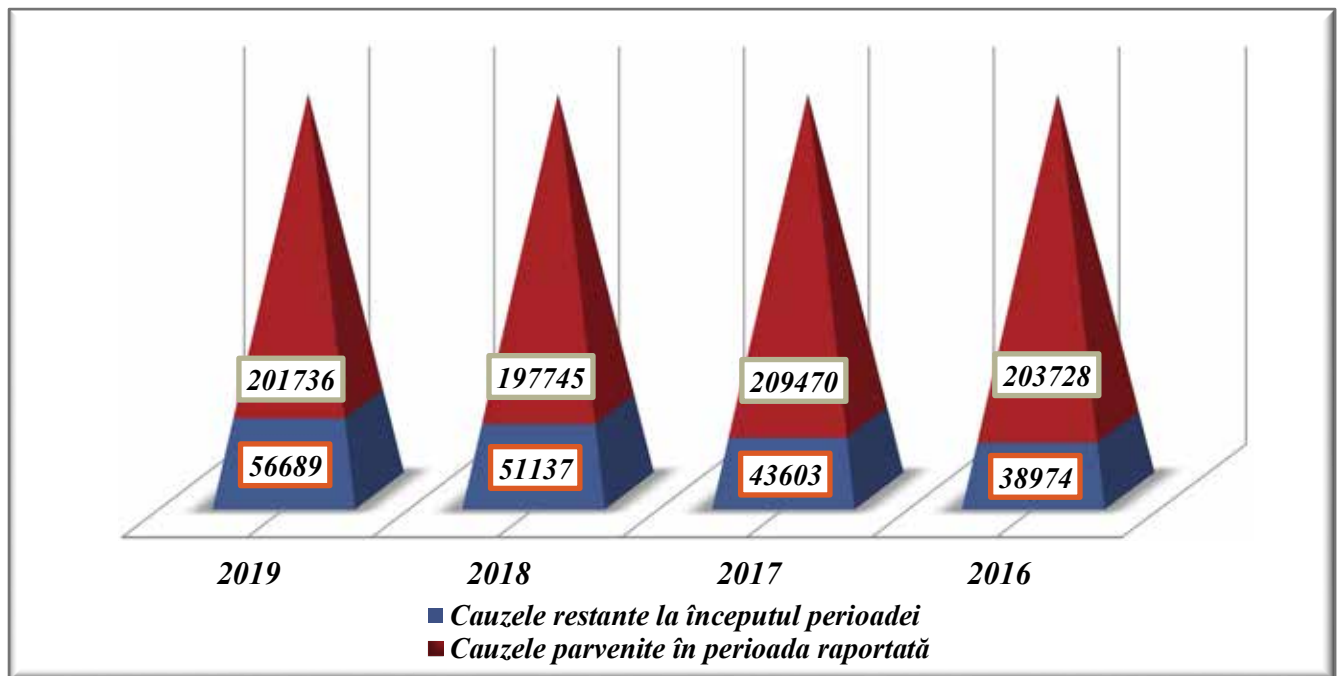
1.1 Volumul de activitate al judecătorilor

În anul 2019 în instanțele naționale s-au aflat pe rol **258425** cauze, inclusiv restanța de la sfârșitul anului 2018.

Volumul de activitate al judecătorilor în anul 2019 s-a majorat cu 9543 dosare sau cu 4% față de anul precedent, iar în comparație cu anul 2017 - cu 2% sau cu 5352 cauze.

Sarcina medie care i se atribuie unui judecător în anul 2019 este de 90 de cauze. Făcând o analiză comparativă cu anul precedent, observăm că situația se agravează, dat fiind faptul că anul trecut sarcina medie a constituit 85 de cauze.

Dinamica volumului de lucru pentru ultimii trei ani se reflectă în diagrama de mai jos:

În perioada anilor 2016–2019 restanța dosarelor s-a majorat cu 31%, iar numărul dosarelor parvenite s-a micșorat cu 1992 de cauze sau cu 1%.

Pentru o descriere mai amplă a volumului de activitate în perioada anului 2019, judecătorii și sediile lor pot fi clasificate în felul următor:

- cu volum sub **2.000** cauze – 8 sedii;
- cu volum cuprins între **2.000 – 4.000** cauze – 14 sedii;

- cu volum cuprins între **4.000-6.000** cauze - 9 sedii;
- cu volum cuprins între **6.000-10.000** cauze - 3 sedii;
- cu volum cuprins între **10.000-20.000** cauze - 1 sedii;
- cu volum de peste **100.000** de cauze – este Judecătoria Chișinău.

Ținând cont de Hotărârea nr.555/25 din 27 noiembrie 2019 cu privire la specializarea sediilor Judecătoriei Chișinău, începând cu 01 ianuarie 2019, în scopul repartizării echilibrate a volumului de muncă în toate sediile Judecătoriei Chișinău, Plenul Consiliului Superior al Magistraturii a dispus concentrarea judecătorilor pe sedii și materie, după cum urmează:

sediul Botanica – specializați în materie de insolabilitate;

sediul Buiucani – specializați în materie penală;

sediul Centru –specializați în materie civilă;

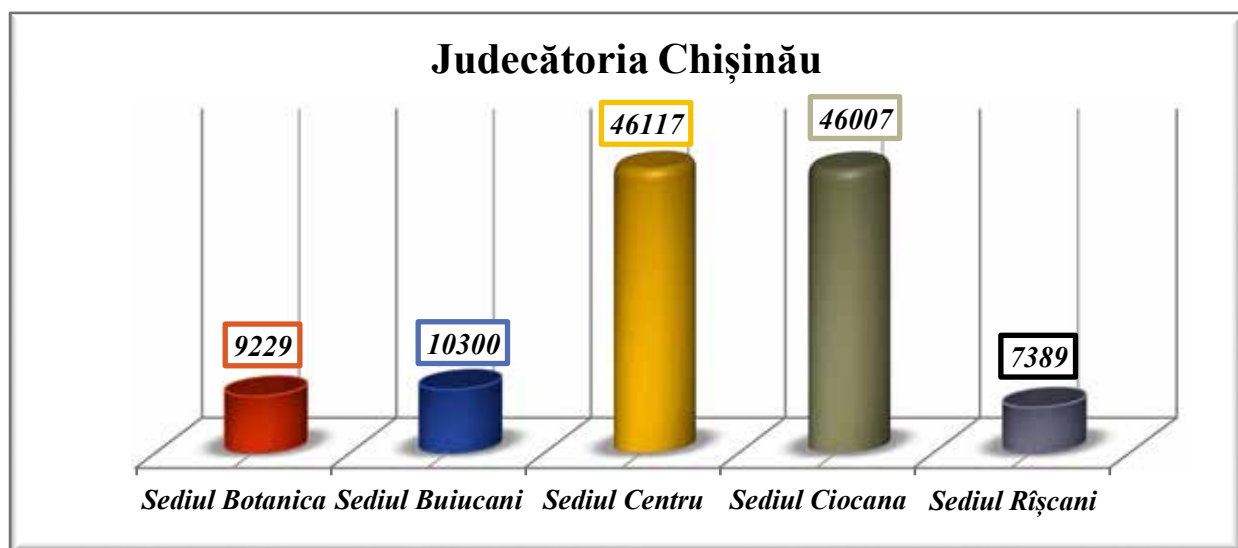
sediul Ciocana – specializați în materie contravențională și în activitatea judecătorului de instrucție;

sediul Rîșcani – specializați în materie de contencios administrativ.

În anul 2019, la Judecătoria Chișinău s-a atestat un volum de lucru cu 119042 cauze, care au fost specializate în felul următor:

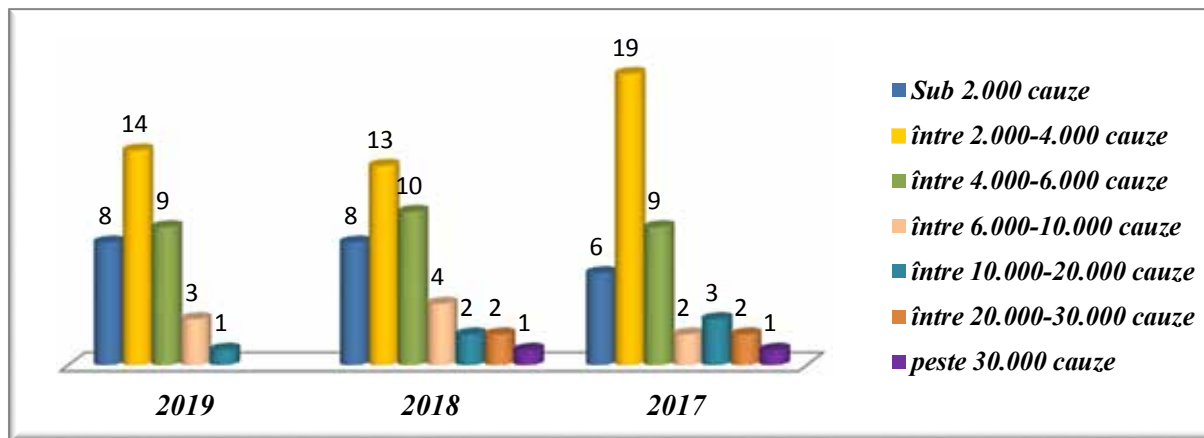
- sediul Botanica avînd un volum de lucru de 9229 cauze;
- sediul Buiucani avînd un volum de lucru de 10300 cauze;
- sediul Centru avînd un volum de lucru de 46117 cauze;
- sediul Ciocana avînd un volum de lucru de 46007 cauze;
- sediul Rîșcani avînd un volum de lucru de 7389 cauze.

Dinamica volumului de activitate la Judecătoria Chișinău se poate urmări în diagrama de mai jos:

Făcând o analiză comparativă a volumului de lucru pentru anul 2019 între sediile Judecătoria Chișinău, s-a stabilit că, cea mai mare creștere a numărului de dosare a avut loc în sediile Centru și Ciocana. Urmare analizelor efectuate, e important a specifica faptul că în continuare se remarcă necesitatea instituirii unor pârghii eficiente de reducere a numărului de litigii, or, în condițiile în care volumul de activitate al Judecătoria Chișinău sediile Centru și Ciocana rămâne foarte ridicat, creșterea calității activității este în dificultate.

O analiză comparativă pe ultimii 3 ani a evoluției volumului de lucru a judecătoriilor este ilustrată în diagrama de mai jos:

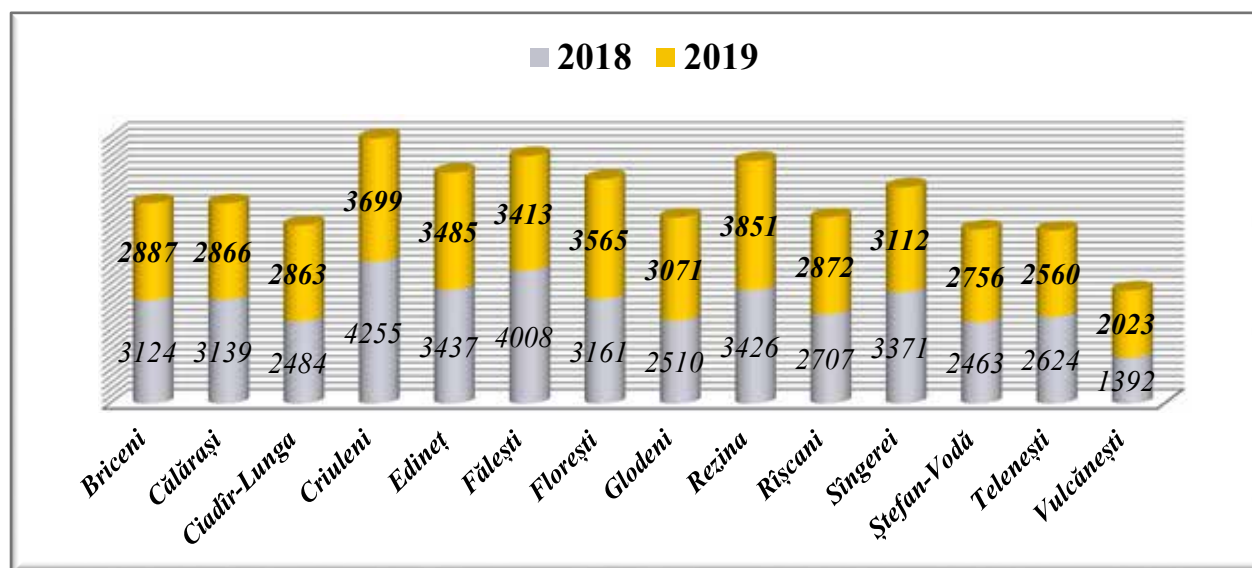

Astfel, în anul 2019 – 14 sedii au avut un volum de lucru între **2.000-4.000** cauze, însă în anul 2018 a fost cu un sediu mai puțin. Analizând volumul de lucru din această categorie se atestă faptul că deși în Judecătoria *Edineț*, sediul Ocnița, s-a diminuat volumul de lucru comparativ cu anul trecut, plasându-se în categoria cu volum sub **2.000** cauze, totuși situația este favorabilă în această instanță având în vedere faptul că rata de variație a stocului pe cauze pendinte a crescut. Așadar, în Judecătoria *Edineț*, sediul Ocnița, rata de variație constituie 105%.

În Judecătoria *Comrat*, sediul Vulcănești, volumul de lucru a crescut comparativ cu anul trecut, din categoria cu volum sub **2.000** cauze în categoria cu volumul de lucru între **2.000-4.000** cauze, rata de variație constituind 67%.

Analizând compartimentul volumului de lucru se observă că cele mai multe sedii, ca și în anii precedenți, se plasează cu volumul cuprins între **2.000-4.000** cauze. Aceste

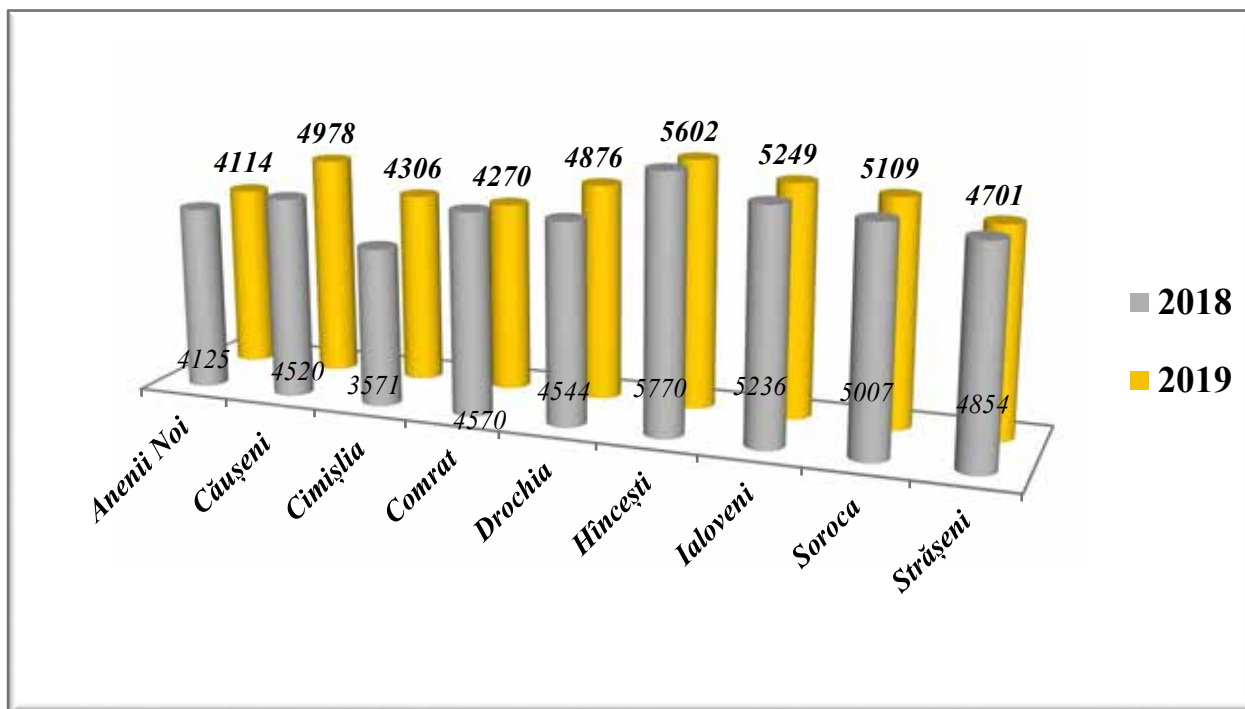
sedii sunt clasificate în diagrama și tabelul de mai jos:

Judecătoria	volumul de activitate anul 2018	volumul de activitate anul 2019
1 <i>Jud.Edineț</i> , sediul Briceni	3124	2887
2 <i>Jud.Strășeni</i> , sediul Călărași	3139	2866
3 <i>Jud.Comrat</i> , sediul Ciadâr-Lunga	2484	2863
4 <i>Jud.Criuleni</i> , sediul central	4255	3699
5 <i>Jud.Edineț</i> , sediul central	3437	3485
6 <i>Jud.Bălți</i> , sediul Fălești	4008	3413
7 <i>Jud.Soroca</i> , sediul Florești	3161	3565
8 <i>Jud.Drochia</i> , sediul Glodeni	2350	3071
9 <i>Jud.Orhei</i> , sediul Rezina	3426	3851
10 <i>Jud.Drochia</i> , sediul Rîșcani	2707	2872
11 <i>Jud.Bălți</i> , sediul Sîngerei	3371	3112
12 <i>Jud.Căușeni</i> , sediul Ștefan-Vodă	2463	2756
13 <i>Jud.Orhei</i> , sediul Telenești	2624	2560
14 <i>Jud.Comrat</i> , sediul Vulcănești	1392	2023

Potrivit datelor din tabel în unele sedii, din anul 2019 până în prezent, volumul de lucru este în creștere. Ca urmare, pentru a face față acestui fenomen și pentru a ține în vizor creșterea numărului de dosare de la un an la altul, instanțele sunt nevoite să examineze un număr tot mai mare de cauze.

Un volum de activitate cuprins între **4.000-6.000** de cauze se atestă în 9 sedii, acestea fiind expuse în diagrama și tabelul de mai jos, în comparație cu anul 2018:

Astfel, în judecătoriile *Căușeni* sediul central, *Cimișlia* sediul central, *Drochia* sediul central, *Hîncești* sediul Ialoveni și *Soroca* sediul central volumul de lucru a crescut, pe când în Judecătoriile *Anenii Noi* sediul central, *Comrat* sediul central, *Hîncești* sediul central și *Strășeni* sediul central volumul de lucru s-a micșorat. Examinând diagrama de mai sus, putem observa că Judecătoria *Cimișlia*, sediul central s-a plasat din categoria dosarelor cu volum cuprins între **2.000-4.000** cauze la categoria între **4.000-6.000** cauze. Însă, judecătoriile *Bălți* sediul Fălești și *Criuleni* sediul central s-au plasat din categoria dosarelor cu volum cuprins între **4.000-6.000** cauze la categoria între **2.000 – 4.000** cauze.

În anul 2019 în grupul cu volumul de lucru cuprins între **6.000-10.000** cauze, s-au plasat 3 judecătorii, Judecătoria *Cahul* sediul central, având un volum de 8036 cauze, Judecătoria *Orhei* sediul central, având un volum de 7763 cauze și Ungheni având un volum de 7130 cauze.

Urmare examinării datelor statistice prezentate de instanțele judecătorești, se constată că, în unele sedii se menține o situație stabilă de la an la an.

Un volum de lucru cuprins **10.000-20.000** dosare în anul 2019 ca și în anul precedent se atestă în sediul central al Judecătoriei Bălți - 17595 dosare.

Din cele **258425** cauze aflate pe rol la judecătorii în anul 2019 (56689 restanța la începutul perioadei - 201736 cauze parvenite în perioada raportată) au fost soluționate **196701** de dosare. Deci, *rata de variație* constituie 76% din cele aflate pe rol, iar rata de

variație a stocului de cauze pendinte² este de 98%. În anul 2018 au fost soluționate 77% din cele aflate pe rol și rata de variație a stocului de cauze pendinte era de 97%.

La 31 decembrie 2019 restanța constituia 61724 cauze.

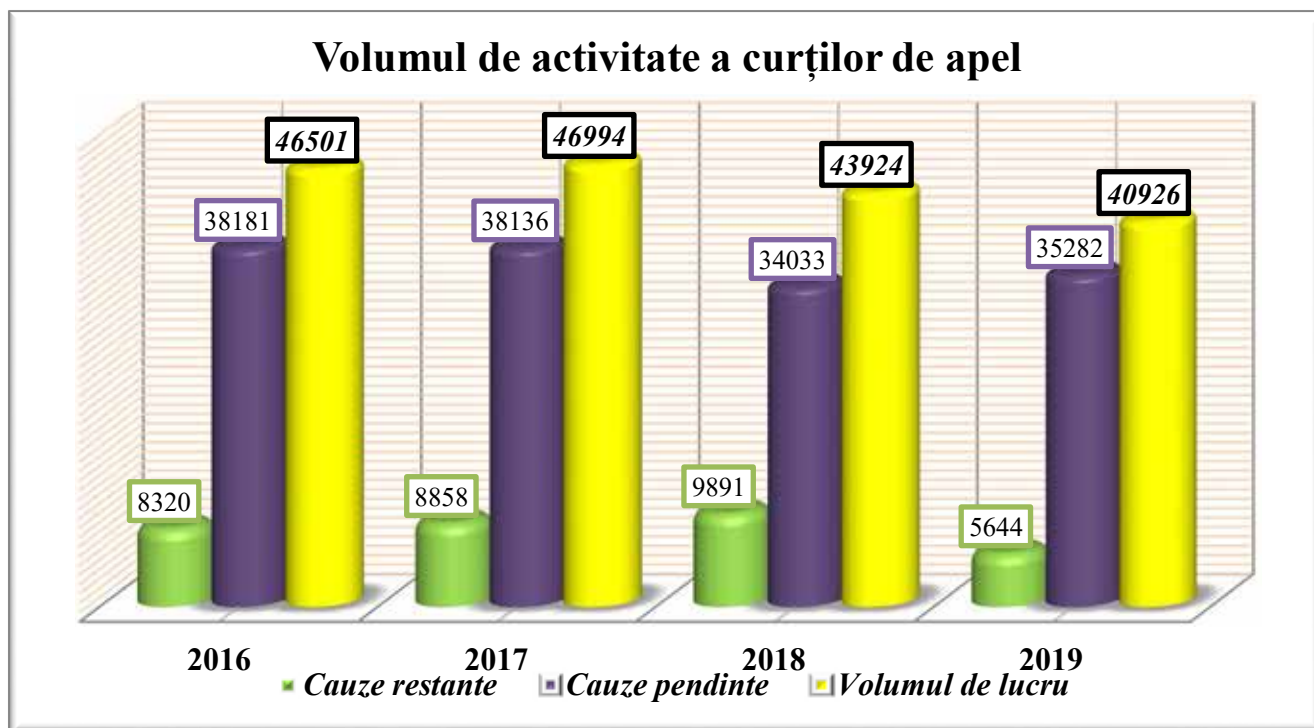
1.2 Activitatea curților de apel

Pe parcursul anului 2019 pe rolul curților de apel au fost **40926** de cauze, cuprinzând cauze examinate în fond, în apel și în recurs. Comparând activitatea curților de apel, observăm o scădere a volumului de activitate în anul 2019 față de 2018. Volumul de activitate al curților de apel, în anul curent s-a micșorat cu 2998 dosare sau cu 7% față de anul precedent, iar în comparație cu anul 2017 - cu 13% sau cu 6068 cauze.

În anul precedent volumul de lucru a constituit 43924 de cauze, din acestea 9891 de cauze fiind restante la începutul perioadei de raportare și 34033 de cauze pendinte în aceeași perioadă.

Este de remarcat faptul că sarcina medie care i se atribuie unui judecător a scăzut în anul 2019 constituind 49 de cauze, comparativ cu anul precedent sarcina medie a constituit 52 de cauze.

Reprezentarea grafică a evoluției volumului de activitate al curților de apel pe ultimii 4 ani se prezintă astfel:

² Rata de variație a stocului de cauze pendinte – diferența dintre numărul total de cauze pendinte la începutul perioadei și numărul de cauze soluționate în aceeași perioadă.

Cel mai mare număr de cauze aflate pe rol, ca și în anii precedenți, s-a înregistrat la Curtea de Apel Chișinău - 30522 cauze, revenindu-i unui judecător o sarcină medie de 71 de cauze. Comparând cu anul precedent observăm că volumul de lucru la Curtea de Apel Chișinău a scăzut cu 3074 de cauze sau cu 9%, iar sarcina medie lunară a crescut față de anul precedent – cauza principală fiind demisionările judecătorilor.

Urmează Curtea de Apel Bălți - 6912 de cauze aflate pe rol și cu o sarcină medie de 31 de cauze. Făcînd o comparație cu anul precedent observăm că volumul de lucru a scăzut nesemnificativ cu 2% față de anul precedent.

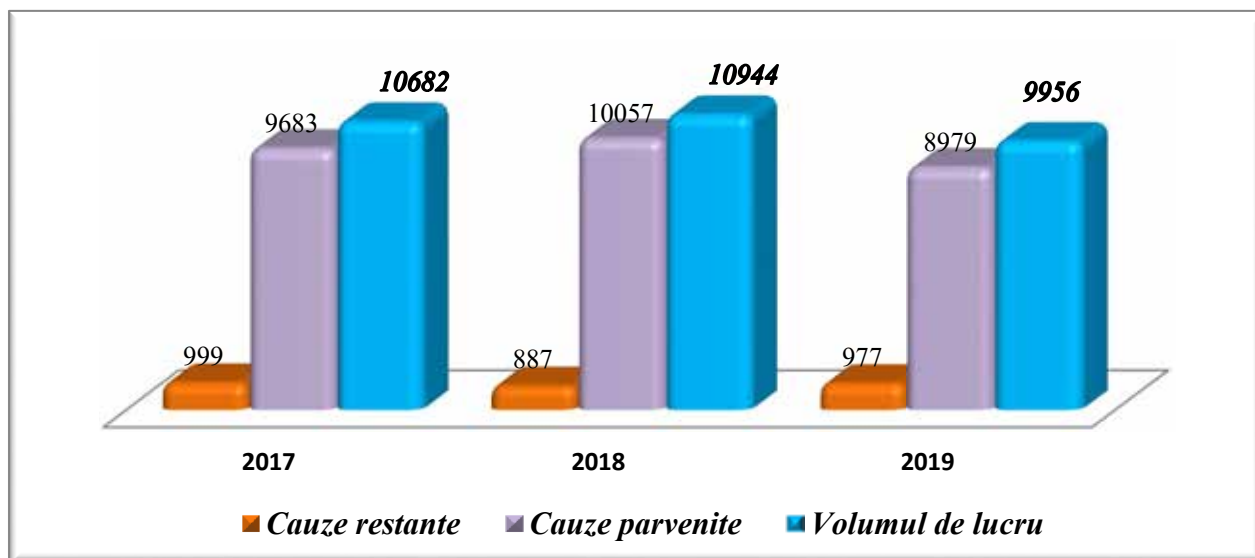
După Curtea de Apel Bălți se plasează Curtea de Apel Cahul - cu un volum de lucru de 1792 de cauze și cu o sarcină medie de 20 de cauze. În anul 2018 volumul de lucru a constituit - 1784 de cauze.

Cel mai mic număr de cauze în anul 2019, ca și în anii precedenți, a fost înregistrat la Curtea de Apel Comrat - 1700 de cauze, revenindu-i unui judecător o sarcină medie lunară de 34 de cauze. Făcînd o comparație cu anul 2018 se constată că volumul de lucru al Curții de Apel Comrat e în creștere de la an la an, față de anul precedent a crescut cu 11%.

1.3 Activitatea Curții Supreme de Justiție

În perioada de referință, Curtea Supremă de Justiție a înregistrat un număr de **9956** de dosare, ceea ce indică o scădere a volumului de lucru față de anul 2018 - cu 9%, sarcină medie constituind 50 de cauze per judecător.

Evoluția volumului de activitate pe parcursul ultimilor 3 ani la instanța supremă este prezentată în următoarea diagramă:

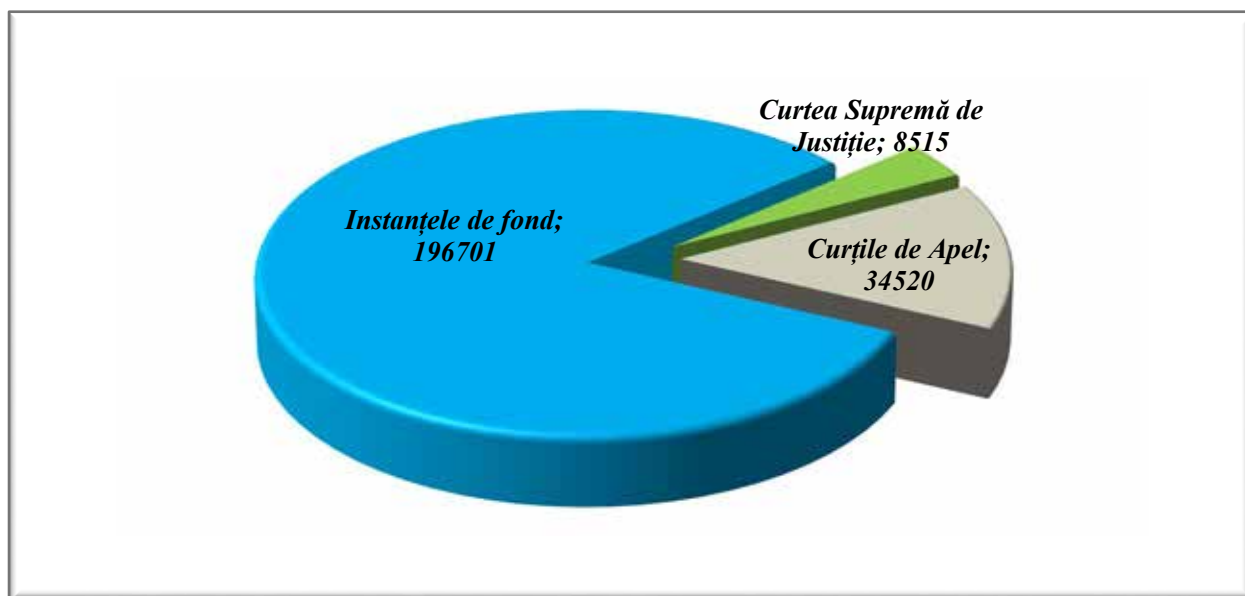
Dintre 9956 de cauze aflate pe rol au fost finalizate 8515 cauze, ceea ce constituie 86% și rata de variație a stocului de cauze pendinte a constituit 95%.

2. Operativitatea întregului sistem judecătoresc

Cu referire la încheierea cauzelor la nivel național s-a atestat că, în 12 luni ale anului 2019 au fost soluționate **239736** de cauze, ceea ce reprezintă o scădere neesențială a numărului cauzelor examinate față de anul precedent - în anul 2018 fiind soluționate în total **240440** de cauze.

Procentual operativitatea în anul 2019 a constituit 78%, practic identică cu anul precedent, când a fost 79%.

Divizarea pe instanțele judecătorești a cauzelor încheiate în anul 2019 se încadrează în următoarea diagramă:

2.1 Operativitatea la nivelul judecătoriilor de drept comun

Din cele **239736** de cauze examinate pe întregul sistem judecătoresc în judecătoriile naționale pe parcursul anului 2019 au fost soluționate **196701** dosare, restul **34520** de cauze fiind atribuite curților de apel și **8515** cauze - Curții Supreme de Justiție.

Procentual operativitatea în anul 2019 a constituit 76%, cu o scădere ușoară față de anul precedent, când a fost 77%.

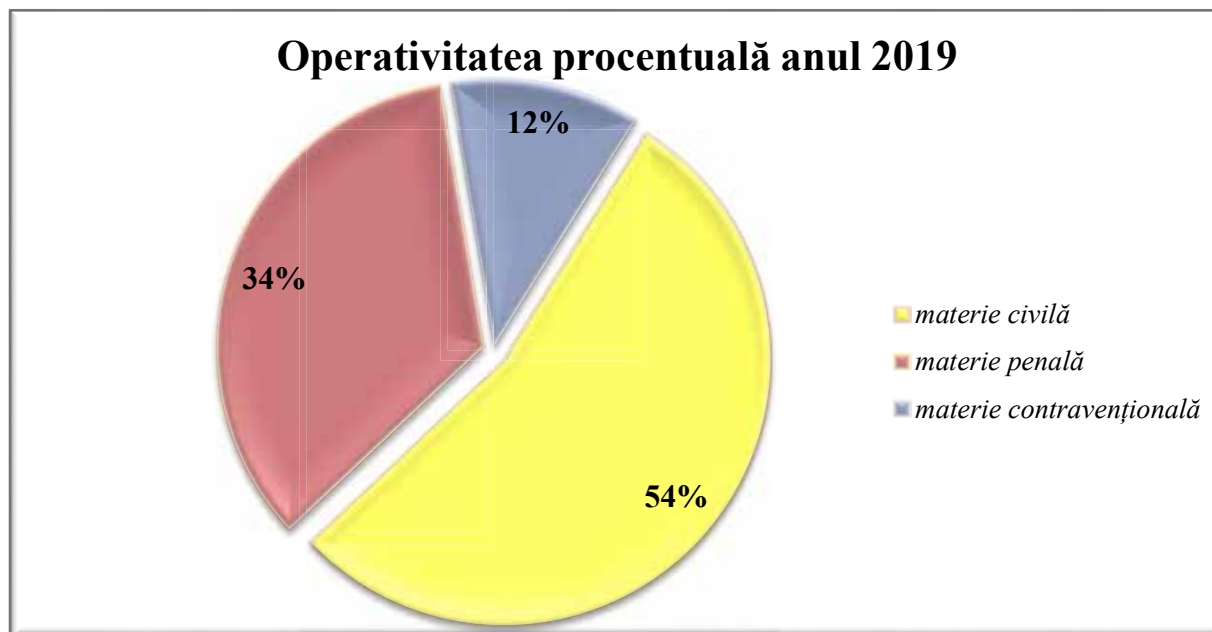
Analizând Indicatorii elaborați de CEPEJ se observă că în anul 2019 rata de variație a stocului de cauze pendinte a constituit 98%, iar în anul precedent a constituit 97%.

Sarcina medie lunară a cauzelor soluționate în anul 2019 a constituit 69 de cauze. Făcând o analiză comparativă cu anul precedent, observăm că situația s-a agravat, dat fiind faptul că anul trecut sarcina medie a constituit 66 de cauze.

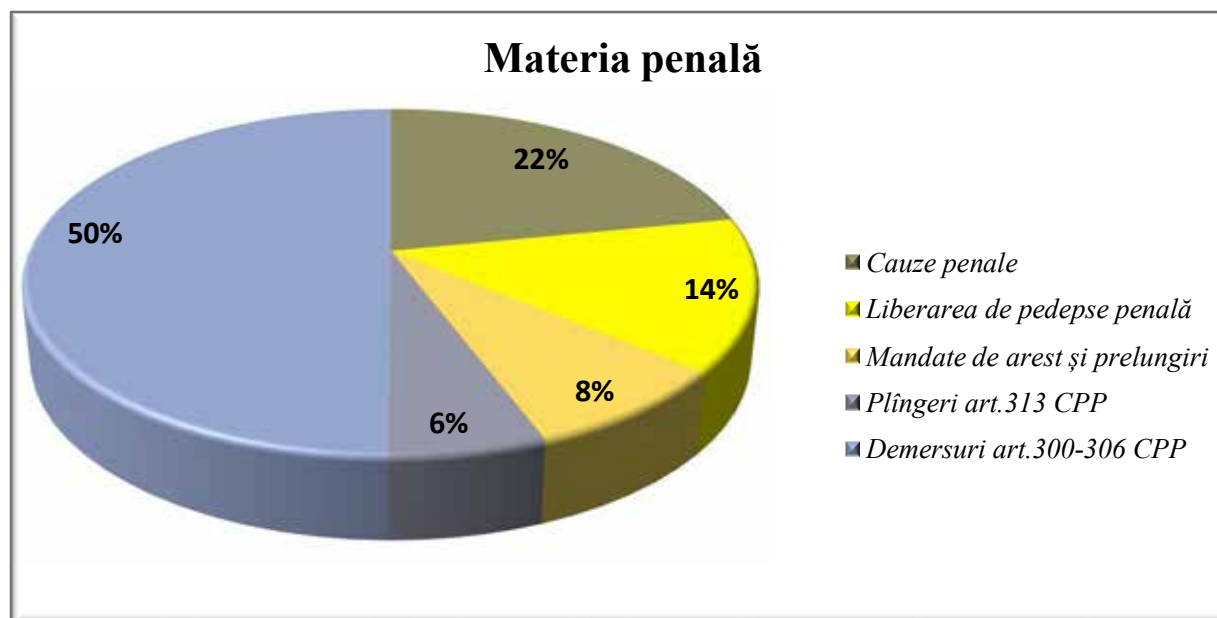
Cele **196701** cauze soluționate în anul 2019 pot fi divizate în felul următor:

- în materie *penală* **67626**;
- în materie *civilă* **106432**;
- *contravenționale* **22643**.

Astfel, informația prezentată mai sus, procentual este reflectată în diagrama ce urmează:

Analizând cele **67626** de cauze examinate, din materia *penală* pe categorii, observăm divizarea acestora poate fi urmărită în diagrama următoare:

Cele **67626** cauze soluționate în anul 2019 pot fi divizate în felul următor:

- Cauze penale privind persoane fizice, inclusiv și juridice - 14748 cauze;
- Materiale privind liberarea pedepsei penale – 9629 cauze;
- Demersuri privind emiterea mandatului și/sau prelungirea acestuia – 5489 cauze;
- Plângeri conform art.313 CPP – 3954 cauze;
- Demersuri conform art.300-306 CPP – 33762 cauze;
- Cereri cu privire la revizuirea sentințelor penale – 44 cauze.

Examinarea cauzelor penale

În perioada raportată, instanțele de fond au examinat **14723** cauze penale privind persoane fizice și 25 de cauze referitoare la persoane juridice (totalul constituie 14748 de cauze examinate), sau **56%** din numărul total al dosarelor aflate pe rol în instanță (26171 cauze).

Comparativ cu anul precedent, numărul cauzelor penale privind persoanele fizice s-a majorat cu 4%, însă numărul cauzelor referitoare la persoanele juridice s-a micșorat neesențial - cu 3 cauze. În anul 2018 au fost examinate 14161 de cauze penale privind persoanele fizice și 28 de cauze penale referitoare la persoanele juridice.

Rata de variație a stocului de cauze pendinte, în anul curent, a cauzelor penale constituie 99%, ceea ce indică o majorare față de cea din anul 2018. În anul precedent rata a constituit 92%.

Prin urmare, în anul curent din numărul total al cauzelor penale soluționate, adică **14723** de cauze, 1914 cauze au fost transmise după competență în altă instanță și 12809 cauze au fost judecate în fond cu pronunțarea sentinței în privința a **11644** de persoane.

Restanța cauzelor penale la sfârșitul perioadei de raportare a constituit 11368 de cauze, prin urmare, restanța cauzelor s-a micșorat neesențial.

Din numărul cauzelor penale restante:

- aflate în procedură mai mult de 12 luni – 2056 cauze;
- aflate în procedură mai mult de 24 luni – 889 cauze;
- aflate în procedură mai mult de 36 luni – 772 cauze.

Potrivit datelor statistice prezentate de judecătorii, cele mai multe cauze penale încheiate în perioada raportată se află la Judecătoria Chișinău cu un număr de 4793 de cauze încheiate, iar cel mai mic număr de cauze încheiate, ca și în anii precedenți, s-a atestat în Judecătoria Anenii Noi, *sediul Bender*, cu un număr de 52 de cauze.

Tabelul de mai jos, relevă datele statistice, prezentate de judecătorii în raportul asupra activității primei instanțe cu privire la judecarea cauzelor penale în anul 2019:

Nr. d/o	Instanța de judecată	Cauze penale - persoane fizice												
		Volum de activitate din:		TOTAL volum de activitate (3=1+2)	Cauze încheiate	% dosare încheiate (5=(4/3)x100)	Sentințe pronunțate	Restanța cauzelor la sfârșitul perioadei raportate (7=3-4)	inclusiv mai mult de			Rata de variație a stocului de cauze pendinte (%)	Numărul de persoane condamnate	Total sentințe anulate %
		Restanța cauzelor la începutul perioadei raportate	Cauze parvenite în perioada raportată						12 luni	24 luni	36 luni			
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	10.1	11	12
1.	Chișinău	4975	5213	10188	4793	47%	3517	5395	1111	504	531	92%	3027	30%
2.	Anenii Noi	115	258	373	286	77%	275	87	11	6	7	111%	270	28%
	<i>Anenii-Noi</i>	90	209	299	234	78%	225	65	7	3	4	112%	223	30%
	<i>Bender</i>	25	49	74	52	70%	50	22	4	3	3	106%	47	20%
3.	Bălți	722	1356	2078	1375	66%	1338	703	109	32	36	101%	1142	23%
	<i>Bălți</i>	623	897	1520	904	59%	891	616	108	32	34	101%	690	26%
	<i>Fălești</i>	42	224	266	213	80%	193	53	0	0	0	95%	216	17%
	<i>Sîngerei</i>	57	235	292	258	88%	254	34	1	0	2	110%	236	17%
4.	Cahul	539	758	1297	635	49%	614	662	119	58	23	84%	595	30%
	<i>Cahul</i>	321	427	748	339	45%	339	409	89	35	17	79%	311	33%
	<i>Cantemir</i>	133	189	322	163	51%	143	159	18	18	3	86%	143	28%
	<i>Taraclia</i>	85	142	227	133	59%	132	94	12	5	3	94%	141	26%
5.	Căușeni	472	714	1186	564	48%	539	622	54	23	15	79%	494	22%
	<i>Căușeni</i>	309	402	711	300	42%	291	411	54	23	15	75%	261	24%
	<i>Ștefan-Vodă</i>	163	312	475	264	56%	248	211	0	0	0	85%	233	19%
6.	Cimișlia	307	396	703	460	65%	451	243	48	18	6	116%	383	12%
	<i>Cimișlia</i>	244	292	536	336	63%	331	200	39	17	6	115%	262	15%
	<i>Leova</i>	63	104	167	124	74%	120	43	9	1	0	119%	121	4%
7.	Comrat	704	801	1505	834	55%	618	671	182	58	32	104%	496	17%
	<i>Ciadăr-Lunga</i>	265	239	504	374	74%	210	130	36	21	6	156%	186	10%
	<i>Comrat</i>	304	427	731	341	47%	307	390	94	25	24	80%	214	25%
	<i>Vulcănești</i>	135	135	270	119	44%	101	151	52	12	2	88%	96	6%
8.	Criuleni	221	336	557	402	72%	375	155	28	7	9	120%	351	22%
	<i>Criuleni</i>	162	240	402	280	70%	263	122	19	3	7	117%	244	27%
	<i>Dubăsari</i>	59	96	155	122	79%	112	33	9	4	2	127%	107	13%
9.	Drochia	468	838	1306	906	69%	824	400	57	19	10	108%	765	16%
	<i>Drochia</i>	217	341	558	339	61%	290	219	34	7	5	99%	307	22%
	<i>Glodeni</i>	125	251	376	288	77%	268	88	18	8	2	115%	233	9%
	<i>Rîșcani</i>	126	246	372	279	75%	266	93	5	4	3	113%	225	16%
10.	Edineț	302	883	1185	902	76%	869	283	9	15	7	102%	788	15%
	<i>Briceni</i>	70	235	305	229	75%	221	76	2	1	3	97%	211	21%
	<i>Dondușeni</i>	31	168	199	162	81%	156	37	2	1	1	96%	144	11%
	<i>Edineț</i>	92	344	436	327	75%	316	109	2	3	0	95%	290	14%
	<i>Ocnîța</i>	109	136	245	184	75%	176	61	3	10	3	135%	143	13%
11.	Hîncești	790	706	1496	853	57%	766	643	119	52	46	121%	916	27%
	<i>Hîncești</i>	303	307	610	431	71%	428	179	18	7	8	140%	465	26%
	<i>Ialoveni</i>	487	399	886	422	48%	338	464	101	45	38	106%	451	28%
12.	Orhei	789	858	1647	1021	62%	992	626	99	57	29	119%	870	18%
	<i>Orhei</i>	378	415	793	559	70%	548	234	31	23	25	135%	416	18%

	<i>Rezina</i>	269	167	436	256	59%	248	180	30	26	2	153%	193	14%
	<i>Telenești</i>	73	177	250	122	49%	112	128	19	3	1	69%	192	17%
	<i>Șoldănești</i>	69	99	168	84	50%	84	84	19	5	1	85%	69	32%
13.	Soroca	272	624	896	611	68%	564	285	33	17	10	98%	539	19%
	<i>Florești</i>	156	258	414	255	62%	210	159	19	15	9	99%	194	20%
	<i>Soroca</i>	116	366	482	356	74%	354	126	14	2	1	97%	345	19%
14.	Strășeni	210	484	694	495	71%	485	199	16	5	3	102%	473	24%
	<i>Călărași</i>	102	209	311	230	74%	229	81	5	1	2	110%	218	15%
	<i>Strășeni</i>	108	275	383	265	69%	256	118	11	4	1	96%	255	32%
15.	Ungheni	371	609	980	586	60%	582	394	61	18	8	96%	535	19%
	TOTAL	11257	14834	26091	14723	56%	12809	11368	2056	889	772	99%	11644	23%

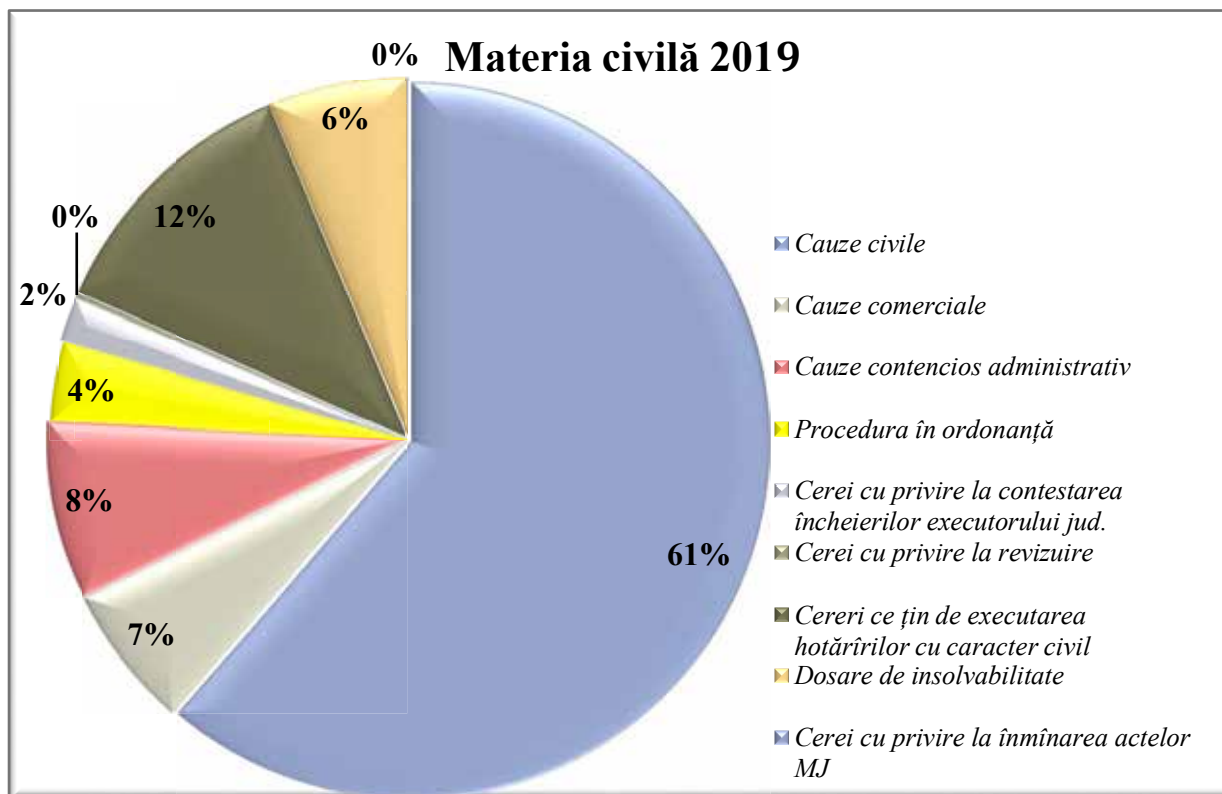
Analizând calitatea activității judecătorilor cu privire la înfăptuirea actului de justiție pentru anul 2019 pe cauze penale s-a stabilit că, procentul cel mai mare al cauzelor anulate este la judecătoriile Cahul, *sediul central* – 33% din numărul de 339 de cauze cu pronunțarea sentinței, Strășeni, *sediul central* – 32% din numărul de 256 de cauze cu pronunțarea sentinței, Orhei, *sediul Șoldănești* – 32% din numărul de 84 de cauze, Judecătoria Chișinău – 30% din numărul de 3517 cauze și Judecătoria Anenii Noi, *sediul central* – 30% din numărul de 225 de cauze.

De menționat că procentul cel mai mare de cauze anulate în anul curent a constituit 32%, comparativ cu anul precedent procentul cel mai mare de cauze anulate constituind 44%.

În anul 2019 au fost anulate 2955 de cauze sau 23% din numărul de **12809** cauze penale examinate cu pronunțarea sentinței.

Materia civilă

Analizând cele **106432** de cauze examinate, din materia *civilă* pe categorii, observăm fragmentarea acestora este prezentată în diagrama următoare:

Materia civilă în anul 2019 a înregistrat o creștere cu 13391 cauze sau cu 13% față de anul trecut. În anul 2018 au fost soluționate 93041 de dosare.

Cele **106432** cauze soluționate în anul 2019 pot fi divizate în felul următor:

- Cauze civile – 65250 cauze;
- Cauze comerciale – 6901 cauze;
- Cauze contencios administrativ – 8523 cauze;
- Procedura în ordonanță civilă și comercială – 3802 cauze;
- Cereri legate de executarea hotărârii cu caracter civil – 12938 cauze;
- Cereri cu privire la contestarea încheierilor executorului jud. – 2162 cauze;
- Cauze de insolvabilitate – 6579 cauze;
- Cereri cu privire la revizuire – 240 cauze;
- Cerei cu privire la înmînarea actelor Ministerului Justiției – 37 cauze.

Examinarea cauzelor civile

În anul 2019 în procedura instanțelor de fond s-au aflat **93444** de cauze, inclusiv 22632 restante la începutul perioadei.

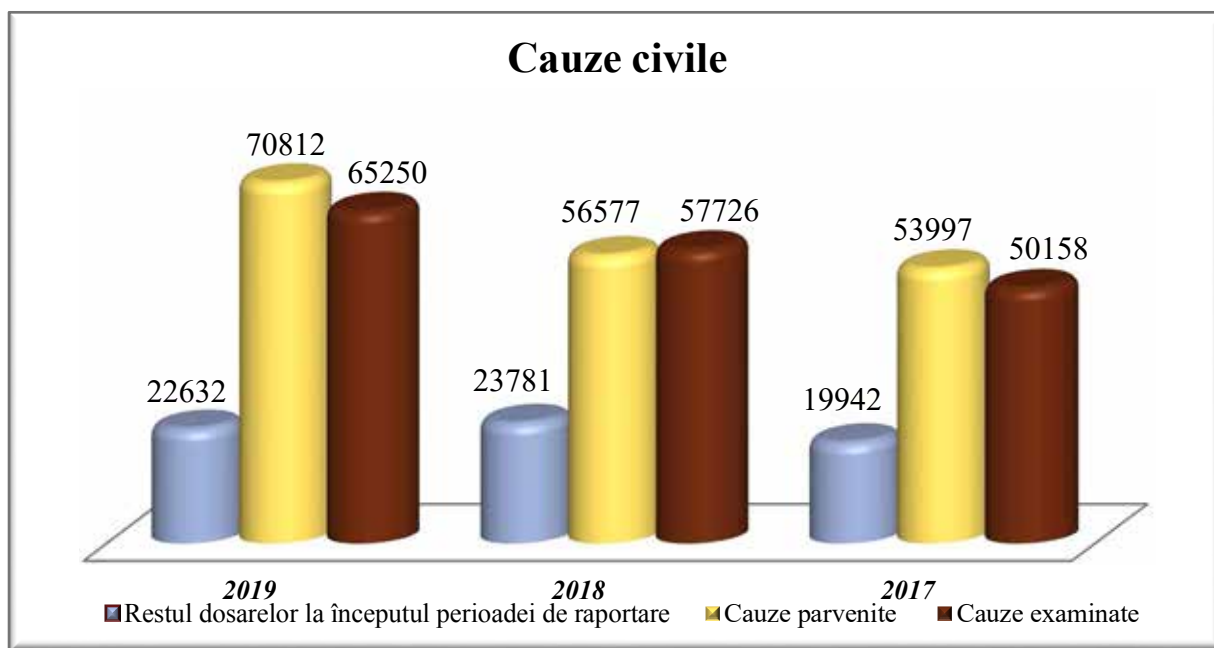
Din numărul cauzelor aflate în procedură au fost soluționate în anul curent în prima instanță **65250** de cauze civile sau cu 12% cauze mai mult decât în anul precedent.

Restanța la sfârșitul perioadei de raportare a constituit **28194** de cauze civile, sau cu 20% mai mare decât în anul precedent.

Din numărul cauzelor civile restante:

- aflate în procedură mai mult de 12 luni – 1798;
- aflate în procedură mai mult de 24 luni – 595;
- aflate în procedură mai mult de 36 luni – 577.

Datele comparative ale cauzelor civile pe ultimii 3 ani sunt reflectate în diagrama de mai jos:

Rata de variație în anul curent a stocului de cauze pendinte a cauzelor civile constituie 92%, ceea ce indică o micșorare față de cea din anul 2018. În anul precedent rata a constituit 102%.

Din numărul total de **65250** de cauze civile examinate în perioada raportată, **49361** au fost cu pronunțarea hotărârii, **3457** de cauze au fost expediate după competență, **4088** cauze scoase de pe rol și **8344** cauze sunt cu încetarea procesului. Pentru cauzele civile examinate a fost achitată taxa de stat în mărime de **35.767.934,55** lei.

De menționat, că în cauzele civile au fost examinate cauzele familiale, din domeniul muncii, executarea obligațiilor și altele, ce constituie cel mai mare procent din cauzele examinate.

Examinarea motivelor civile se caracterizează prin următoarele date:

Nr. d/o	Instanța de judecată	Volumul de activitate din:		Totalul volumului de activitate (3=1+2)	Total cauze încheiate	% dosare încheiate (5=(4/3)x100)	inclusiv cu pronunțarea hotărârii	Restanța cauzelor la sfârșitul perioadei raportate (7=3-4)	Inclusiv mai mult de			(% Rata de variație a stocului de cauze pendinte (10.1=(4/2)x100)	% dosare anulate (14=(13/6)x100)
		restanța cauzelor la începutul perioadei	cauze parvenite						12 luni	24 luni	36 luni		
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1.	Chișinău	10675	27755	38430	23452	61%	14786	14978	929	312	282	84%	6%
	<i>Anenii-Noi</i>	282	1488	1770	1436	81%	1174	334	17	13	10	97%	4%
	<i>Bender</i>	52	256	308	247	80%	208	61	2	0	2	96%	1%
3.	Bălți	1150	6706	7856	6404	82%	5340	1452	27	13	21	95%	3%
	<i>Bălți</i>	771	4224	4995	4015	80%	3420	980	19	7	15	95%	4%
	<i>Fălești</i>	243	1388	1631	1315	81%	1136	316	5	3	4	95%	1%
	<i>Sîngerei</i>	136	1094	1230	1074	87%	784	156	3	3	2	98%	3%
4.	Cahul	851	2617	3468	2615	75%	2156	853	66	23	34	100%	3%
	<i>Cahul</i>	651	1730	2381	1757	74%	1383	624	52	22	26	102%	4%
	<i>Cantemir</i>	70	551	621	493	79%	470	128	3	1	6	89%	2%
	<i>Taraclia</i>	130	336	466	365	78%	303	101	11	0	2	109%	3%
5.	Căușeni	940	2193	3133	2021	65%	1742	1112	66	13	15	92%	2%
	<i>Căușeni</i>	707	1426	2133	1296	61%	1086	837	51	11	12	91%	2%
	<i>Ștefan-Vodă</i>	233	767	1000	725	73%	656	275	15	2	3	95%	3%
6.	Cimișlia	755	1468	2223	1696	76%	1546	527	49	21	22	116%	3%
	<i>Cimișlia</i>	557	1037	1594	1230	77%	1120	364	41	14	18	119%	5%
	<i>Leova</i>	198	431	629	466	74%	426	163	8	7	4	108%	0%
7.	Comrat	1094	2430	3524	2153	61%	1089	1371	238	62	78	89%	4%
	<i>Ciadir-Lunga</i>	294	1135	1429	930	65%	447	499	114	19	21	82%	1%
	<i>Comrat</i>	554	410	964	746	77%	289	218	22	12	26	182%	16%
	<i>Vulcănești</i>	246	885	1131	477	42%	353	654	102	31	31	54%	0%
8.	Criuleni	454	1704	2158	1712	79%	1387	446	17	7	8	100%	3%
	<i>Criuleni</i>	351	1328	1679	1318	78%	1048	361	11	7	7	99%	3%
	<i>Dubăsari</i>	103	376	479	394	82%	339	85	6	0	1	105%	3%
9.	Drochia	829	3510	4339	3435	79%	2914	904	52	13	5	98%	3%
	<i>Drochia</i>	446	1572	2018	1464	73%	1237	554	34	9	1	93%	3%
	<i>Glodeni</i>	198	897	1095	916	84%	779	179	16	3	2	102%	1%
	<i>Rîșcani</i>	185	1041	1226	1055	86%	898	171	2	1	2	101%	3%
10.	Edineț	526	3852	4378	3773	86%	3225	605	22	4	10	98%	2%
	<i>Briceni</i>	114	767	881	734	83%	659	147	17	1	7	96%	3%
	<i>Donușeni</i>	47	1008	1055	985	93%	903	70	0	0	0	98%	1%
	<i>Edineț</i>	253	1380	1633	1349	83%	1075	284	3	3	1	98%	4%
	<i>Ocnîța</i>	112	697	809	705	87%	588	104	2	0	2	101%	2%
11.	Hîncești	1441	3349	4790	3288	69%	2751	1502	104	37	31	98%	3%
	<i>Hîncești</i>	656	1808	2464	1975	80%	1715	489	13	9	13	109%	3%
	<i>Ialoveni</i>	785	1541	2326	1313	56%	1036	1013	91	28	18	85%	3%
12.	Orhei	1165	5100	6265	4925	79%	4262	1340	63	15	16	97%	2%
	<i>Orhei</i>	596	2660	3256	2613	80%	2189	643	33	13	10	98%	3%
	<i>Rezina</i>	243	1087	1330	1060	80%	955	270	7	0	2	98%	1%

<i>Telenești</i>	187	813	1000	736	74%	651	264	11	0	2	91%	2%
<i>Șoldănești</i>	139	540	679	516	76%	467	163	12	2	2	96%	2%
13. Sorooca	720	2924	3644	2518	69%	2054	1126	32	11	15	86%	4%
<i>Florești</i>	462	1420	1882	1232	65%	944	650	19	8	11	87%	3%
<i>Sorooca</i>	258	1504	1762	1286	73%	1110	476	13	3	4	86%	4%
14. Strășeni	809	2961	3770	2973	79%	2558	797	44	17	25	100%	3%
<i>Călărași</i>	350	1236	1586	1261	80%	1125	325	21	11	15	102%	2%
<i>Strășeni</i>	459	1725	2184	1712	78%	1433	472	23	6	10	99%	4%
15. Ungheni	889	2499	3388	2602	77%	2169	786	70	34	3	104%	2%
TOTAL	22632	70812	93444	65250	70%	49361	28194	1798	595	577	92%	4%

Analizând calitatea activității judecătorilor cu privire la înfăptuirea actului de justiție pentru anul 2019, pe cauze civile se observă că, cel mai mare procent al cauzelor anulate se înregistrează la Judecătoria Comrat, sediul central – 16% din numărul de 289 de cauze cu pronunțarea hotărârii și Judecătoria Chișinău – 6% din 14786 cauze examinate cu pronunțarea unei hotărâri.

În anul 2019 au fost anulate 1848 de cauze sau 4% din numărul de 49361 cauze civile examinate cu pronunțarea hotărârii.

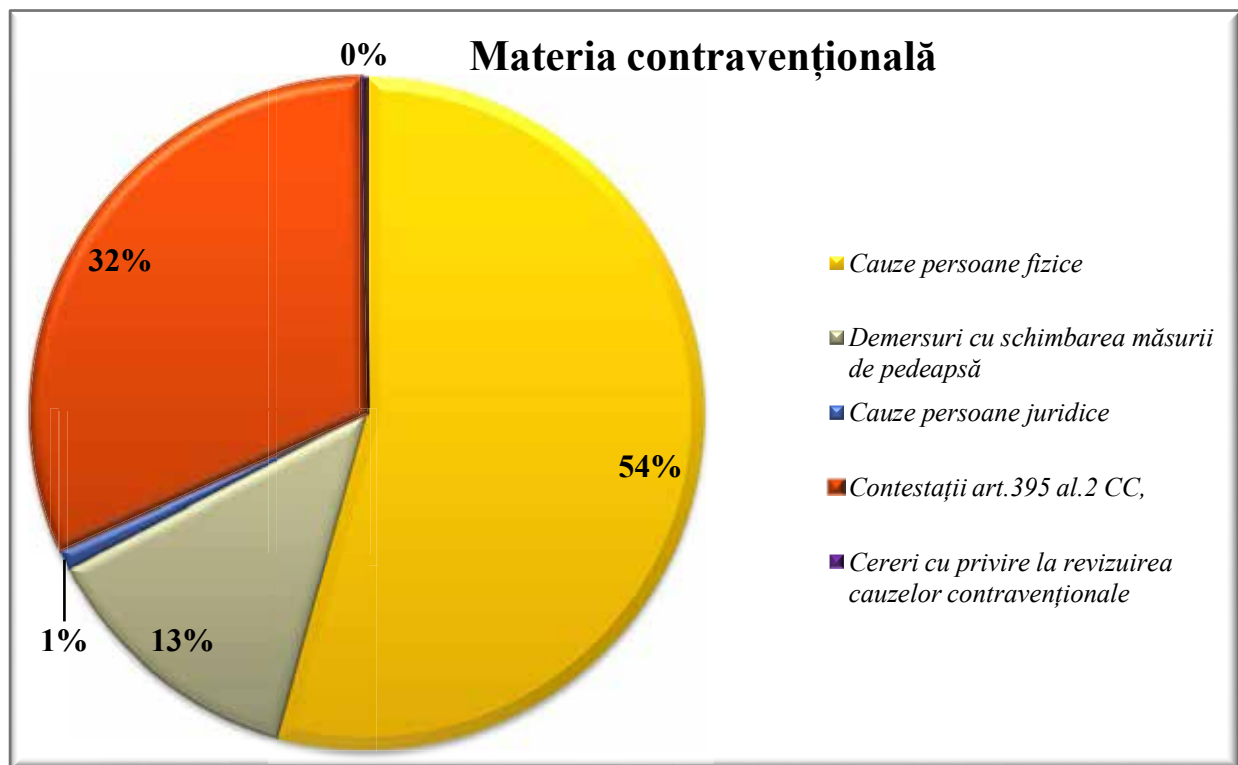
Materia contravențională

Materia contravențională în anul 2019 a înregistrat o scădere cu 18% față de anul trecut. În anul 2019 au fost soluționate **22643** de cauze, iar în anul trecut au fost examinate 27536 de dosare.

Cele **22643** de cauze soluționate pot fi divizate în felul următor:

- Cauze contravenționale privind persoanele fizice - 12286 cauze;
- Demersuri cu privire la schimbarea măsurii de pedeapsă – 2958 cauze;
- Cauze contravenționale privind persoanele juridice – 222 cauze;
- Contestații depuse împotriva hotărârilor autorităților competente să soluționeze cauzele contravenționale conform art.395 CC – 7112 cauze;
- Cereri cu privire la revizuirea cauzelor contravenționale – 65 cauze.

Analizând cele **22643** cauze examinate din *materia contravențională* pe categorii, fragmentarea acestora este prezentată în diagrama următoare:

În anul 2019 în instanțele de fond observăm că cea mai mare pondere a cauzelor contravenționale examinate se referă la persoanele fizice, fiind urmate de contestațiile depuse împotriva hotărârilor emise agenților constatatori, apoi – de demersurile cu schimbarea măsurii de pedeapsă și în final - de contravențiile în privința persoanelor juridice.

Examinarea cauzelor contravenționale

Astfel, examinând datele cauzelor *contravenționale persoane fizice* prezentate de instanțele de fond, observăm următoarele:

În perioada sus-menționată s-au aflat în procedură **15484** cauze, dintre ele parvenite 11816 cauze contravenționale *în privința persoanelor fizice*, dintre care: au fost judecate 12010 cauze, transmise după competență - 276 de cauze, iar 3198 au rămas nesoluționate la sfârșitul perioadei raportate.

În total, au fost aplicate sancțiuni, dintre care: arestul - în privința a 141 de persoane, munca neremunerată - 1954 de persoane, amenda - 7094 de persoane, avertismentul - 3 de persoane, sancțiuni complementare principale - 98 de persoane și încetat procesul a fost pentru 2720 persoane.

Suma amenzilor aplicate a constituit 20.065.152 lei, iar cea a amenzilor încasate – 3.951.354 lei.

În tabelul de mai jos sunt reflectate datele statistice ale cauzelor contravenționale pe persoane fizice prezentate de judecătorii de fond și sediile lor, pentru anul 2019:

		Restanța dosarelor la începutul perioadei raportate	Dosare intrate în perioada raportată	Remise conform competenței	Cauze examinate	Încheiate în termenul prevăzut de lege	Total sancțiuni aplicate	Restanța dosarelor la sfârșitul perioadei raportate
		1	2	4	5	6	7	8
1.	Chișinău	1146	3239	69	3018	3018	3018	1298
2.	Anenii Noi	53	268	2	277	39	277	42
	<i>Anenii-Noi</i>	47	232	2	238	0	238	39
	<i>Bender</i>	6	36	0	39	39	39	3
3.	Bălți	379	1048	10	1147	678	1147	270
	<i>Bălți</i>	332	693	9	791	322	791	225
	<i>Fălești</i>	25	203	1	197	197	197	30
	<i>Sîngerei</i>	22	152	0	159	159	159	15
4.	Cahul	390	780	14	946	915	946	210
	<i>Cahul</i>	309	389	9	562	562	562	127
	<i>Cantemir</i>	37	260	0	228	228	228	69
	<i>Taraclia</i>	44	131	5	156	125	156	14
5.	Căușeni	237	683	4	630	630	630	286
	<i>Căușeni</i>	182	356	4	329	329	329	205
	<i>Ștefan-Vodă</i>	55	327	0	301	301	301	81
6.	Cimișlia	73	468	19	434	434	434	88
	<i>Cimișlia</i>	57	298	4	314	314	314	37
	<i>Leova</i>	16	170	15	120	120	120	51
7.	Comrat	239	358	54	397	118	397	146
	<i>Ciadîr-Lunga</i>	81	90	35	127	41	127	9
	<i>Comrat</i>	110	198	16	193	0	193	99
	<i>Vulcănești</i>	48	70	3	77	77	77	38
8.	Criuleni	58	332	11	357	357	357	22
	<i>Criuleni</i>	44	226	8	243	243	243	19
	<i>Dubăsari</i>	14	106	3	114	114	114	3
9.	Drochia	139	705	15	769	622	769	60
	<i>Drochia</i>	47	288	7	309	162	309	19
	<i>Glodeni</i>	63	180	4	225	225	225	14
	<i>Rîșcani</i>	29	237	4	235	235	235	27
10.	Edineț	56	738	13	720	720	720	61
	<i>Briceni</i>	11	202	2	197	197	197	14
	<i>Dondușeni</i>	3	167	4	160	160	160	6
	<i>Edineț</i>	16	248	5	230	230	230	29
	<i>Ocnia</i>	26	121	2	133	133	133	12
11.	Hîncești	174	473	17	450	450	450	180
	<i>Hîncești</i>	93	257	11	265	265	265	74

	<i>Ialoveni</i>	81	216	6	185	185	185	106
12.	Orhei	392	920	12	1029	1029	1029	271
	<i>Orhei</i>	127	343	1	374	374	374	95
	<i>Rezina</i>	153	383	9	429	429	429	98
	<i>Telenești</i>	77	117	2	137	137	137	55
	<i>Șoldănești</i>	35	77	0	89	89	89	23
13.	Soroca	90	707	29	657	657	657	111
	<i>Florești</i>	59	212	24	194	194	194	53
	<i>Soroca</i>	31	495	5	463	463	463	58
14.	Strășeni	76	557	4	548	548	548	81
	<i>Călărași</i>	60	387	4	385	385	385	58
	<i>Strășeni</i>	16	170	0	163	163	163	23
15.	Ungheni	166	540	3	631	631	631	72
	TOTAL	3668	11816	276	12010	10846	12010	3198

2.2 Operativitatea la nivelul curților de apel

Din numărul total de **40926** de cauze înregistrate pe rolul curților de apel au fost soluționate **34520** de dosare.

La curțile de apel s-a atestat o scădere neesențială a operativității în perioada sus-indicată față de anul precedent. Astfel, în anul 2019 procentul dosarelor încheiate a constituit 84%, în anul 2018 fiind de 87%.

Rata de variație a stocului de cauze pendinte în anul 2019 la curțile de apel a constituit 98% și sarcina medie lunară a cauzelor soluționate a constituit 42 de cauze per judecător.

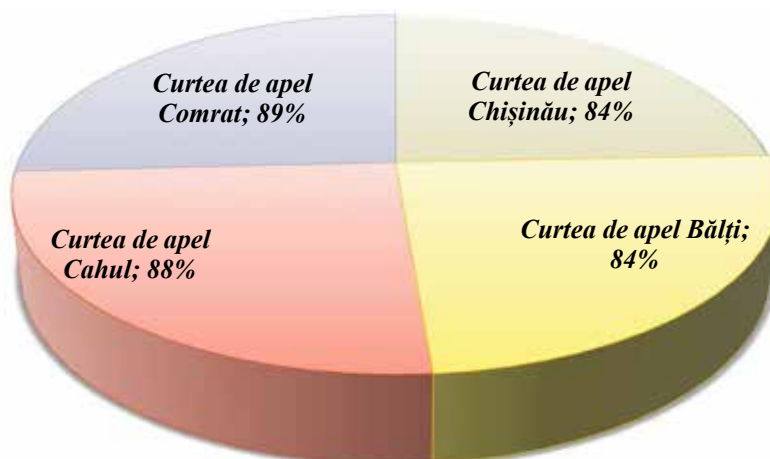
Instanța cu cea mai mare operativitatea în perioada raportată, ca și în anul precedent, o deține Curtea de Apel Comrat cu 89%, deși volumul de lucru comparativ cu alte curți de apel este cel mai mic. Astfel, sarcina medie lunară a cauzelor încheiate a unui judecător din Curtea de Apel Comrat, a constituit 30 de cauze.

Curtea de Apel Comrat, urmată de Curtea de Apel Cahul, cu operativitatea de 88%, au avut o sarcină medie lunară a cauzelor soluționate de 17 cauze per judecător.

Astfel, operativitatea curților de apel Chișinău și Bălți în anul 2019 s-a egalat, constituind 84%. Doar cu mențiunea că, Curtea de Apel Chișinău a avut un volum de lucru de 30522 din care s-au încheiat 25646 cauze, sarcina fiind de 60 cauze, iar Curtea de Apel Bălți a avut 6912 cauze aflate pe rol, din care au fost examinate 5778 de cauze și sarcina constituind 26 de cauze.

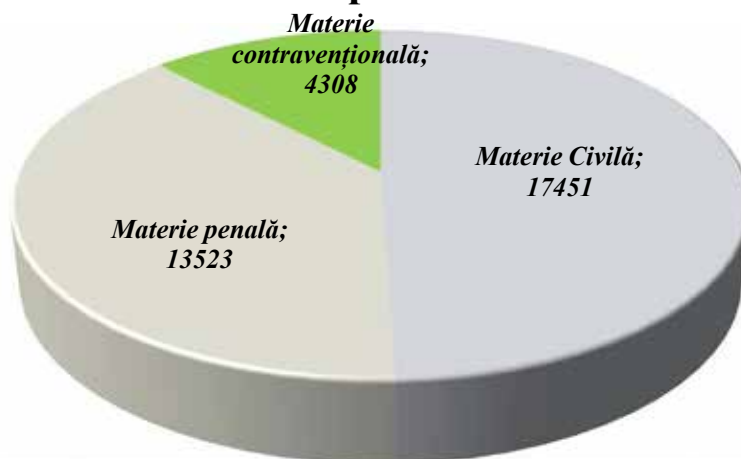
Operativitatea la nivelul curților de apel, pentru anul 2019 poate fi urmărită în diagrama de mai jos:

Operativitatea curților de apel 2019

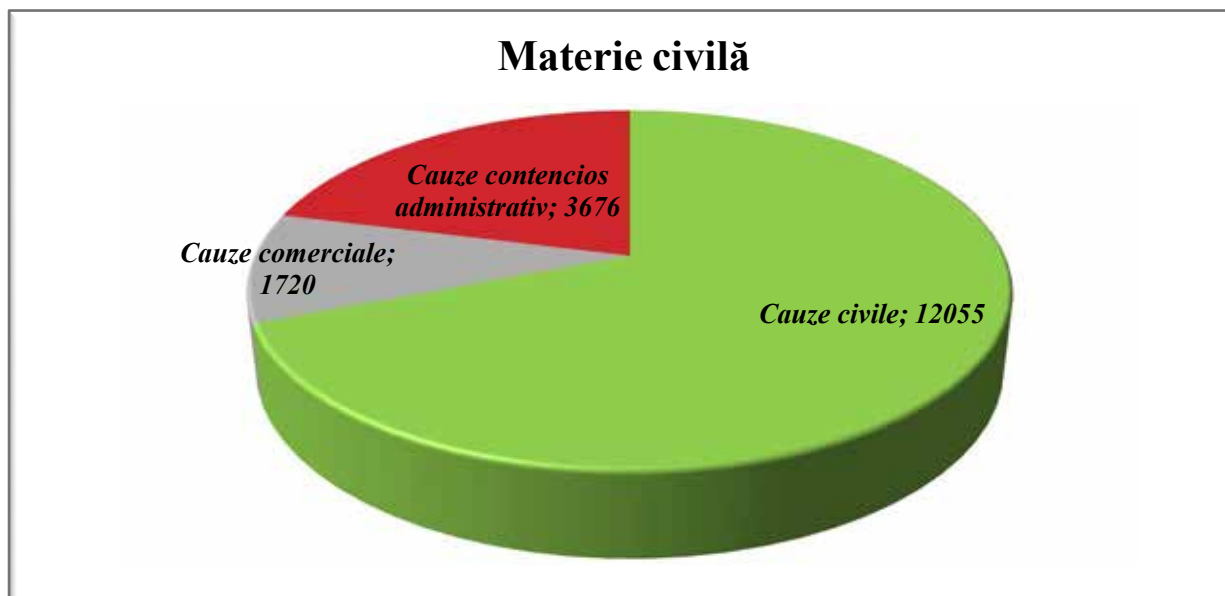
Făcând o divizare pe categorii a cauzelor pendinte (35282 cauze) în anul 2019, se poate recurge la următoarea clasificare:

Cauzele parvenite 2019

În perioada raportată au fost înregistrate **13523** de dosare în materie **penală**, dintre care 3882 de cauze în apel, 4657 de dosare în recurs, 4240 de mandate de arest și prelungirea ținerii sub arest, 744 de alte materiale. Comparând cu anul 2018, când au fost înregistrate **12207** de dosare în materie **penală**, se observă că, s-a atestat o creștere de 10% a cauzelor penale.

În același timp, la curțile de apel au fost înregistrate în materie **civilă 17451** de cauze. Deci, această materie poate fi divizată în felul următor:

Ce ține de cauzele contravenționale, s-a atestat o scădere a numărului acestora - cu 20% față de anul precedent. În anul 2019 au fost înregistrate 4308 cauze, iar în anul 2018 – 5354 de cauze.

2.3 Operativitatea la nivelul Curții Supreme de Justiție

Dintre cele **9956** de cauze aflate pe rol la Curtea Supremă de Justiție în anul 2019 au fost soluționate 8515 dosare sau 86%, restanța la sfârșitul perioadei de raportare constituind 1441 cauze.

În anul curent sarcina medie lunară a cauzelor soluționate a constituit 43 de cauze per judecător din cele 50 cauze care i se atribuiau.

În anul trecut din cele **10944** de cauze aflate pe rol la Curtea Supremă de Justiție au fost soluționate 9967 de dosare sau 91%.

Operativitatea la Curtea Supremă de Justiție în anul curent s-a micșorat cu 5%.

Rata de variație a stocului cauzelor pendinte în anul 2019 a constituit 95%. Deci, în comparație cu anul precedent rata a scăzut, anul trecut fiind de 99%.

3. Volumul per judecător

Ca indice statistic, volumul per judecător poate fi examinat fie în forma *volum efectiv per judecător*, fie ca *volum conform statului de personal al instanței judecătorești*.

Volumul efectiv per judecător reflectă numărul de dosare aflat pe rol la un judecător în perioada de referință și se calculează prin raportarea numărului total de dosare la numărul judecătorilor care au activat efectiv la o instanță (excluzând magistrații detașați și

suspendați), respectiv, se exclude și durata concediilor anuale plătite. Numărul de judecători care au activat efectiv la o instanță se determină ca medie anuală, luându-se în considerare durata perioadelor în care unii magistrați nu au activat.

Volumul conform statului de personal al instanței judecătorești se determină prin raportarea volumului de activitate la numărul total de posturi de judecător prevăzut în schemele de încadrare ale instanțelor.

În perioada de referință la nivelul întregului sistem judecătoresc s-a înregistrat un volum *efectiv mediu per judecător* de 801 cauze anual, iar *conform statului de personal al instanței judecătorești* - de 633 de cauze anual.

Comparativ cu anul 2018 s-a atestat o creștere a volumului efectiv per judecător - cu 5%. În anul precedent s-a înregistrat un volum efectiv per judecător de 757 de cauze anual, iar conform schemei de încadrare a instanței judecătorești - de 621 de cauze.

Volumul mediu per judecător la nivelul întregului sistem judecătoresc, pentru anul 2019 poate fi urmărit în tabelul de mai jos:

Nr. d/o	Instanța de judecată	Volumul de lucru		Total volumul de activitate (3=1+2)	Numărul de judecători		Încăcătura calculată din volumul total de activitate		Total cauze încheiate	Încăcătura calculată din totalul cauzelor încheiate		Restul cauzelor și materialelor la sfârșitul perioadei de referință	Rata de variație a stocului din volumul de activitate (%)	Rata de variație a stocului de cauze pendente (%)	Durata lichidării stocului de cauze pendente (zile)
		restul cauzelor și materialelor la începutul perioadei de referință	numărul total de cauze și materiale parvenite în perioada de referință		conform statului de personal	efectiv lucrați	conform statului de personal (6=3/4)	numărul de judecători efectiv lucrați (7=3/5)		conform statului de personal (9=8/4)	numărul de judecători efectiv lucrați (10=8/5)				
A	B	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1	Curtea Supremă de Justiție	977	8979	9956	33	20	302	498	8515	258	426	1441	86%	95%	62
2	Curtea de apel Chișinău	4107	26415	30522	57	43	535	710	25646	450	596	4876	84%	97%	69
3	Curtea de apel Bălți	1129	5783	6912	24	22	288	314	5778	241	263	1134	84%	100%	72
4	Curtea de apel Cahul	225	1567	1792	9	9	199	199	1582	176	176	210	88%	101%	48
5	Curtea de apel Comrat	183	1517	1700	7	5	243	340	1514	216	303	186	89%	100%	45
6	Chișinău	30796	88246	119042	155	133	768	895	84189	543	633	34853	71%	95%	151
7	Anenii Noi	689	4899	5588	10	6	559	931	4847	485	808	741	87%	99%	56
	Anenii-Noi	593	3521	4114	7	4	588	1029	3471	496	868	643	84%	99%	68
	Bender	96	1378	1474	3	2	491	737	1376	459	688	98	93%	100%	26
8	Bălți	2962	21158	24120	29	24	832	1005	20840	719	868	3280	86%	98%	57
	Bălți	2343	15252	17595	18	16	978	1100	15022	835	939	2573	85%	98%	63
	Fălești	356	3057	3413	5	4	683	853	2967	593	742	446	87%	97%	55
	Singerei	263	2849	3112	6	4	519	778	2851	475	713	261	92%	100%	33
9	Cahul	2327	8535	10862	15	10	724	1086	8467	564	847	2395	78%	99%	103

	<i>Cahul</i>	1765	6271	8036	9	6	893	1339	6291	699	1049	1745	78%	100%	101
	<i>Cantemir</i>	264	1165	1429	3	1	476	1429	1010	337	1010	419	71%	87%	151
	<i>Taraclia</i>	298	1099	1397	3	3	466	466	1166	389	389	231	83%	106%	72
10	Căușeni	1912	5822	7734	10	6	773	1289	5368	537	895	2366	69%	92%	161
	<i>Căușeni</i>	1370	3608	4978	6	4	830	1245	3242	540	811	1736	65%	90%	195
	<i>Ștefan-Vodă</i>	542	2214	2756	4	2	689	1378	2126	532	1063	630	77%	96%	108
11	Cimișlia	1405	4876	6281	10	9	628	698	5026	503	558	1255	80%	103%	91
	<i>Cimișlia</i>	1075	3231	4306	6	6	718	718	3341	557	557	965	78%	103%	105
	<i>Leova</i>	330	1645	1975	4	3	494	658	1685	421	562	290	85%	102%	63
12	Comrat	2828	6328	9156	10	4	916	2289	6232	623	1558	2924	68%	98%	171
	<i>Ciadir-Lunga</i>	878	1985	2863	3	1	954	2863	1978	659	1978	885	69%	100%	163
	<i>Comrat</i>	1418	2852	4270	5	2	854	2135	3248	650	1624	1022	76%	114%	115
	<i>Vulcănești</i>	532	1491	2023	2	1	1012	2023	1006	503	1006	1017	50%	67%	369
13	Criuleni	867	4103	4970	9	8	552	621	4202	467	525	768	85%	102%	67
	<i>Criuleni</i>	663	3036	3699	6	6	617	617	3072	512	512	627	83%	101%	74
	<i>Dubăsari</i>	204	1067	1271	3	2	424	636	1130	377	565	141	89%	106%	46
14	Drochia	1736	9083	10819	14	11	773	984	9177	656	834	1642	85%	101%	65
	<i>Drochia</i>	814	4062	4876	6	4	813	1219	3930	655	983	946	81%	97%	88
	<i>Glodeni</i>	546	2525	3071	4	4	768	768	2702	676	676	369	88%	107%	50
	<i>Rișcani</i>	376	2496	2872	4	3	718	957	2545	636	848	327	89%	102%	47
15	Edineț	1102	8923	10025	16	14	627	716	8842	553	632	1183	88%	99%	49
	<i>Briceni</i>	220	2667	2887	5	4	577	722	2591	518	648	296	90%	97%	42
	<i>Dondușeni</i>	92	1848	1940	3	3	647	647	1812	604	604	128	93%	98%	26
	<i>Edineț</i>	508	2977	3485	5	5	697	697	2932	586	586	553	84%	98%	69
	<i>Ocniița</i>	282	1431	1713	3	2	571	857	1507	502	754	206	88%	105%	50
16	Hîncești	2817	8034	10851	16	16	678	678	8002	500	500	2849	74%	100%	130
	<i>Hîncești</i>	1256	4346	5602	8	8	700	700	4635	579	579	967	83%	107%	76
	<i>Ialoveni</i>	1561	3688	5249	8	8	656	656	3367	421	421	1882	64%	91%	204
17	Orhei	2935	12671	15606	25	18	624	867	12815	513	712	2791	82%	101%	79
	<i>Orhei</i>	1293	6470	7763	13	10	597	776	6652	512	665	1111	86%	103%	61
	<i>Rezina</i>	808	3043	3851	5	3	770	1284	3230	646	1077	621	84%	106%	70
	<i>Telenești</i>	551	2009	2560	4	3	640	853	1809	452	603	751	71%	90%	152
	<i>Șoldănești</i>	283	1149	1432	3	2	477	716	1124	375	562	308	78%	98%	100
18	Soroca	1348	7326	8674	14	8	620	1084	6880	491	860	1794	79%	94%	95
	<i>Florești</i>	869	2696	3565	6	3	594	1188	2561	427	854	1004	72%	95%	143
	<i>Soroca</i>	479	4630	5109	8	5	639	1022	4319	540	864	790	85%	93%	67
19	Strășeni	1297	6270	7567	14	11	541	688	6201	443	564	1366	82%	99%	80
	<i>Călărași</i>	549	2317	2866	6	4	478	717	2361	394	590	505	82%	102%	78
	<i>Strășeni</i>	748	3953	4701	8	7	588	672	3840	480	549	861	82%	97%	82
20	Ungheni	1668	5462	7130	12	9	594	792	5613	468	624	1517	79%	103%	99
	TOTAL	63310	245997	309307	489	386	633	801	239736	490	621	69571	78%	97%	106

3.1 Volumul la nivelul instanțelor de fond

Dispersând instanțele de fond de cele superioare, observăm că în mediu volumul de lucru *efectiv per judecător* constituie 900 de cauze, iar *conform statului de personal al instanței judecătorești* - de 719 cauze anual.

Comparativ cu anul precedent, se observă că în anul 2018 în mediu volumul de lucru *efectiv per judecător* constituie 849 de cauze, iar *conform statului de personal al instanței judecătorești* - de 693 de cauze.

În perioada raportată instanța cu cel mai mare volum de muncă este Judecătoria Comrat, motivul fiind funcțiile vacante de judecători. Or, potrivit statului de personal sunt prevăzute 10 funcții de judecători, iar la finele anului 2019 activau doar 4 judecători.

Făcând o analiză a tabelului sus-menționat se observă că Judecătoria Comrat cu sediile sale este unica instanță în care volumul predomină mai mult de două mii de cauze per judecător.

Instanțele care au înregistrat în perioada de raportare *cel mai mare volum per judecător* sunt următoarele:

Judecătoria	Volumul efectiv per judecător	Volumul conform statului de personal
Comrat	2289	916
<i>Sediul Ciadâr Lunga</i>	2863	1978
<i>Sediul central</i>	2135	1624
<i>Sediul Vulcănești</i>	2023	1006
Căușeni	1289	773
<i>Sediul central</i>	1245	811
<i>Sediul Ștefan Vodă</i>	1378	1063
Soroca	1084	620
<i>Sediul Florești</i>	1188	854
<i>Sediul central</i>	1022	864

3.2 Volumul la nivelul curților de apel

Trebuie de menționat faptul că, pentru calcularea indicatorului statistic referitor la numărul de cauze per judecător și în cazul curților de apel s-a ținut cont de faptul că aceste instanțe judecă cauzele atât în fond, cât și în apel și recurs.

Astfel, în anul 2019 s-a înregistrat un volum efectiv mediu per judecător de 493 cauze, iar în anul 2018 s-au înregistrat 517 cauze per judecător, ceea ce constituie o scădere cu 5% față de anul trecut.

Din cele 4 curți de apel – pe primul loc se situează Curtea de Apel Chișinău cu 710 dosare per judecător, urmată de Curtea de Apel Comrat - 340 de cauze, Curtea de Apel Bălți - 314 cauze și Curtea de Apel Cahul având un număr de 199 de cauze per judecător.

3.3 Volumul de lucru la nivelul Curții Supreme de Justiție

La nivelul Curții Supreme de Justiție în anul 2019 s-au înregistrat 497 de cauze per judecător, numărul cauzelor majorându-se cu 20 de cauze, comparativ cu anul 2018.

La acest capitol e de menționat că instanța a respectat principiul de judecare a cauzelor, în termene rezonabile, fără a se admite întârzieri excesive, or, pe rolul instanței nu există cauze care se rețin, pentru o perioadă mai mare de un (1) an.

Indiferent însă de rezultatele obținute, instanțele judecătorești au rolul să asigure în continuare o înaltă calitate a actului de justiție, astfel impunând încrederea societății în activitatea sa – aspecte ce vor constitui și în continuare preocuparea cea mai importantă a instanțelor.

Capitolul V.

ACTIVITATEA STRUCTURII DE INFORMARE ȘI COMUNICARE A CONSILIULUI SUPERIOR AL MAGISTRATURII

Consolidarea activității de cooperare cu organizațiile internaționale

Pe parcursul anului 2019 a fost continuată foaia de parcurs a țării pentru reformele democratice care au drept scop atât alinierea continuă a legislației, instituțiilor și practicii naționale la standardele europene, cât și continuarea dialogului de cooperare cu reprezentanții altor state din spațiul european de nivel internațional și național.

Pornind de la acest considerent, Consiliul Superior al Magistraturii a reafirmat importanța implementării dezvoltării relațiilor bilaterale cu autorități similare din alte state, manifestând deschidere spre dialog și colaborare în domenii de interes comun.

Astfel, pe parcursul anului 2019 Plenul CSM a delegat membrii CSM în **3 deplasări internaționale**.

În acest sens, pot fi enumerate următoarele evenimente:

- **în perioada 11-18 mai 2019** Președintele CSM Victor Micu și membrii CSM Nina Cernat și Luiza Gafton au fost într-o vizită de studiu în Italia, realizată în vederea generării schimbului de experiență și a familiarizării cu modul de funcționare a instituțiilor din sistemul de drept italian și, anume, a Consiliului Superior al Magistraturii, Curții Supreme de Casație, Ministerului Justiției din Roma, Palatului Justiției și Școlii Superioare a Magistraturii din Florența. Vizita de studiu a fost organizată în cadrul Proiectului Uniunii Europene „Suport pentru prevenirea și combaterea eficientă a corupției în sectorul justiției din Moldova”;

- **în perioada 27-29 martie 2019** Președintele CSM Victor Micu a participat la al IX-lea Forum Juridic Ucrainean în or. Lvov;

- **în perioada 30 - 31 mai 2019** Președintele CSM Victor Micu a participat la Conferința internațională cu genericul „Problemele actuale ale reformei justiției”, ce a avut loc în Ucraina.

În anul 2019 s-a remarcat importanța și actualitatea principiului independenței justiției prin prisma schimbărilor ce au avut loc în sistemul judecătoresc, a blocajului activității Consiliului Superior al Magistraturii și a acțiunilor realizate de membrii Consiliului în vederea asigurării continuității reformelor în sectorul justiției și soluționării situațiilor dificile din întregul sistem judecătoresc.

Anume valoarea, autoritatea și rolul Consiliului Superior al Magistraturii au determinat toate acțiunile CSM-ului realizate în vederea exercitării rolului său constituțional de garant al independenței justiției.

De menționat, că în această privință au fost organizate o serie de întrevederi în scopul menținerii unui dialog continuu cu reprezentanții Uniunii Europene, subliniind importanța Parteneriatului Strategic dintre Republica Moldova și partenerii de dezvoltare ai organizațiilor internaționale și țărilor donatoare, care a stabilit drept obiectiv comun susținerea Republicii Moldova în procesul implementării reformei în sectorul justiției.

- **la 20 martie 2019**, la Consiliul Superior al Magistraturii a avut loc vizita de

curtoazie a Ambasadorului SUA, Dereck J. Hogan și a reprezentanților Secției justiție penală și aplicarea legii de la Ambasada SUA în Republica Moldova: Timothy Buckley, director și Radu Foltea, consilier juridic. Din partea Consiliului Superior al Magistraturii au participat Președintele CSM, domnul Victor Micu și membrii CSM, doamna Nina Cernat, domnii Dorel Musteață, Anatolie

Galben, Petru Moraru.

În cadrul vizitei delegația a fost familiarizată cu activitățile implementate de Consiliul Superior al Magistraturii, în parteneriat cu Programul USAID pentru Justiție Transparentă, pentru sporirea eficienței sistemului judecătoresc. În acest context, Președintele CSM a apreciat contribuția Guvernului Statelor Unite ale Americii la îmbunătățirea reorganizării și optimizării instanțelor, și anume: modernizarea sistemului PIGD, eficientizarea fluxului de dosare, aplicarea standardelor de performanță și sporirea accesului public la informații din sectorul justiției. La rândul său, Ambasadorul SUA în Republica Moldova și-a exprimat deschiderea pentru oferirea asistenței și suportului necesar pentru ca Consiliul Superior al Magistraturii să continue implementarea reformele inițiate, ce vor contribui considerabil la eficientizarea actului de justiție în Republica Moldova.

- **la data de 20 decembrie 2019** membrii CSM au avut o întrevedere cu Președintele Comisiei de la Veneția Gianni Buquicchio, Secretarul adjunct al Comisiei de la Veneția Simona Granata-Menghini și Șeful Oficiului Consiliului Europei la Chișinău William Massolin. Președintele interimar al Consiliului Superior al Magistraturii Dorel Musteață a apreciat interesul înaltului demnitar Gianni Buquicchio față de situația creată în ultimul timp în sistemul judecătoresc al Republicii Moldova, evidențiată și anterior în mesajele publice. Astfel, prezența oficialului la Consiliul Superior al Magistraturii a fost calificată drept un suport substanțial pentru justiția din țară, subliniind că „Actuala componență a Consiliului Superior al Magistraturii este legitimă și în conformitate cu Constituția, iar orice tentativă de a revoca membrii acestuia este nejustificată și neconstituțională. Pentru depășirea crizei din sistem este absolut necesară începerea unui dialog deschis și continuu cu judecătorii RM, convocarea unei Adunări Generale a Judecătorilor legale, în cadrul căreia se va identifica un spațiu de conciliere

și se va fixa o listă de întrebări examinate preventiv, iar revenirea la chestiunea revocării actualilor membri ai Consiliului este înafara oricăror discuții. În pofida faptului că, este necesar de efectuat o reformă urgentă în sistemul justiției, la momentul actual nu este admisă graba la realizarea acesteia.” În final, Președintele Comisiei de la Veneția Gianni Buquicchio a remarcat necesitatea indentificării unui teren de compromis între diferitele forțe politice din țară, menționând că, pune pe prim plan interesele Republicii Moldova, respectarea Constituției Republicii Moldova și a normelor legale;

• **la 05 decembrie 2019** Președintele interimar al CSM Dorel Musteață și membrii CSM Nina Cernat, Anatolie Galben, Luiza Gafton, Petru Moraru și Mariana Timotin au discutat cu reprezentanții misiunilor diplomatice la Chișinău despre schimbările ce au avut loc în sistemul judecătoresc, blocajul activității Consiliului Superior al Magistraturii și

soluțiile posibile cu privire la asigurarea continuității reformelor în sectorul justiției. La întrevedere au participat reprezentanții Oficiului Consiliului Europei la Chișinău, Delegația UE în Moldova, Înaltul Consilier UE pentru justiție și procuratură, precum și reprezentanții Ambasadei SUA în Moldova (USAID), Ambasadei Franței în Moldova, Ambasadei Marii Britanii la

Chișinău, Ambasadei Germaniei la Chișinău, Proiectului „Sprijin pentru prevenirea eficientă și lupta împotriva corupției în sectorul justiției”, Băncii Mondiale, UNDP în Moldova, Misiunii OSCE în Moldova;

• **la 26 noiembrie 2019** Președintele interimar al CSM Dorel Musteață și membrii Consiliului Superior al Magistraturii Nina Cernat, Anatolie Galben, Luiza Gafton, Mariana Timotin (Grama) și Petru Moraru au avut o discuție productivă cu excelența sa, Peter Michalko, Ambasadorul UE în Republica Moldova. În cadrul întrevederii Ambasadorul UE în Republica Moldova a apreciat pozitiv activitatea Consiliului Superior al Magistraturii, care prin acțiuni concrete a demonstrat dorința efectuării schimbărilor pozitive pentru funcționarea justiției independente, imparțiale, credibile și eficiente.

De asemenea a subliniat că, încercările de subminare a puterii judecătorești nu sunt

binevenite și este inacceptabilă atacarea Consiliului Superior al Magistraturii, acesta fiind recunoscut ca organ de autoadministrare judecătorească de către Consiliul European.

- **la 01 august 2019** la Consiliul Superior al Magistraturii a avut loc o întrevedere a membrilor Consiliului Superior al Magistraturii cu Șeful Adjunct al Misiunii Statelor Unite în Chișinău, domnul Martin McDowell. Oficialii Ambasadei SUA în Republica Moldova și-au exprimat deschiderea pentru oferirea asistenței și suportului necesar Consiliului Superior al Magistraturii în continuarea implementării reformelor inițiate.

Pe parcursul anului 2019 s-a evidențiat necesitatea stringentă a interacțiunii dintre autoritățile de stat ce contribuie sau/și înfăptuiește justiția. Este un domeniu ce ne reflectă într-o formă directă procesul de consolidare a justiției și importanța menținerii unei conlucrări constructive dintre instituțiile naționale, orientate spre eficientizarea și sporirea calității justiției.

În această ordine de idei, **la data de 25 iunie 2019**, Prim-ministrul Maia Sandu fiind prezentă din propria inițiativă la începutul ședinței Plenului CSM, a ținut un discurs în care a subliniat că „Toate deciziile întreprinse de CSM trebuie să fie corecte. Judecătorii care au luat decizii ilegale trebuie să plece, cei onești trebuie promovați în funcții. Lipsa progreselor în combaterea corupției și în reforma justiției este impedimentul principal care nu ne permite să obținem asistență din partea instituțiilor internaționale în toate domeniile” a declarat premierul.

Drept urmare, **la data 01 iulie 2019**, la solicitarea Președintelui Republicii Moldova,

Igor Dodon, a fost organizată o întrevedere deschisă cu membrii Consiliului Superior al Magistraturii, în cadrul căreia a fost discutată situația creată în sistemul judecătoresc. În discursul său Președintele Republicii Moldova a accentuat faptul că, magistrații dețin un rol-cheie în asigurarea drepturilor și libertăților

fundamentale, atât ale cetățenilor, cât și ale mediului de afaceri din țară. În acest sens, membrii Consiliului Superior al Magistraturii au primit asigurări de la Președintele Republicii Moldova, Igor Dodon, că vor avea tot suportul pentru înfăptuirea unei justiții echitabile, fără imixțiuni din partea Legislativului și Executivului.

În procesul discuțiilor membrii Consiliului Superior al Magistraturii au subliniat că justiția se face în numele legii și înfăptuirea actului judiciar nu este un instrument politic, care poate fi realizat în interesul unui anumit regim sau grup de oameni.

Urmare a celor relatate, este imperios de remarcat că *activitatea CSM s-a bazat pe principiul cooperării și colaborării loiale între autoritățile statului, așa cum este prevăzut în Constituția RM asigurând, ca autoritatea judecătorească să rămână o ramură de drept separată de cele două puteri de stat legislative și executivă*, prin care se înfăptuiește justiția în numele legii numai de către instanțele judecătorești și ocupă un loc deosebit în afirmarea statului de drept.

Comunicarea, sensibilizarea și interacțiunea cu societatea civilă și mass-media cu efect asupra activității instanțelor de judecată

Încrederea societății în sistemul de justiție reprezintă o maximă importanță într-o țară democratică modernă. Acest obiectiv Consiliul Superior al Magistraturii îl realizează în conformitate cu normele legale stipulate în art. 8/1 din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii. De menționat, că un aspect important îl constituie faptul că activitatea CSM este transparentă și se realizează prin asigurarea accesului societății și al mass-mediei la informațiile privind activitatea Consiliului. În acest sens, în scopul realizării acestui obiectiv este asigurat mecanismul transmisiunii live a ședințelor Plenului CSM, în vederea asigurării desfășurării unor ședințe publice realizate în mod deschis, explicit și transparent.

Prerogativele Consiliului Superior al Magistraturii în relațiile cu publicul se axează pe următoarele activități:

- promovarea și implementarea programelor de comunicare și relațiile cu societatea;
- consolidarea relațiilor cu societatea civilă și mass-media;
- furnizarea, la solicitarea reprezentanților mass-media și a cetățenilor, a informațiilor cu caracter public vizând activitatea CSM;
- monitorizarea informațiilor difuzate de instituțiile mass-media referitoare la CSM și la sistemul judecătoresc.

Pe parcursul anului 2019 au fost organizate **33 de ședințe** ale Plenului Consiliului Superior al Magistraturii, dintre care **7 ședințe** au fost contramandate, iar **2 ședințe** au fost convocate **extraordinar**, respectiv, au fost întocmite **26 de sinteze** ale ședinței plenare a CSM, fiind plasate ulterior pe pagina oficială a CSM.

După ședințele plenare, la solicitarea jurnaliștilor, care au manifestat un interes sporit asupra deciziilor adoptate în cadrul ședințelor Plenului CSM referitoare la numirile în funcțiile judiciare administrative, avizele legislative și propunerile de modificări legislative în diverse domenii, apărarea independenței justiției de atacurile din zona politicului, apărarea reputației judecătorilor, președintele CSM/președintele interimar a ținut briefinguri de presă pentru mai multe canale media prezente la acel moment în sala

destinată reprezentanților presei. Drept urmare au fost prevenite situațiile posibile în privința lansării în spațiul public a unor informații denaturate ce nu corespund adevărului, în acest mod asigurând transparența activității Consiliului.

De asemenea, solicitările de informații telefonice subliniază importanța acestui canal de comunicare în relațiile publice fiind un element suplimentar de îmbunătățire a imaginii instituției și de informare veridică a societății. În acest sens, CSM a furnizat un răspuns prompt jurnaliștilor și altor persoane sau organizații interesate în cazurile ce prezentau un interes sporit social.

Comunicarea publică prin platformele de socializare reprezintă avantaje evidente pentru imaginea justiției, astfel, pe parcursul anului 2019 pe pagina web a CSM și pe pagina oficială de facebook au fost publicate **85 de comunicate**, dintre care **2 comunicate** au fost **ca reacții la articolele publicate în presă ce vizau sistemul judecătoresc**.

Este necesar de accentuat că, protejarea sistemului judiciar de presiuni sau ingerințe reprezintă premisa esențială a unei justiții independente, a unui act de justiție echitabil, bazat pe supremația legii și pe valorile sociale protejate prin aceasta. Ca răspuns la necesitatea fundamentală a oricărei societăți democratice pe pagina oficială web a CSM au fost lansate **19 comunicate** cu referință la **opinia membrilor CSM** față de un subiect anumit, cât și informări veridice asupra situațiilor **cu privire la subiectele de interes pentru sistemul judecătoresc și societate**.

În vederea abordării subiectelor actuale pentru sistemul judecătoresc din Republica Moldova membrii Consiliului Superior al Magistraturii au participat pe parcursul anului la peste **50 de evenimente** desfășurate atât în incinta CSM, cât și înafara acestuia, prezentând în acest sens, poziția oficială a Consiliului Superior al Magistraturii, cu luare de cuvânt, comentarii și discuții libere.

În perioada anului 2019, Consiliul Superior al Magistraturii și-a continuat realizarea mai multor obiective ca direcții prioritare de acțiune, una dintre cele mai importante fiind definirea principalelor politici pentru sporirea eficienței și calității actului de justiție. Astfel, în conformitate cu art. 4 alin. (2) lit. c) din Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii au fost examinate și prezentate opinii asupra programelor didactice și planurilor de învățământ pentru cursurile de formare inițială și continuă a judecătorilor din cadrul Institutului Național al Justiției. Responsabilitatea pentru formarea profesională continuă a judecătorilor îi revine atât Consiliului Superior al Magistraturii, cât și Institutului Național al Justiției.

În contextul celor relatate supra CSM a delegat **60 de judecători** pentru participarea la atelierele de lucru cu genericul **“Relații cu mass-media și crearea strategiilor de comunicare”**. Scopul acestor ateliere de lucru a fost dezvoltarea competențelor profesionale în domeniul comunicării cu publicul și mass-media.

Consiliul Superior al Magistraturii a abordat în strategia sa de comunicare și alte comunități decât cele profesionale. Astfel, **la 26 martie 2019** în incinta Consiliului Superior al Magistraturii studenții anului II ai facultății de drept a Universității de Stat din Moldova s-au familiarizat cu modul de funcționare a CSM. Vizita de informare a studenților a avut drept scop atragerea tinerilor spre meserii din domeniul dreptului, informându-i despre activitatea sistemului judecătoresc, cultura juridică în ansamblu și aspectele ce țin de dezvoltarea competențelor profesionale ale acestora în viitor.

În această ordine de idei, la data **06 decembrie 2019** membrii CSM au susținut un briefing de presă în contextul schimbărilor ce au avut loc în ultimul timp în sectorul justiției, în cadrul căreia au răspuns la toate întrebările privind cele mai actuale și stringente teme din domeniul justiției.

CONCLUZII ȘI PRIORITĂȚI PENTRU ANUL 2020

În pofida tuturor provocărilor care au influențat activitatea Consiliului pe parcursul anului 2019, sistemul judecătoresc a fost marcat de evenimente și succese care au influențat pozitiv asupra funcționalității sistemului, activitatea CSM și a instanțelor judecătorești fiind orientată spre îmbunătățirea calității înfăptuirii actului justiției, astfel încât să sporească încrederea cetățeanului în sistemul judecătoresc.

Activitatea Consiliului Superior al Magistraturii în perioada vizată se caracterizează prin acțiuni realizate în vederea implementării reformării sistemului judiciar, creșterea transparenței actului de justiție, stabilirea unei relații de parteneriat cu mass-media în ceea ce privește prezentarea obiectivă a realităților sistemului judiciar, implementarea strategiei de comunicare pentru CSM și sistemul judiciar, echilibrarea volumului de lucru între judecători, gestionarea carierei judecătorilor, îmbunătățirea condițiilor de muncă ale acestora și prin aceasta eficientizarea înfăptuirii actului de justiție.

La moment întreaga societate este îngrijorată de cele se întâmplă în sistemului judecătoresc, în rezultatul acțiunilor provocate și dirijate de persoane ce urmăresc scopul de a destabiliza în continuare justiția.

În acest sens, începând cu luna octombrie 2019 , au fost întreprinse tentative de blocare a activității CSM, urmare a acțiunilor anticonstituționale întreprinse de către un grup de judecători, îndreptate spre destabilizarea sistemului judecătoresc, acțiunile acestora avînd consecințe grave asupra statului de drept și a activității întregului sistem judecătoresc .

În urma acțiunilor întreprinse de CSM, susținute de Comisia de la Veneția și instituțiile europene, sa reușit deblocarea activității Consiliului.

În activitatea sa Consiliul Superior al Magistraturii va continua să susțină eforturile întreprinse de puterea legislativă și executivă privind eliminarea judecătorilor compromiși, care prin acțiunile sale prejudiciază imaginea justiției și diminuează încredea societății în sistemul judecătoresc.

În cursul anului 2019, noile modificări legislative aduse Legilor Justiției au reprezentat în continuare o provocare majoră pentru sistemul judiciar, iar eforturile Consiliului au fost canalizate și în direcția asigurării condițiilor necesare pentru implementarea cât mai eficientă a noilor reglementări, inclusiv prin elaborarea unor norme regulamentare de natură a asigura aplicarea noilor dispoziții legale. Astfel, pe parcursul anului 2019, Consiliul Superior al Magistraturii a întreprins o serie de acțiuni orientate spre selectarea magistraților în condiții meritocratice și transparente, astfel fiind stabilită o nouă procedură de desfășurare a concursurilor pentru suplinirea funcției de judecător, pentru

numirea prin transfer, pentru promovarea în funcția de judecător în instanța ierarhic superioară, precum și suplinirea funcției de președinte și vicepreședinte a instanțelor judecătorești. Potrivit prevederilor noului Regulament candidații care participă la concurs aleg din funcțiile vacante disponibile, în ordine descrescătoare a punctajului obținut, fiind prevăzute noile modalități de calculare a mediei de concurs.

În concordanță cu direcțiile de acțiune asumate prin documentele programatice, activitatea Consiliului Superior al Magistraturii derulată pe parcursul anului 2019 a urmărit consolidarea instituțională, atât a Consiliului, cât și a instituțiilor aflate în coordonarea acestuia, asigurarea cadrului legal și a resurselor necesare unei activități calitative a sistemului judiciar, creșterea eficienței rolului Consiliului de garant al independenței justiției, și dezvoltarea instrumentelor implementate de analiză a activității sistemului judiciar.

În anul de referință, activitatea Consiliului a fost confruntată cu situații în care s-a impus adoptarea unor soluții echidistante și transparente, un exemplu în acest sens fiind inițierea de către un grup de judecători a procedurii de revocare a membrilor CSM. O gestionare ineficientă a situațiilor de genul celei evocate ar fi putut genera consecințe nefavorabile asupra activității instanțelor, cu implicații directe asupra beneficiarilor actului de justiție, justițiabilii.

O vulnerabilitate reală, ivită la finalul perioadei de referință, o reprezintă volumul excesiv de dosare aflate în procedura magistraților situație generată, de **numărul insuficient de posturi de judecători atribuite prin lege, de judecătorii spondați și detașați, precum și de insuficiența funcționarilor publici (grefieri și asistenți judiciari)**, care contribuie direct la desfășurarea procedurii de judecată.

Anul 2019 a fost unul important și din punct de vedere al comunicării în această privință au fost organizate o serie de întrevederi în scopul menținerii unui dialog continuu cu reprezentanții Uniunii Europene, subliniind importanța Parteneriatului Strategic dintre Republica Moldova și partenerii de dezvoltare ai organizațiilor internaționale și țărilor donatoare, care a stabilit drept obiectiv comun susținerea Republicii Moldova în procesul implementării reformei în sectorul justiției.

Analizând situația din cadrul sistemului judecătoresc, prin prisma rezultatelor și realizărilor raportate, CSM a identificat o serie de priorități, realizarea cărora va genera perfecționarea mecanismelor și instrumentelor de administrare a sistemului după cum urmează:

- Consolidarea capacității administrative a instanțelor prin: *Crearea grupului de lucru privind analiza hărții judiciare prin prisma problemelor identificate ca*

rezultat al analizei statisticii judiciare. Elaborarea propunerilor privind necesitatea revizuirii hărții judiciare. Monitorizarea distribuirii aleatorii a cauzelor de către instanțe. Stabilirea echilibrului real în activitatea judiciară între instanțe de judecată de același nivel. Îmbunătățirea și obiectivizarea sistemului de recrutare a personalului de specialitate din instanțe.

- Monitorizarea permanentă a cazurilor de încălcare a normelor deontologice de către magistrați;
- Creșterea promptitudinii și celerității în efectuarea lucrărilor, îndeosebi în domeniul precum apărarea bunei reputații a magistraților;
- Digitizarea arhivelor;
- Implementarea proiectului e-dosar;
- Inițierea propunerilor legislative privind majorarea numărului de judecători și funcționari publici în cadrul instanțelor de judecată.
- Extinderea specializării judecătorilor din cadrul instanțelor de fond;
- Consolidarea sau revizuirea cadrului legislativ aferent sistemului judiciar, cu respectarea principiilor stabilității și predictibilității normelor în vederea aducerii în concordanță cu ultimile modificări la legislație
- Echilibrarea volumului de lucru al judecătorilor prin revizuirea, la necesitate a posturilor de judecător;
- Continuarea consolidării relațiilor de colaborare ale CSM cu organizațiile internaționale similare;
- Consolidarea responsabilității, eficienței, transparenței și profesionalismului actorilor implicați în realizarea actului justiției;
- Promovarea și implementarea principiului toleranță zero față de corupție în cadrul sistemului judecătoresc;
- Eficientizarea procesului de comunicare cu societatea civilă;
- Promovarea principiilor și standardelor integrității, în vederea creșterii încrederii cetățeanului în justiție.

Prioritățile stabilite de CSM, sunt determinate de continuarea proiectelor inițiate, consolidarea instituțională, creșterea eficienței și efectivității rolului său de garant al independenței justiției, identificarea și reglementarea unor instrumente de analiză a calității activității sistemului judiciar precum și, asigurarea unui climat de echilibru în desfășurarea procedurilor aferente alegerii viitorilor magistrați.